

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2559

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : OCTOBER

เดือนตุลาคม

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

<http://www.fpo.go.th>

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : OCTOBER

FISCAL POLICY OFFICE

เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. ความยั่งยืนทางการคลัง (Fiscal Sustainability)

- ◎ เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านการคลัง เพื่อให้ภาคการคลังของประเทศมีความแข็งแกร่งยั่งยืน เป็นที่น่าเชื่อถือ และเป็นหลักของระบบเศรษฐกิจ

2. การพัฒนาความแข็งแกร่งของระบบการเงินที่ยั่งยืน (Sustainable Financial System Development)

- ◎ เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านการเงิน เพื่อให้ภาคการเงินแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ และเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

3. เศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน (Sustainable Economic and System Development)

- ◎ เสนอแนะนโยบายและมาตรการด้านเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง
- ◎ เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ
- ◎ เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อกระจายความมั่งคั่ง สู้ภัยภาคและเศรษฐกิจฐานราก
- ◎ เสนอแนะนโยบายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนมีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

4. ความมีประสิทธิภาพ ความทันสมัย และความโปร่งใสในการทำงาน (Modernization of Management and Good Governance Promotion)

- ◎ ดำเนินการเพื่อให้เป็นองค์กรเรียนรู้ เป็นที่ยอมรับด้านความสามารถของบุคลากร
- ◎ ดำเนินการเพื่อให้การทำงานและการให้บริการโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ โดยใช้ระบบ IT ลดขั้นตอนการทำงาน

กลยุทธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค: “เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหภาคอย่างมืออาชีพ”

“วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อสามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณะ”

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2559

THAILAND'S ECONOMIC OUTLOOK 2016 : OCTOBER

เดือนตุลาคม

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

<http://www.fpo.go.th>

[สารบัญ]

1. ประมาณการเศรษฐกิจไทย	
→ บทสรุปผู้บริหาร	4
→ Executive Summary	4
→ ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2559 (ณ เดือนตุลาคม 2559)	
• สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559 และปี 2560	10
• ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559 และปี 2560	32
2. ภาคการคลัง: รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในปงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559)	42
3. ภาคการเงิน: รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 3 ปี 2559	50
4. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings	
→ 3.1 โอกาสของธุรกิจไทยในการปรับตัวเพื่อ “ตอบโจทย์” เศรษฐกิจโลก	56
→ 3.2 มาตรการ Productivity Voucher สำหรับ SMEs	67
→ 3.3 กำลมหนาว Unseen ภาคเหนือ	70
→ 3.4 เข้าใจส่งออกไทย	79
→ 3.5 มองภาคกลาง: หา Potential	87
→ 3.6 ดอยเชอแบงค์: ชนวนวิกฤตการเงินโลกระลอกใหม่?	97
→ 3.7 การยกระดับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานของไทย	105
→ 3.8 การประมาณการเศรษฐกิจไทยรายไตรมาสด้านการผลิต	111
5. Thailand's Key Economic Indicators	120

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

Thailand's Economic Project

ปี 2559 และปี 2560 (ณ เดือนตุลาคม 2559)

for 2016 and 2017 (As of October 2016)

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร

“เศรษฐกิจไทยปี 2559 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.3 และปี 2560 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.4 ในปี 2560”

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ประเมินว่า เศรษฐกิจไทยในปี 2559 คาดว่าจะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 - 3.5) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.8 โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐที่คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องจากครึ่งปีแรก ซึ่งได้รับอานิสงส์จากการเร่งรัดการเบิกจ่ายของรัฐบาล ประกอบกับการเบิกจ่ายภายใต้โครงการบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนน และโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านคมนาคมขนส่งในระยะเร่งด่วน พ.ศ. 2559 ที่มีความพร้อม ยังคงมีความต่อเนื่อง นอกจากนี้ การขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวในเกณฑ์สูง คาดว่าจะสนับสนุนให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขยายตัวดีตามไปด้วย ด้านการบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากรายได้และการจ้างงานในภาคบริการที่ขยายตัวดี ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มฟื้นตัวจากปีก่อนเช่นกัน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ และการลงทุนภาครัฐในโครงการสำคัญต่างๆ มีความก้าวหน้าและชัดเจนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า คาดว่าจะส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยยังคงหดตัว สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2559 จะอยู่ที่ร้อยละ 0.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1 - 0.6) เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ตามการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังอยู่ในระดับต่ำตามทิศทางราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2560 สำนักงานเศรษฐกิจการคลังคาดว่า เศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 3.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 - 3.9) โดยได้รับแรงส่งของการใช้จ่ายภาครัฐที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมใหม่ๆ ที่คาดว่าจะเริ่มดำเนินการได้ในช่วงครึ่งหลังของปี 2560 อาทิ โครงการรถไฟฟ้าทางคู่ และรถไฟฟ้าในเขตเมือง ประกอบกับแนวโน้มรายได้เกษตรกรที่ปรับตัวดีขึ้นตามราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกคาดว่าจะเป็นแรงสนับสนุนให้การบริโภคภาคเอกชนฟื้นตัว นอกจากนี้ เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่เริ่มมีแนวโน้มขยายตัวดีขึ้น ประกอบกับแนวโน้มค่าเงินบาทที่มีแนวโน้มอ่อนค่าต่อเนื่อง คาดว่าจะส่งผลดีต่อปริมาณคำสั่งซื้อสินค้าส่งออก ขณะที่การส่งออกบริการคาดว่าจะยังคงขยายตัวต่อเนื่องตามการขยายตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2560 จะอยู่ที่ร้อยละ 2.1 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.6 - 2.6) ปรับตัวสูงขึ้นจากปีนี้ ตามแนวโน้มราคาน้ำมันในตลาดโลกที่มีทิศทางเพิ่มขึ้น และการอ่อนค่าของเงินบาท

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจปี 2559 และ 2560 (ณ เดือนตุลาคม 2559)

	2557	2558	2559f ณ ต.ค. 2559		2560f ณ ต.ค. 2559	
			เฉลี่ย	ช่วง	เฉลี่ย	ช่วง
• สมมติฐานหลัก •						
สมมติฐานภายนอก						
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	3.66	3.48	3.25	3.00 ถึง 3.50	3.34	2.84 ถึง 3.84
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)	96.7	51.2	41.0	38.0 ถึง 44.0	49.2	44.20 ถึง 54.20
3) ราคาสินค้าส่งออกในรูปแบบ ดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-1.0	-2.3	-0.3	-0.8 ถึง 0.2	1.6	0.60 ถึง 2.60
4) ราคาสินค้านำเข้าในรูปแบบ ดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-1.8	-10.8	-2.6	-3.1 ถึง 2.1	3.4	2.40 ถึง 4.40
สมมติฐานด้านนโยบาย						
5) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อ ดอลลาร์สหรัฐ)	32.48	34.25	35.15	34.65 ถึง 35.65	2.5	34.25 ถึง 36.25
6) อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย ณ สิ้นปี (ร้อยละ)	2.0	1.5	1.5	1.3 ถึง 1.8	1.5	1.00 ถึง 2.00
7) รายจ่ายภาคสาธารณะ (ล้านล้านบาท)	2.92	3.20	3.38	3.36 ถึง 3.40	3.51	3.47 ถึง 38.27
8) จำนวนนักท่องเที่ยวเที่ยว (ล้านคน)	24.8	29.9	33.3	32.8 ถึง 33.8	37.2	36.24 ถึง 38.24
• ผลการประมาณการ •						
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	0.8	2.8	3.3	3.0 ถึง 3.5	1.5	2.9 ถึง 3.9
2) อัตราการขยายตัวของ การบริโภค						
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	0.6	2.1	2.9	2.6 ถึง 3.1	3.2	2.7 ถึง 3.7
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.1	2.2	3.1	2.8 ถึง 3.3	2.0	1.5 ถึง 2.5
3) อัตราการขยายตัวของ การลงทุน						
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-1.0	-2.0	1.6	1.4 ถึง 1.9	1.7	1.2 ถึง 2.2
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	-7.3	29.8	10.7	10.4 ถึง 10.9	6.2	5.7 ถึง 6.7
4) อัตราการขยายตัวของ ปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	0.2	0.2	3.2	3.0 ถึง 3.5	2.6	2.1 ถึง 3.1

	2557	2558	2559f ณ ต.ค. 2559		2560f ณ ต.ค. 2559	
			เฉลี่ย	ช่วง	เฉลี่ย	ช่วง
• ผลการประมาณการ •						
5) อัตราการขยายตัวปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	-5.3	-0.4	0.7	0.4 ถึง 0.9	3.1	2.6 ถึง 3.6
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	24.6	34.6	35.2	35.0 ถึง 35.5	32.0	31.5 ถึง 32.5
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-0.3	-5.6	-0.5	-0.8 ถึง -0.3	1.8	1.3 ถึง 2.3
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-8.5	-11.3	-5.1	-5.3 ถึง -4.8	4.0	3.5 ถึง 4.5
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	15.4	32.0	34.9	34.6 ถึง 35.1	32.8	32.3 ถึง 33.3
- ร้อยละของ GDP	3.8	8.1	8.8	8.5 ถึง 9.0	7.9	7.4 ถึง 8.4
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป(ร้อยละ)	1.9	-0.9	0.4	0.1 ถึง 0.6	2.1	1.6 ถึง 2.6
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	1.6	1.1	0.8	0.5 ถึง 1.0	0.9	0.4 ถึง 1.4

Thailand's Economic Projections

Executive Summary

“The Thai economy is forecasted to expand by 3.3 percent in 2016 and prone to continuously grow by 3.4 percent in 2017”

The Fiscal Policy Office (FPO), Ministry of Finance, anticipates that the Thai economy is likely to grow by 3.3 percent in 2016 (or within a range of 3.0 - 3.5), higher than 2.8 percent growth last year. This economic expansion stems mainly from significant growth of government expenditure especially in public investment. Expediting disbursement policy and good disbursement performance in several public investment projects such as water resource management and transportation development as well as infrastructure development on transportation projects are the key supporting factors in establishing a decent progress in public sector. Moreover, a substantial amount of foreign tourists will have a tendency to advocate many businesses in tourism sector. For private consumption sector, the FPO expects that it would continuously grow from last year with higher rate of growth due to supporting level of employment and income in service sector. Additionally, low interest rate and the advancement of various government investment projects would accommodate the recovering trend in private investment sector. However, export of goods sector still has a negative growth rate as a result of fragile global economic recovery. For internal stability, headline inflation is forecasted to be 0.4 percent (or within a range of 0.1 - 0.6), higher than that of previous year, owing to higher domestic demand; nevertheless, it would remain low from a decreasing in global energy prices.

In 2017, the Thai economy is projected to grow at an annualized rate of 3.4 percent (or within a range of 2.9 - 3.9). This is due to the expectation of continuous growth in public expenditure particularly in several public infrastructure projects, which are expected to be launched in the second half of 2017 such as double-track railway system and commuting train system. Besides, a tendency of increasing trend in many commodities' prices would facilitate farm income, which eventually leads to decent expansion in private consumption sector. For external demand, export of goods is anticipated to have a positive rate of growth from higher forecasted rate of global economic growth next year and the depreciation of Thai Baht in 2017. Furthermore, export of services would be inclined to have a positive trend from an assumption of a huge number of foreign tourists coming to the country. Lastly, headline inflation rate is predicted to be 2.1 percent (or within a range of 1.6 - 2.6) consistent with the assumption of an increase in crude oil price.

Summary table of major assumptions and projections in 2016 and 2017 (as of October 2016)

	2014	2015	2016f As of Oct 16		2017f As of Oct 17	
			Avg	Range	Avg	Range
• Major Assumptions •						
Exogenous Variables						
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.66	3.48	3.25	3.00 to 3.50	3.34	2.84 to 3.84
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	96.7	51.2	41.0	38.0 to 44.0	49.2	44.20 to 54.20
3) Export price in U.S. dollar (percent y-o-y)	-1.0	-2.3	-0.3	-0.8 to 0.2	1.6	0.60 to 2.60
4) Import price in U.S. dollar (percent y-o-y)	-1.8	-10.8	-2.6	-3.1 to 2.1	3.4	2.40 to 4.40
Policy Variables						
5) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	32.48	34.25	35.15	34.65 to 35.65	35.25	34.25 to 36.25
6) Policy rate at year-end (percent y-o-y)	2.0	1.5	1.5	1.3 to 1.8	1.5	1.00 to 2.00
7) Public Expenditure (Trillion Baht)	2.92	3.20	3.38	3.36 to 3.40	3.51	3.47 to 38.27
8) Number of foreign tourists (Million) people	24.8	29.9	33.3	32.8 to 33.8	37.2	36.24 to 38.24
• Projections •						
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	0.8	2.8	3.3	3.0 to 3.5	3.4	2.9 to 3.9
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)						
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	0.6	2.1	2.9	2.6 to 3.1	3.2	2.7 to 3.7
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	2.1	2.2	3.1	2.8 to 3.3	2.0	1.5 to 2.5
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)						
- Real Private Investment (percent y-o-y)	-1.0	-2.0	1.6	1.4 to 1.9	1.7	1.2 to 2.2
- Real Public Investment (percent y-o-y)	-7.3	29.8	10.7	10.4 to 10.9	6.2	5.7 to 6.7
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	0.2	0.2	3.2	3.0 to 3.5	2.6	2.1 to 3.1
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	-5.3	-0.4	0.7	0.4 to 0.9	3.1	2.6 to 3.6

	2014	2015	2016f As of Oct 16		2017f As of Oct 17	
			Avg	Range	Avg	Range
• Projections •						
6) Trade Balance (USD billion)	24.6	34.6	35.2	35.0 to 35.5	32.0	31.5 to 32.5
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-0.3	-5.6	-0.5	-0.8 to -0.3	1.8	1.3 to 2.3
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-8.5	-11.3	-5.1	-5.3 to 4.8	4.0	3.5 to 4.5
7) Current Account (percent y-o-y)	15.4	32.0	34.9	34.6 to 35.1	32.8	32.3 to 33.3
- Percentage of GDP	3.8	8.1	8.8	8.5 to 9.0	7.9	7.4 to 8.4
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	1.9	-0.9	0.4	0.1 to 0.6	2.1	1.6 to 2.6
Core Inflation (percent y-o-y)	1.6	1.1	0.8	0.5 to 1.0	0.9	0.4 to 1.4

ประมาณการเศรษฐกิจ ปี 2559

(ณ เดือนตุลาคม 2559)

สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2559 และ ปี 2560

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.25 ชะลอเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า จากหลายปัจจัยเสี่ยงประกอบกัน ได้แก่ เศรษฐกิจจีนซึ่งมีสัญญาณการขยายตัวที่แผ่วลง ส่งผลให้เศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับจีนในระดับสูงโดยเฉพาะฮ่องกงและสิงคโปร์ชะลอตัวลงด้วยเช่นกัน ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ และญี่ปุ่นมีแนวโน้มขยายตัวแบบทรงตัว และเศรษฐกิจยูโรโซนมีประเด็นความเสี่ยงด้านพัฒนาการภายหลังผลประชามติของสหราชอาณาจักรที่ต้องการออกจากสหภาพยุโรป (Brexit) ที่ยังคงต้องติดตามต่อไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศ อาทิ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และอินเดีย เป็นต้น ยังขยายตัวได้แข็งแกร่ง

ในปี 2560 สศค. คาดว่าเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.34 เร่งขึ้นเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า นำโดยการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ญี่ปุ่น มาเลเซีย และเวียดนาม ขณะที่คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะยังคงขยายตัวชะลอต่อเนื่อง จากการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ความไม่แน่นอนในการเจรจาเงื่อนไขในการออกจากสหภาพยุโรป จะทำให้ภาคธุรกิจในสหราชอาณาจักรชะลอการลงทุน และทำให้เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรชะลอตัวต่อเนื่อง”

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2558	2556	2557	2558	2559				ทั้งปี 2559F	ทั้งปี 2560F
				Q1	Q2	Q3	YTD		
15 ประเทศคู่ค้า (76.2%)	3.7	3.7	3.5	3.14	3.28	-	-	3.25	3.34
1. สหรัฐฯ (11.2%)	1.7	2.4	2.6	1.6	1.3	1.5*	1.5	1.7	1.9
2. จีน (11.1%)	7.8	7.3	6.9	6.7	6.7	6.7	6.7	6.7	6.5
3. ญี่ปุ่น (9.4%)	1.4	0.0	0.6	0.2	0.6	0.9*	0.6	0.8	1.2
4. ยูโรโซน (7.2%)	-0.3	0.9	1.6	1.7	1.6	1.6*	1.6	1.5	1.5
5. ฮ่องกง (5.5%)	3.1	2.7	2.4	0.8	1.7	1.9	1.4	1.2	1.4
6. มาเลเซีย (4.8%)	4.7	6.0	5.0	4.2	4.0	4.3	4.2	4.2	4.7
7. ออสเตรเลีย (4.6%)	2.0	2.7	2.5	3.1	3.3	-	3.1	2.9	2.9
8. เวียดนาม (4.2%)	5.4	6.0	6.7	5.5	5.8	6.4	5.9	5.8	6.2
9. สิงคโปร์ (4.1%)	4.7	3.3	2.0	2.0	2.0	0.6*	1.6	1.7	1.8
10. อินโดนีเซีย (3.7%)	5.6	5.0	4.8	4.9	5.2	5.0	5.0	5.1	5.2
11. ฟิลิปปินส์ (2.8%)	7.1	6.2	5.9	6.8	7.0	7.1	7.0	6.7	6.6

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2558	2556	2557	2558	2559				ทั้งปี 2559F	ทั้งปี 2560F
				Q1	Q2	Q3	YTD		
15 ประเทศคู่ค้า (76.2%)	3.7	3.7	3.5	3.14	3.28	-	-	3.25	3.34
12. อินเดีย (2.5%)	6.3	7.0	7.2	7.9	7.1	-	7.9	7.3	7.3
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	2.9	3.3	2.6	2.8	3.3	2.7	2.9	2.7	2.6
14. สหราชอาณาจักร (1.8%)	1.9	3.1	2.2	1.9	2.1	2.3*	2.1	2.0	1.6
15. ไต้หวัน (1.7%)	2.2	3.9	0.6	-0.7	0.7	2.1	0.8	0.8	1.0

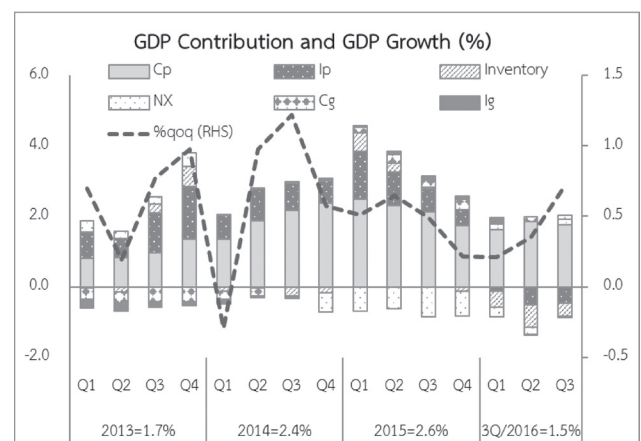
ที่มา: รวบรวมและประมาณการโดย สศค.

หมายเหตุ: *ตัวเลขเบื้องต้น

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

» เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวร้อยละ 1.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ถือเป็นระดับการขยายตัวที่สูงที่สุดในรอบ 2 ปี ทำให้ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2559 เศรษฐกิจสหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 1.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยในไตรมาส 3 การบริโภคภาคเอกชนในประเทศขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 2.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งการบริโภคภาคเอกชนเป็นเครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสหรัฐฯ ด้วยขนาดร้อยละ 68.4 ของขนาดเศรษฐกิจรวม นอกจากนี้ การบริโภคภาครัฐและการส่งออกสุทธิยังคงเป็นปัจจัยบวกต่อเศรษฐกิจสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม การลงทุนภาคเอกชนหดตัวต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 3 โดยหดตัวร้อยละ -2.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยพบว่าภาคการจ้างงานมีทิศทางทรงตัว บ่งชี้จากอัตราการว่างงานของสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 เหลือที่ร้อยละ 4.9 ของกำลังแรงงานรวม ใกล้เคียงกับไตรมาสก่อนและใกล้เคียงกับระดับก่อนเกิดวิกฤติในปี 2551 สำหรับเสถียรภาพด้านราคา อัตราเงินเฟ้อยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าระดับเป้าหมายระยะกลางของธนาคารกลางสหรัฐฯ ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 2.0 โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 เหลืออยู่ที่ร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวขึ้นเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 1.0 อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 20 - 21 กันยายน 2559 ยังคงมีมติคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 0.25 - 0.50 ต่อปี แม้ว่าจำนวนคณะกรรมการที่เห็นว่าควรปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะมีมากขึ้น และส่งสัญญาณการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 1 ครั้งในปี 2559 และปรับขึ้นอีก 2 ครั้งในปี 2560 ก็ตาม

ภาพที่ 1 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: BEA รวบรวมโดย สศค.

» ในปี 2559 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 1.7 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.5 - 1.9 ชะลอลงจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 2.6 เนื่องจากสัญญาณทางเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2559 บ่งชี้ว่าการขยายตัวในอัตราชะลอลง จากเครื่องชี้ภาคการบริโภคภาคเอกชนในประเทศที่มีแนวโน้มทรงตัวจากปีก่อน ตามตลาดแรงงานที่แม้ว่าจะกลับเข้าสู่ภาวะก่อนวิกฤติแล้วแต่อยู่ในระดับทรงตัว นอกจากนี้ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังเผชิญกับความเสี่ยงจากทั้งภายในและต่างประเทศ กล่าวคือ ความไม่แน่นอนของการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลาง

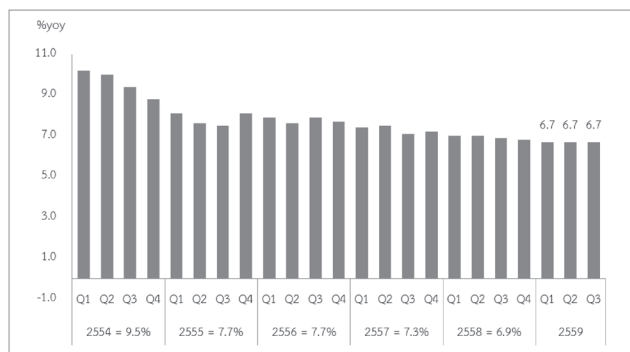
สหรัฐฯ สร้างความกังวลต่อการใช้จ่ายทั้งการบริโภคและการลงทุนในระยะปานกลางด้วย อีกทั้งเศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังมีความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของนโยบายของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ตัวแทนจากพรรคริพับลิกัน ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีคนใหม่ของสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2559 ที่ผ่านมา โดยแนวนโยบายนี้จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ในช่วง 4 ปีข้างหน้า

» ในปี 2560 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 1.9 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.4 - 2.4 ขยายตัวเร่งขึ้นเล็กน้อยจากปี 2559 ใกล้เคียงกับระดับศักยภาพ โดยคาดว่าความชัดเจนของการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐฯ ในปี 2559 จะเป็นปัจจัยสนับสนุนความเชื่อมั่นต่อการใช้จ่ายของการบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน รวมทั้งตลาดแรงงานสหรัฐฯ ที่ทรงตัวในระดับก่อนวิกฤติ และรายได้ภาคเอกชนที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นจะช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายภายในประเทศ นอกจากนี้ ความชัดเจนของตำแหน่งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ที่จะแต่งตั้งในเดือนมกราคม 2560 อาจช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นของภาคเอกชนต่อแนวโน้มนโยบายทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังมีความเสี่ยงด้านการคลังจากสถานการณ์หนี้สาธารณะ เนื่องจากระยะเวลาการขยายเพดานหนี้แก่กระทรวงการคลังที่สภาองเกรสได้อนุมัติ เมื่อเดือนตุลาคม 2558 จะสิ้นสุดลงในเดือนมีนาคม 2560

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.1 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2558)

» เศรษฐกิจจีนในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 6.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวในอัตราเดียวกันกับไตรมาส 1 และ 2 ของปี 2559 และถือเป็นการขยายตัวรายไตรมาสที่ต่ำที่สุดตั้งแต่ปี 52 ต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 3 โดยการบริโภคภายในประเทศขยายตัวเร่งขึ้น สะท้อนจากยอดค้าปลีกขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากร้อยละ 10.2 ในไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่การลงทุนขยายตัวชะลอลง บ่งชี้จากการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรในช่วง 9 เดือนแรกของปีที่ขยายตัวร้อยละ 8.2 ชะลอลงจากร้อยละ 9.0 ในช่วงครึ่งแรกของปี นอกจากนี้ การค้าระหว่างประเทศยังคงหดตัวต่อเนื่องในอัตราเร่งขึ้น โดยมูลค่าส่งออกหดตัวร้อยละ -6.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวเร่งขึ้นจากร้อยละ -4.4 ในไตรมาสก่อนหน้า สำหรับด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสนี้เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า และอัตราการว่างงานทรงตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.0 ของกำลังแรงงานรวมลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 4.1 ในไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจจีน (ร้อยละ)

ที่มา: CEIC สรุปรวบรวมโดย สศค.

» ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะขยายตัวชะลอลงต่อเนื่องที่ร้อยละ 6.7 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 6.5 - 6.9 ชะลอลงจากปี 2558 ที่ขยายตัวที่ร้อยละ 6.9 แต่ยังคงอยู่ในกรอบเป้าหมายอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของทางการจีนที่ร้อยละ 6.5 - 7.0 โดยคาดว่า การชะลอลงของเศรษฐกิจจีนจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป และยังคงต้องพึ่งพามาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของทางการจีนที่ใช้นโยบายทั้งการเงินและการคลังแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่องจากปี 2558 โดยนอกจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานแล้ว ยังพบว่า เครื่องชี้เศรษฐกิจภาคก่อสร้างหาปริมาณยังคงส่งสัญญาณร้อนแรงต่อเนื่อง ซึ่งทั้งยอดขายบ้านและราคาบ้านใหม่ขยายตัวได้ในอัตราค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในเมืองขนาดใหญ่และขนาดกลาง ส่งผลบวกต่อเนื่องไปยังภาคการลงทุนและภาคก่อสร้าง ประกอบกับยอดการให้สินเชื่อยังคงขยายตัว อย่างไรก็ตาม ความร้อนแรงในภาคก่อสร้างหาปริมาณ การขยายตัวของสินเชื่อในอัตราที่รวดเร็ว และสัดส่วนหนี้ในระดับสูง อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในภาคการเงินของจีน และเป็นประเด็นที่ทางการจีนต้องดำเนินการอย่างระมัดระวังในระยะต่อไป ในส่วนของนโยบายการคลัง ทางการจีนกำหนดเป้าหมายการขาดดุลการคลังที่ร้อยละ 3.0 ของ GDP ในปีนี้ เพิ่มขึ้นจากเป้าหมายร้อยละ -2.3 ของ ในปีก่อน และมากกว่าการขาดดุลการคลังจริงในปี 2558 ที่ร้อยละ -2.4 ของ GDP นอกจากนี้ เศรษฐกิจจีน

» ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวร้อยละ 0.8 หรือที่ช่วงคาดการณ์ร้อยละ 0.6 - 1.0 เติบโตขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ยังขยายตัวร้อยละ 0.5 ส่วนหนึ่งจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจวงเงินรวม 28.1 ล้านล้านเยนที่คณะรัฐมนตรีญี่ปุ่นอนุมัติเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2559 เพื่อช่วยพลิกฟื้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะกลางถึงระยะยาว โดยมาตรการนี้จะเน้นการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และเร่งการใช้จ่ายด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ส่วนหนึ่งจะเป็นการฟื้นฟูความเสียหายจากเหตุแผ่นดินไหวบนเกาะคิวชูเมื่อช่วงต้นเดือนเมษายน 2559 ที่ผ่านมา ซึ่งคาดว่าในช่วงปีงบประมาณ 2559 (เมษายน 2559 - มีนาคม 2560) นี้ จะมีเม็ดเงินจากมาตรการนี้ลงสู่เศรษฐกิจราว 4.7 ล้านล้านเยน ทั้งนี้ รายละเอียดของมาตรการ แผนการลงทุน และการเบิกจ่ายยังคงเป็นประเด็นที่ต้องจับตามองต่อไป

ทั้งนี้ ธนาคารกลางญี่ปุ่นยังคงดำเนินมาตรการทางการเงินแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษ โดยผลการประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินญี่ปุ่นในช่วงวันที่ 31 ตุลาคม - 1 พฤศจิกายน 2559 มีประเด็นสำคัญดังนี้ (1) คงการเข้าซื้อสินทรัพย์มูลค่า 80 ล้านล้านเยนต่อปี เพื่อให้อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลญี่ปุ่นอายุ 10 ปี ยังคงอยู่ที่ใกล้ระดับร้อยละ 0 (2) คงการใช้อัตราดอกเบี้ยติดลบ (Negative Interest Rate) ที่ร้อยละ -0.1 สำหรับเงินสำรองส่วนเกินที่สถาบันการเงินฝากไว้กับธนาคารกลางญี่ปุ่น และ (3) คงวงเงินการเข้าซื้อกองทุน Exchange-traded funds (ETFs) และหน่วยลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ (Japan Real Estate Investment Trusts) ที่ 6 ล้านล้านเยน และ 9 หมื่นล้านเยน ต่อปี ตามลำดับ นอกจากนี้ ธนาคารกลางญี่ปุ่นยังคงคาดการณ์การขยายตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่นในปีงบประมาณ 2559 (เมษายน 2559 - มีนาคม 2560) ไว้ที่ร้อยละ 1.0 แต่ปรับลดคาดการณ์เงินเฟ้อในปีงบประมาณ 2559 ลงเหลือร้อยละ -0.1 จากเดิมที่ให้ไว้ที่ร้อยละ 0.1 บ่งชี้ถึงความเสี่ยงเงินฝืดเรื้อรัง

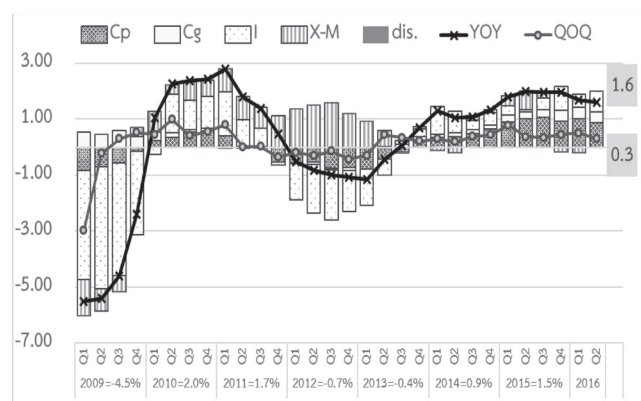
» ในปี 2560 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวร้อยละ 1.2 หรือที่ช่วงคาดการณ์ร้อยละ 0.7 - 1.7 เติบโตขึ้นจากปีก่อนหน้าที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 0.8 ส่วนหนึ่งปัจจัยฐานต่ำ ตลอดจนมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจดังกล่าวที่คาดว่าจะยังคงมีเม็ดเงินลงสู่เศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และจะเป็นแรงส่งให้การบริโภคภาคเอกชนซึ่งเป็นหัวใจหลักของเศรษฐกิจญี่ปุ่นสามารถขยายตัวได้ นอกจากนี้ การเลื่อนการปรับขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 8.0 สู่ร้อยละ 10.0 ซึ่งจากเดิมจะมีผลบังคับใช้เดือนเมษายน 2560 แต่ถูกปรับเลื่อนออกไปเป็นเดือนตุลาคม 2562 จะทำให้การบริโภคภายในประเทศยังคงขยายตัวได้ต่อเนื่อง ทั้งนี้ ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ จะยังคงเป็นปัจจัยบวกต่อทั้งดุลการค้าเนื่องจากญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้าพลังงานสุทธิ ตลอดจนอุปสงค์ในประเทศ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนเศรษฐกิจญี่ปุ่นอีกปัจจัยหนึ่งในปี 2560 นี้

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 7.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

» เศรษฐกิจยูโรโซนในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ขยายตัวร้อยละ 1.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.3 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) เท่ากับไตรมาสก่อนหน้า

• ด้านอุปทาน ในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 เศรษฐกิจยูโรโซนส่งสัญญาณชะลอตัวลงต่อเนื่อง โดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อรวมเฉลี่ยในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 อยู่ที่ระดับ 52.9 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าเล็กน้อย ผลจากดัชนี ภาคบริการที่ลดลงสู่ระดับเฉลี่ยที่ 52.6 จุด บ่งชี้การขยายตัวในอัตราที่ชะลอตัวของภาคบริการยูโรโซน ขณะที่ดัชนี ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อยสู่ระดับ 52.1 จุด อย่างไรก็ตาม ตัวเลขเบื้องต้นของดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อรวม ดัชนี ภาคบริการ และดัชนี ภาคอุตสาหกรรมในเดือนตุลาคม 2559 ปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ระดับ 53.7 จุด 53.5 จุด และ 53.3 จุด จากการเพิ่มขึ้นของยอดคำสั่งสินค้าใหม่ สะท้อนแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจด้านอุปทานในช่วงต้นไตรมาสที่ 4 ปี 2559 ที่ปรับตัวไปทิศทางบวก

ภาพที่ 4 แหล่งที่มาและอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของยูโรโซน

ที่มา: Economic and Social Research Institute สวสวโดย สศค.

๐ **ด้านอุปสงค์** ส่งสัญญาณชะลอตัว บ่งชี้จากยอดค้าปลีกเฉลี่ยในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากเฉลี่ยไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ลดลงมาอยู่ที่ระดับ -8.2 จุด จากระดับ -7.8 จุด ในไตรมาสก่อนหน้า และอยู่ในระดับ -8.0 จุดในเดือนตุลาคม 2559 นอกจากนี้ ด้านอุปสงค์จากต่างประเทศปรับตัวลดลงเช่นกัน โดยมูลค่าส่งออกเฉลี่ยในเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2559 หดตัวร้อยละ -1.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เนื่องจากการส่งออกสินค้าหลักหดตัว ซึ่งได้แก่ สินค้าอุตสาหกรรมและเคมีภัณฑ์ ที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ -2.0 และ -3.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ

๐ **ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ** อัตราการว่างงานยังคงทรงตัว ขณะที่อัตราเงินเฟ้อเริ่มมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้น ด้านอัตราการว่างงานเฉลี่ยในเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2559 ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 10.1 ของกำลังแรงงานรวม เท่ากับค่าเฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ขณะที่อัตราเงินเฟ้อไตรมาสที่ 3 ปี 2559 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน โดยเฉพาะในเดือนกันยายน 2559 ปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 0.4 สูงสุดในรอบกว่า 2 ปี เนื่องจากราคาอาหารตามฤดูกาลและราคาหมวดการศึกษาที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9 และร้อยละ 1.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ รวมถึงราคายาสูบ ราคาที่พักและร้านอาหารที่เพิ่มขึ้นในอัตราเท่ากันที่ร้อยละ 1.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อนอีกด้วย

» ในปี 2559 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.5 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 1.3 - 1.7 โดยคาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนในไตรมาสถ้ายจะชะลอตัวลงเล็กน้อย เนื่องจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกจะส่งผลกระทบต่ออุปสงค์จากต่างประเทศ อีกทั้งระดับหนี้สาธารณะที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดในการกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงปัญหาหนี้ที่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของอิตาลี และความไม่แน่นอนในด้านเสถียรภาพทางการเงินของธนาคารดอยเชอแบงก์ อย่างไรก็ตาม ธนาคารกลางยุโรปได้คงมาตรการซื้อสินทรัพย์ทางการเงิน (QE) ในวงเงิน 80 พันล้านยูโรต่อเดือน โดยจะดำเนินการไปจนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2560 หรือหากมีความจำเป็นอาจมีการขยายระยะเวลาต่อไปอีก ซึ่งคาดว่ามาตรการดังกล่าวจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ยุโรปปล่อยสินเชื่อสำหรับการลงทุนและการบริโภคได้ต่อเนื่อง ดังนั้นโดยรวมแล้ว จากสัญญาณผสมดังกล่าวจึงคาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนในปี 2559 จะยังคงขยายตัวในระดับทรงตัวจากปีก่อนหน้า

» ในปี 2560 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวในระดับทรงตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 1.5 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.0 - 2.0 โดยคาดว่าธนาคารกลางยุโรปจะยังคงมาตรการด้านการเงินแบบผ่อนคลายนกว่าอัตราเงินเฟ้อจะอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับระดับเป้าหมาย นอกจากนี้ ประเทศเศรษฐกิจหลักในยูโรโซนมีแผนที่จะใช้นโยบายการคลังเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในปี 2560 เช่น เยอรมนีวางแผนลดภาษีลง 15 พันล้านยูโรในปลายปี 2560 และในทิศทางเดียวกันฝรั่งเศสวางแผนลดภาษีรายได้ส่วนบุคคลสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 1,900 ยูโรต่อเดือนและคู่สมรสที่มีรายได้น้อยกว่า 3,800 ยูโรต่อเดือน ด้านอิตาลีมีแผนลดภาษีสำหรับกิจการที่เกี่ยวข้องกับการขยายปริมาณการผลิต รวมถึงการลดอัตราภาษีนิติบุคคลให้กับธุรกิจขนาดเล็ก โดยจะลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 24 จากที่ร้อยละ 27.5 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นหนี้สาธารณะที่ยังคงอยู่ในระดับสูงของประเทศในกลุ่ม PIGS (โปรตุเกส อิตาลี กรีซ และสเปน) จะยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยรวมด้วยมาตรการทางการคลัง สำหรับประเด็น Brexit การเจรจามาตรา 50 ของสนธิสัญญาลิสบอนกับสหราชอาณาจักรที่คาดว่าจะเริ่มกระบวนการภายในครั้งแรกของปี 2560 อาจมีผลกระทบทั้งในเชิงบวกและเชิงลบต่อสหภาพยุโรป โดยหากสหราชอาณาจักรไม่สามารถที่จะดำรงสิทธิการค้าเสรีระหว่างประเทศกับสหภาพยุโรปได้ เพื่อแลกกับการควบคุมผู้อพยพจากยุโรป ("Hard Brexit") อาจส่งผลให้หลายบริษัทย้ายฐานการผลิตและย้ายสำนักงานไปยังประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปที่เหลืออยู่ เช่น สเปน เยอรมนี หรือฝรั่งเศส เป็นต้น ซึ่งจะเป็นผลบวกต่อเศรษฐกิจยูโรโซนโดยรวม อย่างไรก็ตาม ยูโรโซนอาจมีความเสี่ยงในด้านการบริหารจัดการผู้อพยพที่คาดว่าจะเพิ่มจำนวนขึ้นราว 3 ล้านคนในปี 2560 ดังนั้น จากความเสี่ยงทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนในปี 2560 จะยังขยายตัวในอัตราที่ใกล้เคียงกับปี 2559

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 19.6 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2558)

» เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) ในไตรมาส 3 ปี 2559 ส่วนใหญ่มีสัญญาณการขยายตัวที่ดีขึ้น ยกเว้นสิงคโปร์ โดยเศรษฐกิจเวียดนามขยายตัวในอัตราเร่งจากการลงทุนโดยตรง

จากต่างประเทศและการส่งออกที่ยังคงขยายตัวได้ดี โดยเฉพาะจากการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งส่งผลดีต่อเนื่องไปยังภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ภาคเกษตรกรรมเวียดนามยังส่งสัญญาณการฟื้นตัวจากภัยแล้งในช่วงต้นปี ขณะที่เศรษฐกิจมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซียมีปัจจัยสนับสนุนจากอุปสงค์ในประเทศ สะท้อนจากยอดค้าปลีกซึ่งเป็นเครื่องชี้การบริโภคภาคเอกชนในทั้ง 3 ประเทศขยายตัวได้ดี อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่อยู่ในระดับต่ำอาจส่งผลกระทบต่อมาเลเซียซึ่งเป็นประเทศผู้ส่งออกสินค้าดังกล่าว ขณะที่เศรษฐกิจสิงคโปร์ขยายตัวในระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ โดยเป็นผลมาจากภาคการส่งออกที่ยังคงได้รับผลกระทบจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่ยังไม่มีสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจน

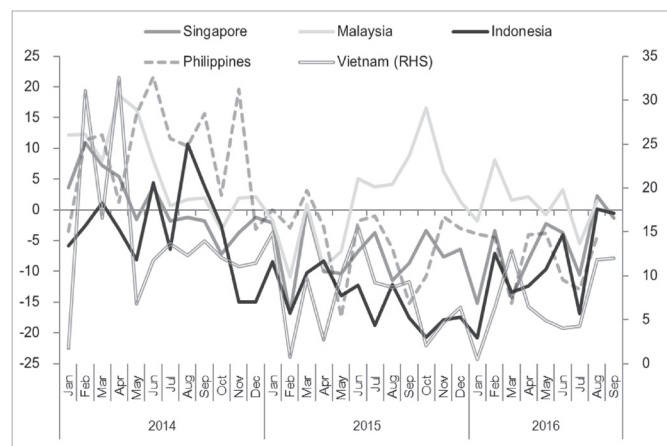
ตารางที่ 2 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รายไตรมาส (%)

ประเทศ (ตามสัดส่วนการส่งออก)		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559			
					Q1	Q2	Q3	YTD
มาเลเซีย (4.8%)	- Real GDP (%yoy)	4.7	6.0	5.0	4.2	4.0	4.3	4.2
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	-	1.0	0.7	1.5	3.2
เวียดนาม (4.2%)	- Real GDP (%yoy)	5.4	6.0	6.7	5.5	5.8	6.4	5.9
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	-	-0.6	2.2	2.5	4.1
สิงคโปร์ (4.1%)	- Real GDP (%yoy)	4.7	3.3	2.0	2.0	2.0	0.6*	1.6
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	-	0.0	0.1	-	-
อินโดนีเซีย (3.7%)	- Real GDP (%yoy)	5.6	5.0	4.8	4.9	5.2	5.0	5.0
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	-	0.9	1.4	1.1	3.4
ฟิลิปปินส์ (2.8%)	- Real GDP (%yoy)	7.1	6.2	5.9	6.8	7.0	7.1	7.0
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-	-	1.3	1.8	1.2	4.5

หมายเหตุ: * ตัวเลขเบื้องต้น

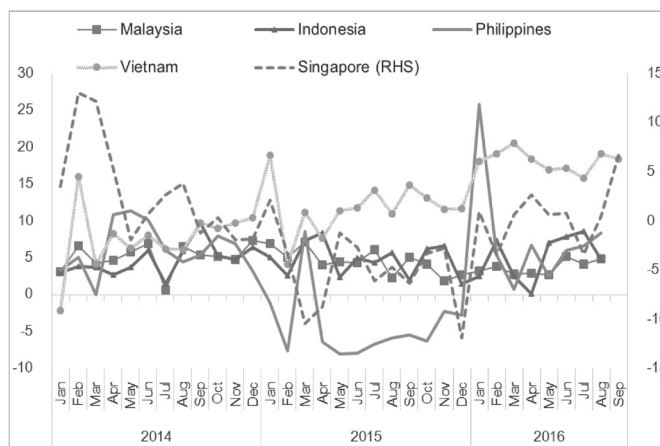
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 5 อัตราการขยายตัวของส่งออก (% yoy)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 6 ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (% yoy)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

» ในปี 2559 คาดว่า เศรษฐกิจอาเซียนโดยรวมจะขยายตัวชะลอลงจากปี 2558 โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ กล่าวคือ เศรษฐกิจสิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนามคาดว่าจะขยายตัวชะลอลงจากปีก่อน โดยมีปัจจัยสำคัญจากภาคการส่งออกที่ได้รับผลกระทบจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่เปราะบางในระยะสั้นปานกลาง โดยเฉพาะจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกสำคัญของอาเซียนมีสัญญาณการชะลอตัวตามการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ผลกระทบจาก Brexit และความเสี่ยงของการชะลอตัวของอุปสงค์จากตลาดสหรัฐฯ ตามความไม่แน่นอนของการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐฯ ยังอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจดังกล่าว ขณะที่ราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่ยังคงมีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำอาจส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจมาเลเซียซึ่งเป็นผู้ส่งออกน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์สุทธิ ขณะที่เศรษฐกิจเวียดนามแม้ว่าจะมีการขยายตัวในระดับดีต่อเนื่องแต่วิกฤตภัยแล้งส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมในช่วงครึ่งแรกของปี ด้านประเทศที่พึ่งพาเศรษฐกิจในประเทศอย่างอินโดนีเซียและฟิลิปปินส์คาดว่าอุปสงค์ในประเทศจะยังคงขยายตัวได้ดีและเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญของการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2559 นี้

» ในปี 2560 คาดว่า เศรษฐกิจอาเซียนส่วนใหญ่คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นจากปี 2559 โดยอาเซียนอยู่ระหว่างปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกเข้าสู่การขยายตัวจากอุปสงค์ภายในประเทศ โดยประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่นำโดยอินโดนีเซียและเวียดนามได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศและการท่องเที่ยวในประเทศ คาดว่าแนวโน้มนโยบายดังกล่าวที่ได้เริ่มดำเนินการมาแล้วหลายปีจะเริ่มเห็นผลในปี 2560 นี้ และส่งผลให้เศรษฐกิจอาเซียนขยายตัวได้ดีขึ้นจากปี 2559 นอกจากนี้ องค์การบริหารสารสนเทศพลังงานของสหรัฐฯ (US Energy Information Administration: EIA) ประเมินว่าราคาน้ำมันในตลาดโลกในปี 2560 จะปรับเพิ่มขึ้นใกล้เคียงระดับ 50 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจมาเลเซียซึ่งเป็นผู้ส่งออกน้ำมันสุทธิ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจอาเซียนยังคงเผชิญความเสี่ยงจากเศรษฐกิจโลกอันประกอบด้วย การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและความเสี่ยงหนี้ที่อยู่ในระดับสูงของจีน และผลกระทบจากการเจรจา Brexit ซึ่งปัจจัยเหล่านี้คาดว่าจะส่งผลให้อุปสงค์ต่างประเทศชะลอตัว และอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของอาเซียนในปี 2560

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 18.0 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2558)

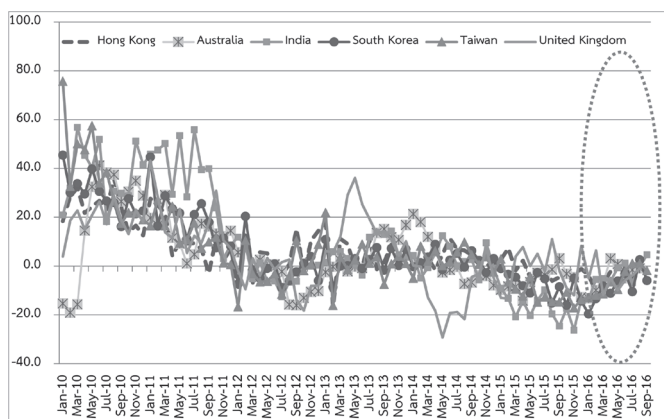
» เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร ในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 หลายประเทศยังคงขยายตัวได้ในอัตราค่อนข้างต่ำต่อเนื่องจากในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 โดยเศรษฐกิจเกาหลีใต้ในไตรมาสที่ 3 ขยายตัวร้อยละ 2.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากร้อยละ 3.0 ในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 จากการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวชะลอลงและสินค้าคงคลังที่หดตัวเร่งขึ้น แม้ว่าในช่วงปลายไตรมาสที่ 2 ธนาคารกลางเกาหลีใต้ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงสู่ระดับต่ำเป็นประวัติการณ์ที่ร้อยละ 1.25 ต่อปี เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับธนาคารกลางไต้หวันที่ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงสู่ระดับต่ำที่สุดในรอบ 6 ปีที่ร้อยละ 1.375 ต่อปี ตั้งแต่ช่วงต้นไตรมาสที่ 3 โดยได้ส่งผลให้เศรษฐกิจไต้หวันในไตรมาสที่ 3 ขยายตัวเร่งขึ้นได้ที่ร้อยละ 2.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน แต่ส่วนหนึ่งเป็นผลจากปัจจัยฐานต่ำในปีก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ ฮ่องกงเป็นอีกหนึ่งเศรษฐกิจที่ขยายตัวเร่งขึ้นได้ในไตรมาสที่ 3 ที่ร้อยละ 1.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากอุปสงค์ในประเทศที่ปรับตัวดีขึ้น สำหรับสหราชอาณาจักร เศรษฐกิจขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากร้อยละ 2.1 ในไตรมาสถัดไป ด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า โดยรวมอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำต่อเนื่อง ทำให้ความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อที่อาจเกิดขึ้นตามมาหลังการดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นยังคงอยู่ในระดับต่ำ ยกเว้นในกรณีของอินเดียซึ่งอัตราเงินเฟ้อเริ่มเร่งตัวขึ้นและอยู่ที่ร้อยละ 3.7 ในไตรมาสที่ 3 จากร้อยละ 1.2 ในไตรมาสถัดไป

ตารางที่ 3 การเติบโตทางเศรษฐกิจและแหล่งที่มาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (%)

ประเทศ (ตามสัดส่วนการส่งออก)		ปี 2558	ปี 2559			
			Q1	Q2	Q3	YTD
ฮ่องกง (4.9%)	- Real GDP (%yoy)	2.4	0.8	1.7	1.9	1.4
	- Real GDP (%qoq sa)	-	-0.5	1.5	0.6	1.6
ออสเตรเลีย (4.5%)	- Real GDP (%yoy)	2.4	3.0	3.3	-	3.1
	- Real GDP (%qoq sa)	-	1.0	0.5	-	1.6
อินเดีย (2.3%)	- Real GDP (%yoy)	7.2	7.9	7.1	-	7.5
	- Real GDP (%qoq sa)	-	2.2	1.6	-	3.8
เกาหลีใต้ (2.0%)	- Real GDP (%yoy)	2.6	2.8	3.3	2.7	2.9
	- Real GDP (%qoq sa)	-	0.5	0.8	0.7	2.0
สหราชอาณาจักร (1.7%)	- Real GDP (%yoy)	2.2	1.9	2.1	2.3	2.1
	- Real GDP (%qoq sa)	-	0.4	0.7	0.5	1.6
ไต้หวัน (1.5%)	- Real GDP (%yoy)	0.6	-0.3	0.7	2.1	0.8
	- Real GDP (%qoq sa)	-	0.8	0.1	-	0.9

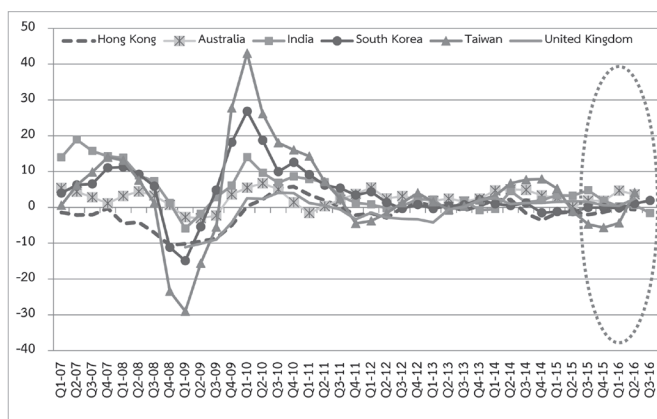
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 7 อัตราการขยายตัวของการส่งออก (% yoy)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 8 ผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (% yoy)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

» ในปี 2559 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร จะขยายตัวได้ในอัตราต่ำต่อเนื่องจากปี 2558 หรือชะลอลงเล็กน้อย ยกเว้นอินเดียและออสเตรเลียที่เศรษฐกิจมีแนวโน้ม ขยายตัวเร่งขึ้นได้ต่อเนื่อง โดยธนาคารกลางอินเดียได้ตัดสินใจปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงเมื่อต้นเดือนตุลาคม 2559 จากร้อยละ 6.5 สู่ร้อยละ 6.25 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดในรอบกว่า 6 ปี เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ ใน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อเริ่มมีสัญญาณเร่งตัวขึ้นในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 อยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 3.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้น จากร้อยละ 1.4 ในไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนว่าทางการอินเดียได้ให้น้ำหนักกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้าง มากเมื่อเทียบกับเสถียรภาพด้านราคา ในส่วนของออสเตรเลีย เศรษฐกิจในช่วงครึ่งแรกของปี 2559 ขยายตัวได้ในอัตรา ค่อนข้างสูงจากการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวได้ดีและการใช้จ่ายภาครัฐที่ขยายตัวอย่างแข็งแกร่ง ซึ่งคาดว่าแรงขับเคลื่อน

เศรษฐกิจนี้จะส่งผลให้เศรษฐกิจออสเตรเลียขยายตัวได้เร็วขึ้นจากปีก่อนหน้า ขณะที่เศรษฐกิจฮ่องกง เกาหลีใต้ และไต้หวัน ซึ่งพึ่งพาการส่งออกเป็นหลัก คาดว่า จะยังคงขยายตัวในระดับต่ำต่อเนื่องตามบรรยากาศการค้าของโลกที่ยังซบเซา โดยเฉพาะจากการส่งออกไปจีน นอกจากนี้ ในกรณีของสหราชอาณาจักร ภายหลังจากกรณีการลงประชามติออกจากสหภาพยุโรปได้ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนด้านกระบวนการเจรจาที่กำลังจะเกิดขึ้นตามมาตรา 50 ของสนธิสัญญา Lisbon ส่งผลให้นักลงทุนชะลอการลงทุนออกไป สะท้อนจากเครื่องชี้เศรษฐกิจที่เริ่มส่งสัญญาณในทางลบ เช่น ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคก่อสร้าง ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคบริการ และดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่ลดลงในไตรมาส 3 ปี 2559 เป็นต้น ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจสหราชอาณาจักรในปี 2559 จะขยายตัวชะลอตัวลงจากปีก่อนหน้า

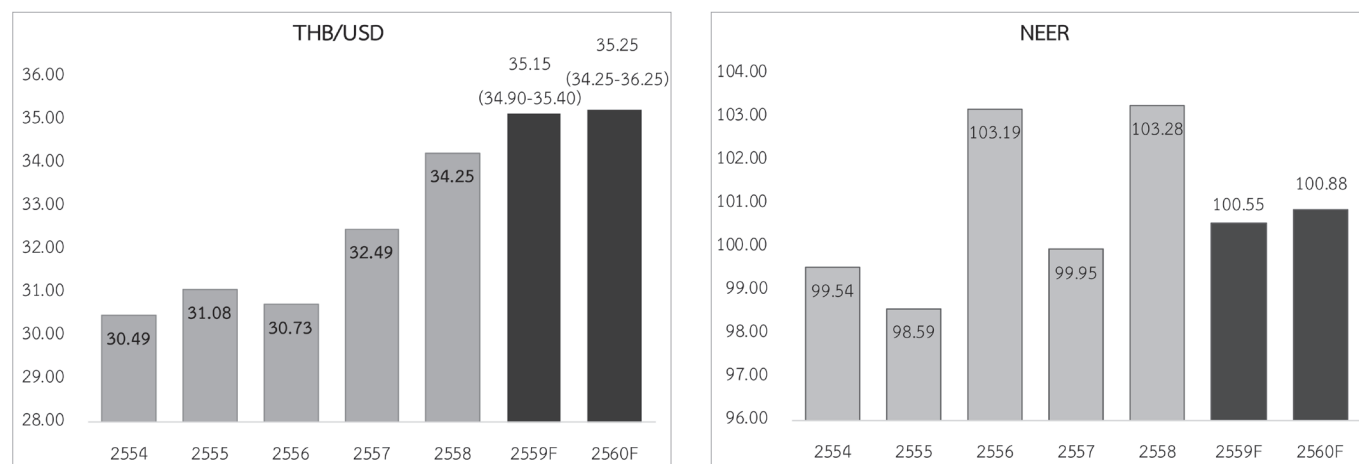
» ในปี 2560 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย ออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร จะขยายตัวได้ในอัตราต่ำต่อเนื่องจากปี 2558 และ 2559 ยกเว้นอินเดียและออสเตรเลียที่เศรษฐกิจน่าจะยังคงฟื้นตัวได้ต่อเนื่องอย่างชัดเจน โดยกลุ่มประเทศที่พึ่งพาการส่งออกอันได้แก่ ฮ่องกง เกาหลีใต้ และไต้หวันจะยังคงต้องเผชิญความท้าทายจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่อ่อนแอ ประกอบกับราคาสินค้าในตลาดโลกที่ยังคงทรงตัวในระดับต่ำต่อไป เนื่องจากเศรษฐกิจหลักของโลก ทั้งสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่นจะยังคงฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในขณะที่เศรษฐกิจจีนจะยังคงขยายตัวได้ในอัตราชะลอตัว ทำให้อุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกไม่เพิ่มขึ้นมากเท่าที่ควร ในขณะที่เศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภาคเอกชนเป็นหลักน่าจะยังคงสามารถขยายตัวได้ต่อเนื่อง โดยเฉพาะอินเดียและออสเตรเลียที่คาดว่าอุปสงค์ในประเทศจะสามารถเป็นแรงขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง โดยในกรณีของอินเดีย อุปสงค์ในประเทศที่ขยายตัวได้ดี ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ทำให้ผู้บริโภคมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น รวมถึงมาตรการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ อาทิ “Make-in-India” และ “Smart Cities” ที่คาดว่าจะเริ่มมีความคืบหน้า เป็นปัจจัยสนับสนุนการลงทุนของภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อของอินเดียซึ่งเริ่มมีสัญญาณเร่งตัวขึ้น ประกอบกับการใช้นโยบายผ่อนคลายทางการเงินของธนาคารกลางอินเดียเป็นประเด็นที่น่าจับตามอง สำหรับในส่วนของสหราชอาณาจักร ความไม่แน่นอนในกระบวนการการออกจากสหภาพยุโรปจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้นักลงทุนชะลอการลงทุนออกไป ทำให้เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรอาจชะลอตัวต่อเนื่อง

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

ในปี 2559 คาดว่าค่าเงินบาทจะอ่อนค่าลงจากปีก่อน โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 35.15 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และอ่อนค่าลงมากกว่าเงินสกุลอื่น ๆ ทำให้โดยรวมแล้ว ดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 คาดว่า จะอ่อนค่าลงร้อยละ 2.6 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2558

และในปี 2560 คาดว่าเงินบาทจะอ่อนค่าต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 35.25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรืออ่อนค่าลงร้อยละ 0.3 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า แต่เป็นการอ่อนค่าที่น้อยกว่าเงินสกุลอื่น ๆ ทำให้คาดว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2560 จะแข็งค่าขึ้นเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.3 (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 9 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2559

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (สปท.) รวบรวมโดย สศค.

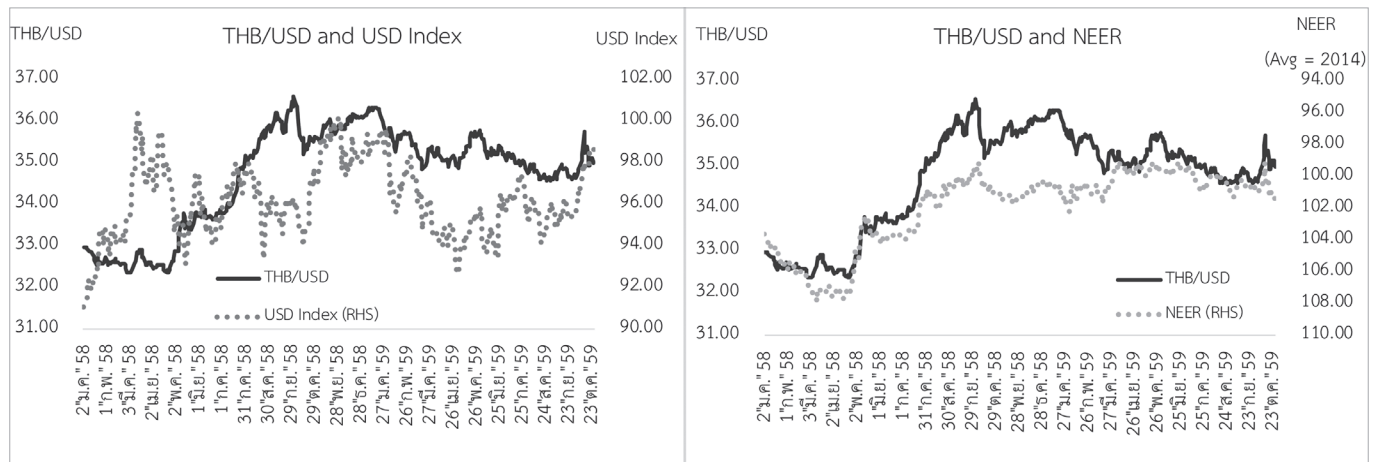
หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

2.1 สถานการณ์ค่าเงินบาทและดัชนีค่าเงินบาทในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2559

ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2559 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐผันผวนสูงและอ่อนค่าลงจากค่าเฉลี่ยปี 2558 โดยเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.24 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อ่อนค่าลงร้อยละ 2.9 จากค่าเฉลี่ยปี 2558 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินทั่วโลก นับตั้งแต่ความไม่แน่นอนเกี่ยวกับช่วงเวลาและอัตราการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ นอกจากนี้ ผลประจักษ์ชัดของสหราชอาณาจักรที่ตัดสินใจออกจากความเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปส่งผลให้ตลาดการเงินโลกผันผวน และทำให้มีเงินทุนบางส่วนไหลเข้าถือสินทรัพย์สหรัฐฯ และญี่ปุ่นซึ่งเป็นถือเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย (Safe Haven) และมีเงินทุนอีกส่วนหนึ่งไหลเข้าถือสินทรัพย์ในตลาดเอเชียและตลาดเกิดใหม่รวมถึงไทยเพื่อรับผลตอบแทนที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเดือนมิถุนายน และเดือนสิงหาคม-กันยายน 2559 ที่มีเงินไหลเข้าตลาดพันธบัตรไทยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งนักลงทุนต่างชาติเข้าซื้อหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์ไทยในระดับสูงในช่วงเดือนมิถุนายน-กันยายนที่ผ่านมาอีกด้วย ส่งผลให้ดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2559 เกินดุลในระดับสูงถึง 18.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงขึ้นจากปี 2558 ที่เกินดุลเพียง 5.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคพบว่า ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2559 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลอื่นๆ เป็นเหตุให้ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 100.30 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 2.9 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2558 สาเหตุหลักมาจากเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นต่อเนื่องถึงร้อยละ 10.7 จากค่าเฉลี่ยปีก่อน จากเงินทุนเคลื่อนย้ายที่ไหลเข้าซื้อสินทรัพย์ญี่ปุ่นดังกล่าว

ภาพที่ 10 ค่าเงินบาท ดัชนีดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาทโดยการคำนวณของ สศค. รายวัน

ที่มา: สปก. รวบรวมโดย สศค.

2.2 แนวโน้มของค่าเงินบาทในปี 2559

ในปี 2559 คาดว่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงเล็กน้อยจากปี 2558 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.15 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 34.90 - 35.40 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 2.6 จากค่าเฉลี่ยปี 2558 โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากเงินดอลลาร์สหรัฐที่คาดว่าจะแข็งค่าขึ้น จากการคาดการณ์การปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ในการประชุมครั้งสุดท้ายของปีในวันที่ 13-14 ธันวาคม 2559 นอกจากนี้ ความเสี่ยงในประเด็นผลกระทบของผลประจักษ์ชัดของสหราชอาณาจักรในการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปจะส่งผลให้เงินทุนเคลื่อนย้ายในตลาดโลกผันผวนสูง และทำให้ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐผันผวนสูงด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้ ในปี 2559 เมื่อเทียบกับภูมิภาคคาดว่าเงินบาทจะอ่อนค่าลงมากกว่าเงินสกุลอื่น โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับเงินเยนที่แข็งค่าขึ้นมาก แม้ว่าธนาคารกลางญี่ปุ่นจะดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษเพิ่มเติมโดยขยายขนาดมาตรการผ่อนคลายทางการเงิน และดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยติดลบ แต่ยังคงมีกระแสเงินทุนไหลเข้าถือสินทรัพย์

ญี่ปุ่นซึ่งเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย และอีกส่วนหนึ่งเพื่อบูรณะฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจภายหลังเหตุการณ์แผ่นดินไหว ในทางกลับกัน เศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัวโดยเฉพาะในภาคส่งออก ได้ส่งผลให้ค่าเงินหยวนอ่อนค่าลงมาก **ส่งผลให้คาดว่าดัชนีค่าเงินบาท ในปี 2559 จะอยู่ที่ 100.55 จุด คิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 2.6 จากค่าเฉลี่ยปี 2558** ทั้งนี้ หากพิจารณาดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 เปรียบเทียบกับปี 2557 พบว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2559 กลับไปใกล้เคียงระดับในปี 2557 บ่งชี้ว่าเงินบาทกลับมาเคลื่อนไหวใกล้เคียงกับค่าเงินสกุลหลักและสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคอีกครั้ง

ในปี 2560 คาดว่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงต่อเนื่องจากปี 2559 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 34.25 - 36.25 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 0.3 จากค่าเฉลี่ยปี 2559 โดยแนวโน้มการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายสหรัฐฯ จะยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้ค่าเงินบาทอ่อนค่า อย่างไรก็ตาม การเจรจาระหว่างสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปหลังจากที่สหราชอาณาจักรจะแสดงเจตจำนงอย่างเป็นทางการ ตามมาตรา 50 ของสนธิสัญญาสิทธิบัตรในช่วงเดือนมีนาคม 2560 นี้ จะส่งผลให้ตลาดการเงินโลกมีความผันผวนสูง และส่งผลถึงความเคลื่อนไหวของเงินสกุลหลัก ไม่ว่าจะเป็นยูโร ปอนด์สเตอร์ลิง ดอลลาร์สหรัฐ และเงินเยน ตลอดจนค่าเงินภูมิภาครวมถึงเงินบาทด้วย **ส่งผลให้คาดว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2560 จะอยู่ที่ 100.88 จุด คิดเป็นการแข็งค่าขึ้นเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.3 จากค่าเฉลี่ยปี 2559**

3. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ในปี 2559 ราคาน้ำมันดิบมีการปรับตัวลดลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากสภาวะล้นเกินของอุปทานยังคงเป็นปัจจัยกดดันราคา พิจารณาได้จากปริมาณสะสมของสต็อกน้ำมันดิบโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน (EIA¹ ประมาณการ เดือนตุลาคม 2559 ว่าปริมาณสะสมสต็อกน้ำมันดิบของประเทศในกลุ่ม OECD และสหรัฐฯ มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นประมาณ 274 ล้านบาร์เรล) โดยในช่วงต้นปี ราคาน้ำมันดิบมีการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องจากช่วงปลายปีก่อนหน้า โดยมีจุดต่ำสุดอยู่ที่ 22.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลในเดือนมกราคม หลังจากนั้น ราคาน้ำมันดิบมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป และกลับมาผันผวนอีกครั้งหลังผ่านช่วงครึ่งปีแรก

ภาพที่ 11 ราคาน้ำมันดิบดูไบรายวัน ปี 2558 และปี 2559

ที่มา: Reuters

¹ สศค. ได้ใช้รายละเอียดเกี่ยวกับการคาดการณ์ด้านปัจจัยพื้นฐานของราคาน้ำมันดิบโลกจากหน่วยงานของสหรัฐฯ ที่มีชื่อว่า US Energy Information Administration (EIA)

ทั้งนี้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนอีกครั้งในเดือนตุลาคม หลังจากที่มีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการของประเทศกลุ่ม OPEC ที่ประเทศแอลจีเรีย ว่าด้วยเรื่องข้อตกลงในการจำกัดกำลังการผลิตของประเทศสมาชิก (รวมถึงนอกกลุ่มสมาชิกด้วย) เพื่อที่จะเพิ่มราคาน้ำมันดิบให้ปรับตัวสูงขึ้นตามเป้าหมาย ทั้งนี้ ราคาน้ำมันดิบดูไบในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2559 เฉลี่ยอยู่ที่ 40.05 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล โดยคาดว่าในช่วงที่เหลือของปี ราคาน้ำมันดิบจะยังคงผันผวนในช่วง 45 - 50 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล ดังนั้น สศค. จึงคาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยของปี 2559 จะอยู่ที่ 41.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์ที่ 38.0 ถึง 44.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)

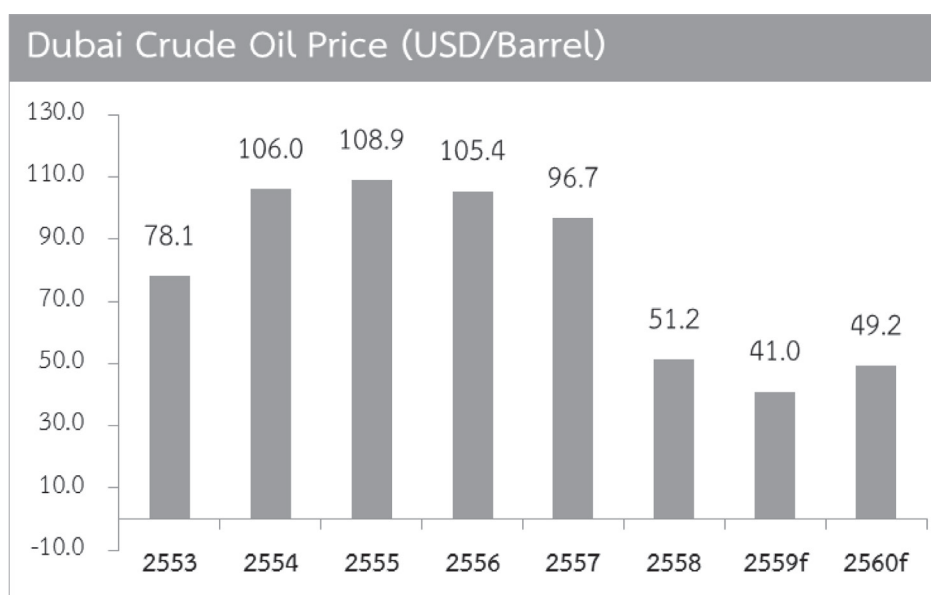
ตารางที่ 4 ประมาณการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

EIA ประมาณการ ณ ตุลาคม	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Demand (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับปีก่อนหน้า)
2559	96.03	95.33	+274
2560	97.00	96.67	+11

ที่มา: EIA

สำหรับในช่วงปี 2560 คาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบจะเฉลี่ยอยู่ที่ 49.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์ที่ 44.2 ถึง 54.2 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่าตลาดน้ำมันดิบโลกจะเข้าสู่ภาวะสมดุลมากขึ้น กล่าวคือ จากข้อมูลประมาณการของ EIA พบว่าในปี 2560 ปริมาณความต้องการและปริมาณการผลิตราคาน้ำมันดิบจะมีระดับที่ใกล้เคียงกันอย่างมาก (97.00 และ 96.67 ล้านบาร์เรลต่อวัน ตามลำดับ) ส่งผลให้การเพิ่มปริมาณสะสมน้ำมันดิบคงคลังคาดว่าจะมีระดับลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (เพิ่มขึ้น 274 ล้านบาร์เรลในปี 2559 และเพิ่มขึ้น 11 ล้านบาร์เรลในปี 2560) สะท้อนให้เห็นถึงความสมดุลของตลาดที่จะมีมากขึ้น หลังจากประสบปัญหาภาวะอุปทานล้นเกินมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เทคโนโลยีในการขุดเจาะน้ำมันดิบที่ถูกค้นพบใหม่ได้ถูกนำมาใช้ นอกจากนี้ หากข้อตกลงเกี่ยวกับการจำกัดกำลังการผลิตของประเทศผู้ส่งออกน้ำมันมีความชัดเจนมากขึ้น (ต้องติดตามผลการประชุมอย่างไม่เป็นทางการของ OPEC ในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน) ก็จะเป็นอีกแรงสนับสนุนที่ทำให้ราคาน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นได้ในปี 2560

ภาพที่ 12 สมมติฐานราคาน้ำมันดิบดูไบ

ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สศค.

4. ราคาสินค้าส่งออกและนำเข้า (ในรูปดอลลาร์สหรัฐ)

4.1 ราคาสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ

สถานการณ์ล่าสุดในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2559 พบว่าราคาสินค้าส่งออกหดตัวร้อยละ 0.84 โดยเป็นการลดลงของราคาในทุกหมวดสินค้า โดยเฉพาะสินค้าแร่และเชื้อเพลิง รวมถึงสินค้าเกษตรกรรม ที่มีการหดตัวตามราคาน้ำมันดิบ และราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก ทั้งนี้ คาดว่าในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี ดัชนีราคาสินค้าส่งออกจะสามารถพลิกกลับมาขยายตัวเป็นบวกได้อีกครั้ง ตามการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก รวมถึงปัจจัยฐานต่ำในปีก่อนหน้านี้ที่เป็นช่วงที่ราคาน้ำมันดิบลดลงอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้คาดว่าทั้งปี 2559 ราคาสินค้าส่งออกจะหดตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 0.3 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.8 ถึง -0.2)

สำหรับปี 2560 คาดว่าราคาสินค้าส่งออกจะกลับมาขยายตัวเป็นบวกที่ร้อยละ 1.6 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.6 ถึง 2.6) โดยเป็นผลมาจากสมมติฐานราคาน้ำมันดิบที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าส่งออกในหมวดสินค้าแร่และเชื้อเพลิง นอกจากนี้ จากความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างราคาน้ำมันและราคาสินค้าโภคภัณฑ์หลายประเภท จะส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมบางประเภทปรับตัวเพิ่มขึ้นได้ในปีหน้า รวมไปถึงในส่วน of ราคาสินค้าอุตสาหกรรมประเภทปิโตรเคมีที่คาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันดิบ ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้คาดว่าราคาสินค้าส่งออกจะสามารถกลับมาขยายตัวเป็นบวกได้อีกครั้งในรอบ 4 ปี

ตารางที่ 5 อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคาช่วง 9 เดือนแรก ปี 2559 (%YoY)

1. ราคาสินค้าส่งออก	-0.84	2. ราคาสินค้านำเข้า	-4.57
- สินค้าเกษตรกรรม	-3.40	- สินค้าเชื้อเพลิง	-24.15
- สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	-0.05	- สินค้าทุน	+0.81
- สินค้าอุตสาหกรรม	-0.23	- สินค้าวัตถุดิบ	-1.04
- สินค้าแร่และเชื้อเพลิง	-5.42	- สินค้าอุปโภคบริโภค	-0.15
		- สินค้ายานพาหนะและอุปกรณ์	3.73

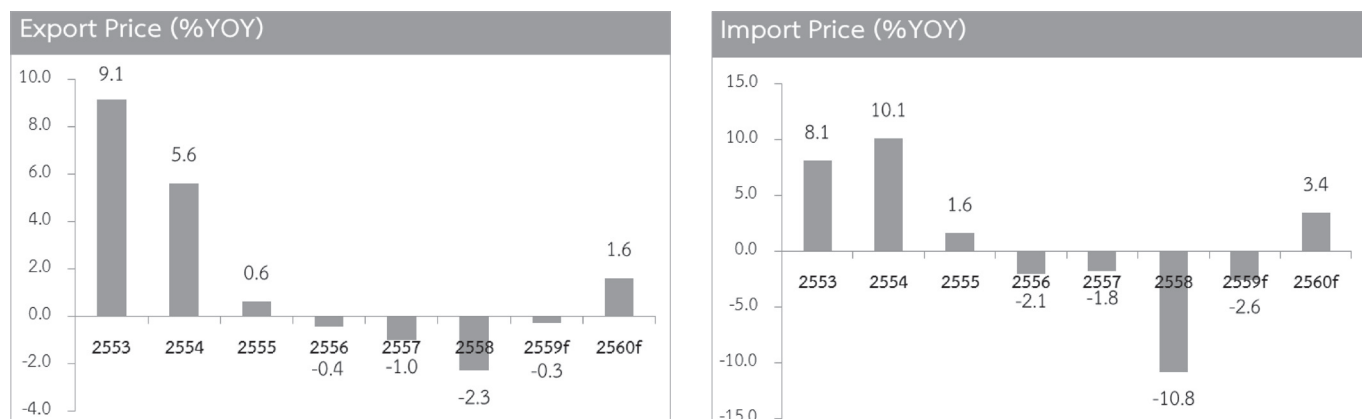
ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

4.2 ราคาสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

จากสถานการณ์ล่าสุดในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2559 พบว่า ราคาสินค้านำเข้าหดตัวที่ร้อยละ 4.57 โดยมีสาเหตุสำคัญจากการหดตัวของราคาสินค้าเชื้อเพลิงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก โดยคาดว่าในช่วงที่เหลือของปี ราคาสินค้านำเข้าจะมีการปรับตัวดีขึ้น เนื่องจากราคาน้ำมันดิบในช่วงปลายปีที่น่าจะอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้านี้ที่เป็นช่วงที่ราคาน้ำมันดิบกำลังตกลงอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้คาดว่าทั้งปี 2559 ราคาสินค้านำเข้าจะหดตัวน้อยกว่าในช่วง 9 เดือนแรก โดยจะหดตัวที่ร้อยละ 2.6 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -3.1 ถึง -2.1)

ในส่วน of ปี 2560 จากการที่สมมติฐานราคาน้ำมันมีการปรับเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ทำให้คาดว่าราคาสินค้านำเข้าสำคัญของไทย ซึ่งก็คือราคาสินค้าเชื้อเพลิงจะกลับมาขยายตัวอีกครั้ง และจะส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าโดยรวมกลับมาขยายตัวได้เช่นเดียวกันที่ร้อยละ 3.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.4 ถึง 4.4)

ภาพที่ 13 อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าส่งออกและนำเข้า (ในรูปดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สศค.

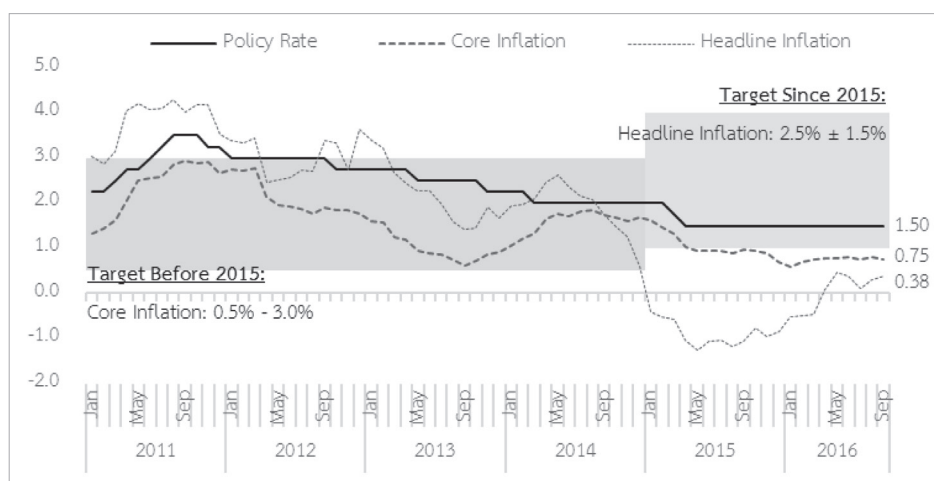
5. อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

“ในไตรมาส 3 ปี 2559 คณะกรรมการนโยบายการเงินยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง โดยคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี และคาดว่า ณ สิ้นปี 2559 และ 2560 อัตราดอกเบี้ยนโยบายจะยังคงอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี”

» ในปี 2559 กระทรวงการคลังและคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้กำหนดเป้าหมายนโยบายการเงินโดยใช้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 ต่อปี

» ในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 กนง. ยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นต่อเนื่อง โดยในการประชุมวันที่ 14 กันยายน 2559 กนง. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากเห็นว่านโยบายการเงินในปัจจุบันยังอยู่ในระดับที่เอื้อต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจไทย โดยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงและอัตราผลตอบแทนพันธบัตรยังอยู่ในระดับต่ำ อีกทั้งอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ยังคงทรงตัวอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ จึงเห็นควรให้คงอัตราดอกเบี้ยไว้เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจต่อเนื่อง ตลอดจนเพื่อรักษาขีดความสามารถในการดำเนินนโยบาย (Policy space) ด้านแรงกดดันจากอัตราเงินเฟ้อยังคงอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากอุปสงค์ที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปและราคาน้ำมันในตลาดโลกยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

ภาพที่ 14 อัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราเงินเฟ้อ

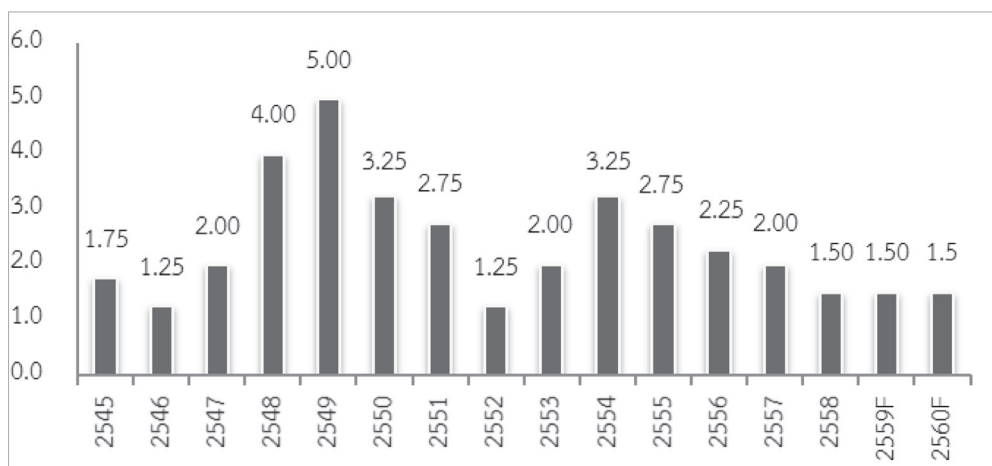

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย สศค.

» ในปี 2559 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีแนวโน้มที่จะยังคงอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นยังคง มีความจำเป็นต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ โดยมีปัจจัยเสี่ยงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจคู่ค้าหลัก โดยเฉพาะการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจอื่นๆ ในภูมิภาคในระดับสูง ประกอบกับความแตกต่างของนโยบายการเงินของประเทศเศรษฐกิจหลัก ความไม่แน่นอนในการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ในช่วงปลายปี 2559 และประเด็นความเสี่ยงต่อตลาดการเงินโลกจากประเด็น Brexit ตลอดจนความเปราะบางในภาคการธนาคารของบางประเทศในสหภาพยุโรป

» ในปี 2560 สศค. คาดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีแนวโน้มที่จะยังคงอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจไทยยังคงฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป แต่ยังคงมีความเสี่ยงจากประเด็นความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจต่างประเทศ เช่น ธนาคารกลางสหรัฐฯ อาจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปี 2560 และการชะลอตัวของเศรษฐกิจคู่ค้าสำคัญอย่างประเทศจีน เป็นต้น ดังนั้น นโยบายการเงินที่ยังคงมี Policy space เพื่อรองรับกับความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้อย่างมีเสถียรภาพ

ภาพที่ 15 สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ สิ้นปี

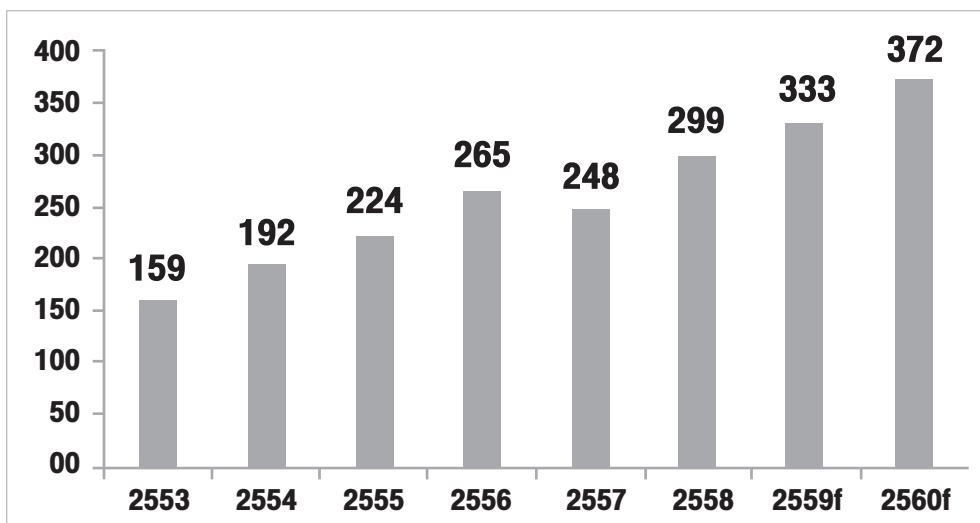

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศค.

6. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

» สถานการณ์ล่าสุดในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้งสิ้น 24.82 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 12.4 ต่อปี สร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยวแล้วจำนวน 1.23 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 16.1 ต่อปี โดยมาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศ จีน CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม) รัสเซีย เกาหลีใต้ อินเดีย และสหรัฐอเมริกา เป็นหลัก นอกจากนี้ ข้อมูลรายวันของจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางผ่าน 3 ท่าอากาศยานใหญ่ ได้แก่ สุวรรณภูมิ ดอนเมือง และ ภูเก็ต (คิดเป็นร้อยละ 78 ของด้านทั้งหมด ในปี 2558) ช่วง 1 - 22 ต.ค. 59 ขยายตัวร้อยละ 4.5 14.1 และ 8.2 ต่อปี ตามลำดับ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ล่าสุดจึงได้ปรับสมมติฐานนักท่องเที่ยวต่างประเทศลงจากการคาดการณ์ครั้งก่อนที่จำนวน 33.8 ล้านคน ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการการจัดระเบียบทัวร์ศูนย์เหรียญที่อาจส่งผลกระทบต่อการเดินทางเข้าประเทศไทย 33.25 ล้านคน คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 11.3 ต่อปี ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 1.68 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นขยายตัวร้อยละ 15.8 ต่อปี

ภาพที่ 16 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ที่มา: สศท.

» ในปี 2560 คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวจะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยจะขยายตัว ร้อยละ 12.0 ต่อปี ด้วยจำนวน 37.24 ล้านคน ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวต่างประเทศจำนวน 1.92 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 14.7 ต่อปี คิดเป็นค่าใช้จ่ายต่อคนอยู่ที่ 51,622 บาทต่อทริป สูงกว่าปี 2559 ที่อยู่ที่ 50,610 บาทต่อทริป โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการขยายเส้นทางบินใหม่จากประเทศต่างๆ ในปีหน้า เช่น เกาหลีใต้ เมียนมา รัสเซีย จีน เป็นต้น รวมถึงต้นทุนการเดินทางที่ลดลงจากราคาน้ำมันและการแข่งขันด้านราคาของ สายการบินต่าง ๆ นอกจากนี้ การที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ส่งผลทำให้มีแนวโน้มการท่องเที่ยวด้วยตนเอง (FIT - Foreign Individual Tourism) เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการเดินทางของนักท่องเที่ยวสตรีที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ในช่วงปี 2550 – 2557 มีอัตราการเติบโตคิดเป็นร้อยละ 11.4) ส่วนหนึ่งเพราะอาศัยการค้นหาข้อมูลออนไลน์ (Digital Traveler) ทำให้นักท่องเที่ยววางแผนการเดินทางได้สะดวกขึ้น ตลอดจนนโยบายการท่องเที่ยวขององค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ในปัจจุบันที่เน้นการขยายตลาดท่องเที่ยวไปสู่ทุกกลุ่มให้เป็นการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลเข้าถึงอย่างเท่าเทียม (Accessible Tourism for All) ด้วยการพัฒนากระบวนการอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มทุพพลภาพและผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังจะได้รับอานิสงส์จากการที่ในปี 2560 เป็นวาระครบรอบ 50 ปี การก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) ซึ่งจะมีการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวจากทั่วโลกเดินทางมาในภูมิภาคอาเซียนและผู้คนในภูมิภาคอาเซียนเดินทางท่องเที่ยวไปมาระหว่างกันโดยมีประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง (Thailand and Beyond) โดยตั้งเป้าหมายเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็น 121 ล้านคน ในปี 2560

7. รายจ่ายภาคสาธารณะ:ประจำปีงบประมาณ 2559 และปีงบประมาณ 2560

» “นโยบายการคลังมีบทบาทสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง ในปี 2559 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,377,495 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และในปี 2560 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,512,602 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน”

7.1 กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล

กรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 มีจำนวน 2,776,000 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.8 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.8 ของ GDP² และเป็นการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล 390,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.8 ของ GDP ภายใต้ประมาณการการจัดเก็บรายได้รัฐบาลเท่ากับ 2,386,000 ล้านบาท

ทั้งนี้ โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ 2,127,779 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 ต่อปี หรือคิดเป็นเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.7 ของวงเงินงบประมาณ (2) รายจ่ายลงทุน 564,354 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.6 ต่อปี หรือคิดเป็นเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.3 ของวงเงินงบประมาณ และ (3) รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ 61,992 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.3 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.2 ของวงเงินงบประมาณ

สำหรับกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ 2560 มีจำนวน 2,733,000 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 43,000 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ -1.5 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.4 ของ GDP³ และเป็นการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล 390,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.6 ของ GDP ภายใต้ประมาณการการจัดเก็บรายได้รัฐบาลเท่ากับ 2,343,000 ล้านบาท ทั้งนี้ โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ 2,103,422 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 24,357 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ -1.1 ต่อปี หรือคิดเป็นเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.0 ของวงเงินงบประมาณ (2) รายจ่ายลงทุน 548,391 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 15,963 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -2.8 ต่อปี หรือคิดเป็นเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.0 ของวงเงินงบประมาณ และ (3) รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ 81,187 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 19,195 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.0 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.0 ของวงเงินงบประมาณ

ตารางที่ 6 กรอบโครงสร้างงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2559 และ 2560

โครงสร้างงบประมาณ	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2559	
	จำนวน (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน (ล้านบาท)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. วงเงินงบประมาณรายจ่าย	2,776,00.0	7.8	2,733,000.0	-1.5
(สัดส่วนต่อ GDP)	19.8		18.4	
รายจ่ายประจำ	2,127,778.9	4.9	2,103,422.2	-1.1
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	76.7		77.0	
รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง	21,875.1	-47.9	-	
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	0.8		-	
รายจ่ายลงทุน	564,354.3	25.6	548,391.0	-2.8
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	20.3		20.0	
รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้	61,991.7	11.3	81,186.8	31.0
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	2.2		3.0	
2. รายได้	2,386,000.0		2,343,000.0	-1.8
การขาดดุล/เกินดุล	390,000.0		390,000.0	-
3. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	14,034,300.0	3.7	14,876,300.0	6.0

ที่มา: สำนักงบประมาณ

³ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2559 เท่ากับ 14,034,300.0 ล้าน

7.2 รายจ่ายของรัฐบาล

สำหรับปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายรัฐบาลรวมสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 2,807,373 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 เบิกจ่ายได้ 2,578,913 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 92.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,776,000 ล้านบาท จากเป้าหมายการเบิกจ่ายไว้ที่ร้อยละ 96.0 โดยรายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ เบิกจ่ายได้ 2,214,059 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 97.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง 2,278,418 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุนเบิกจ่ายได้ 364,855 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 73.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง 497,582 ล้านบาท และรายจ่ายเหลือปีเบิกจ่ายได้ 228,460 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากการกู้เงิน ได้แก่ (1) เงินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) สามารถเบิกจ่ายได้ 1,660 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) เบิกจ่ายได้ 1,922 ล้านบาท (3) เงินกู้ภายใต้ พรก. บริหารจัดการน้ำฯ 235 ล้านบาท และ (4) โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนน ระยะเร่งด่วนสามารถเบิกจ่ายได้ 43,713 ล้านบาท

สำหรับปีงบประมาณ 2560 รายจ่ายรัฐบาลคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 2,802,801 ล้านบาท โดยรายจ่ายงบประมาณรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,786,954 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -0.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,581,822 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 94.5 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,733,000 ล้านบาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ตั้งเป้าหมายการเบิกจ่ายไว้ที่ร้อยละ 96.0 โดยรายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,139,966 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 98.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ 2,183,521 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 441,856 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 80.4 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน 549,479 ล้านบาท และรายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 205,133 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ คาดว่า จะสามารถเบิกจ่ายได้ 15,847 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -66.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งประกอบด้วย (1) เงินโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 641 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,339 ล้านบาท และ (3) โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 13,867 ล้านบาท

ตารางที่ 7 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2560

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2560 คาดการณ์ ณ ต.ต. 2559
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	2,854,903	2,802,801
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	2,807,373	2,786,954
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,214,059	2,139,966
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	364,855	441,856
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,578,913	2,581,822
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	92.9	94.5
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	228,460	205,133
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	47,530	15,847
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	1,660	641
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	235	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	43,713	13,867
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	1,922	1,339

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

7.3 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

ปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 547,306 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สอดคล้องตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปรายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2560 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 576,521 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

ตารางที่ 8 ผลการเบิกจ่ายรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วง 11 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2558 และสมมติฐานการเบิกจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปีงบประมาณ 2559

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2560 คาดการณ์ ณ ต.ต. 2559
รายจ่ายท้องถิ่น	547,306	576,521

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สศม.)

7.4 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ปีงบประมาณ 2559 รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจสามารถเบิกจ่ายได้ 225,265 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.2 ของแผนที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจในช่วงที่ผ่านมา มีความล่าช้าในการเบิกจ่ายจึงส่งผลให้การเบิกจ่ายงบลงทุนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับปีงบประมาณ 2560 คาดว่ารายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจะสามารถเบิกจ่ายได้ 320,963 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.5 ต่อปี จากมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาลเป็นสำคัญ

ตารางที่ 9 ผลการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2559 และสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2560

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2560 คาดการณ์ ณ ต.ต. 2559
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	225,265	320,963

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สศม.)

7.5 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

ผลการเบิกจ่ายของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ในปีงบประมาณ 2559 ที่ผ่านมา ทำให้การเบิกจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 3,627,474 ล้านบาท สำหรับสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2560 ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2560 รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 3,700,285 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาลรวมจำนวน 2,802,801 ล้านบาท (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 576,521 ล้านบาท และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจำนวน 320,963 ล้านบาท

ตารางที่ 10 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2560

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2560 คาดการณ์ ณ ต.ต. 2559
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	2,854,903	2,802,801
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	2,807,373	2,786,954
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,214,059	2,139,966
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	364,855	441,856
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,578,913	2,581,822
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	92.9	94.5
1.1.3 รายจ่ายเหลือในปี	228,460	205,133
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	47,530	15,847
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	1,660	641
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	235	-

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2559	ปีงบประมาณ 2560 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2559
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	43,713	13,867
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	1,922	1,339
2. รายจ่ายท้องถิ่น	547,306	576,521
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	225,265	320,963
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,627,474	3,700,285

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

7.6 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาแปลงเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,512,602 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,492,692 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,019,910 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

ตารางที่ 11 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

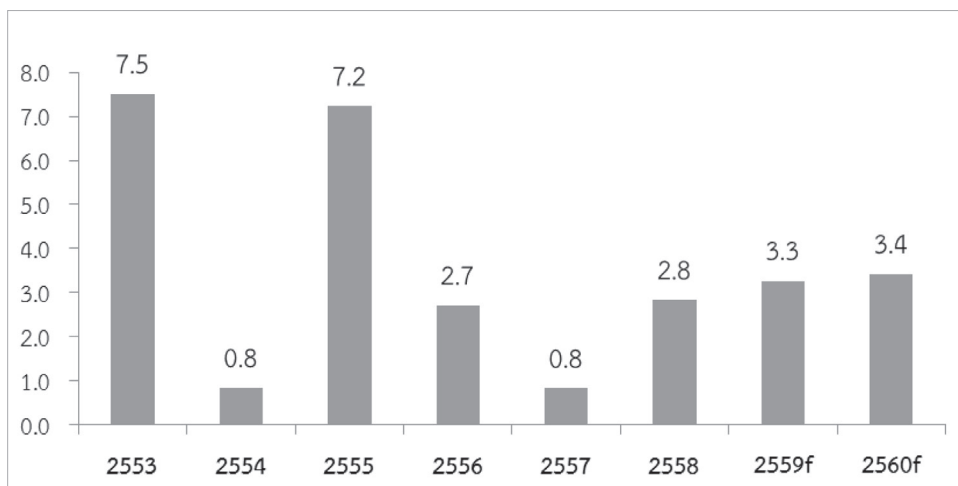
(หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2559 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2559	ปี 2560 คาดการณ์ ณ ต.ค. 2559
1. การบริโภครัฐบาล	2,421,915	2,492,692
อัตราขยายตัว	3.8	2.9
2. การลงทุนภาครัฐบาล	955,579	1,019,910
อัตราขยายตัว	10.5	6.7
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,377,495	3,512,602
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	92.9	94.5
อัตราขยายตัว	5.6	5.6

ที่มา: จากการคำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2559 และปี 2560

» สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2559 สศค. คาดว่ามีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 – 3.5) ขณะที่เศรษฐกิจไทยในปี 2560 คาดว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราใกล้เคียงกับปีนี้ที่ร้อยละ 3.4 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.9 – 3.9)

ภาพที่ 1 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายถึง f หมายถึงประมาณการ

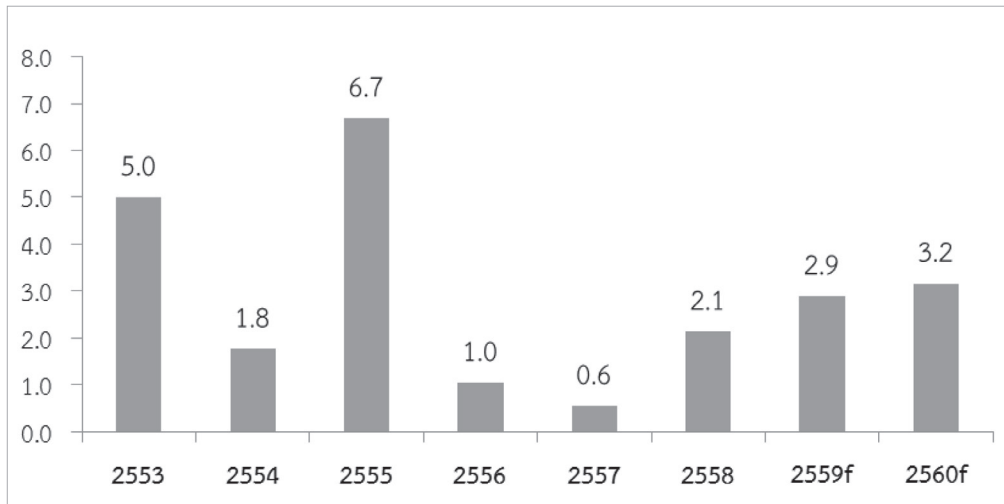
1. การบริโภคภาคเอกชนและการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

» สำหรับในปี 2559 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปี 2558 ที่ร้อยละ 2.9 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.6 – 3.1)

ตามการขยายตัวในเกณฑ์สูงของฐานรายได้และการจ้างงานในภาคบริการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดี ประกอบกับการดำเนินมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานรากของภาครัฐจะยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวของการใช้จ่ายภาคครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง สะท้อนจากข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ 10 เดือนแรกที่ขยายตัวดี อาทิ รายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาที่แท้จริง ขยายตัวร้อยละ 1.6 รวมถึงเครื่องชี้ทางการบริโภคในหมวดสินค้าคงทน อาทิ รถจักรยานยนต์ จดทะเบียนใหม่ ขยายตัวร้อยละ 5.5 และปริมาณการจำหน่ายรถยนต์นั่งที่ขยายตัวได้ดีต่อเนื่องในช่วง 5 เดือนล่าสุด (พฤษภาคม – กันยายน)

» สำหรับในปี 2560 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปี 2559 ที่ร้อยละ 3.2 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7 – 3.7) จากรายได้เกษตรกรที่คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นตามราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก และสถานการณ์ภัยแล้งที่มีแนวโน้มผ่อนคลายลง ขณะที่รายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรได้รับผลดีจากภาวะตลาดแรงงานที่อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ ภาวะการเงินที่ผ่อนคลายจะยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการฟื้นตัวขึ้นของการใช้จ่ายภาคครัวเรือน

ภาพที่ 2 ประมาณการอัตราการขยายตัวของงบการเงินภาครัฐที่แท้จริง

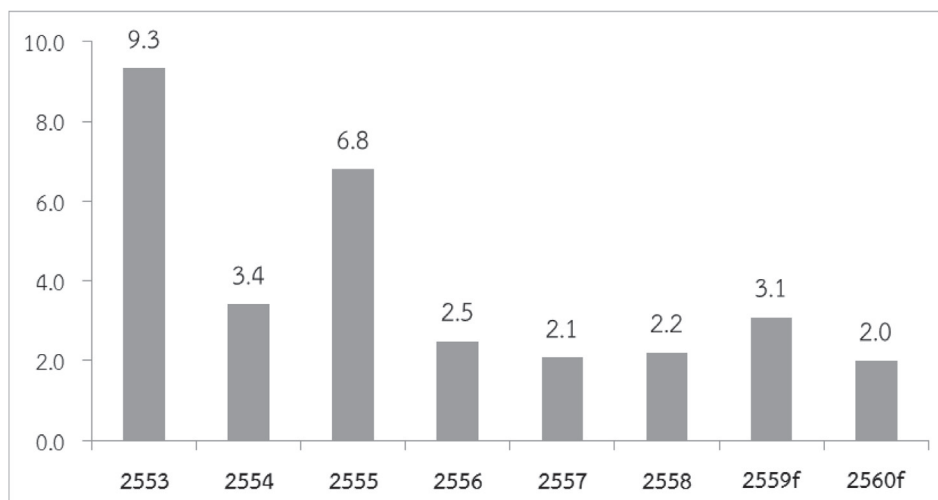
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

2. การบริหารภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

» ในปี 2559 การบริหารภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.8 – 3.3) ปรับลดจากการคาดการณ์ครั้งก่อนหน้าที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6 ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 ที่มีวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 2,776,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำนวน 2,127,779 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.7 ของวงเงินงบประมาณรวม และเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ประกอบกับในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลได้มีการสนับสนุนการเร่งรัดการใช้จ่ายภาครัฐ และการดำเนินมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2559 ทั้งปีงบประมาณ 2559 ในส่วนของรายจ่ายประจำปีสามารถเบิกจ่ายได้ 2,214,059 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 97.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีหลังโอนเปลี่ยนแปลง

» ในปี 2560 การบริหารภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.5 – 2.5) โดยกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 ที่คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายจำนวน 2,733,000 ล้านบาท โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำนวน 2,103,422 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.0 ของวงเงินงบประมาณรวม ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ -1.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 หรือมาตรการ Front Load โดยเฉพาะในส่วนของรายจ่ายประจำปีให้เร่งรัดเบิกจ่ายรายจ่ายประจำปีในไตรมาสที่ 1 ตามเป้าหมายการเบิกจ่ายงบประมาณที่สำนักงานงบประมาณกำหนด โดยให้เบิกจ่ายงบประมาณสำหรับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของวงเงินที่ได้รับจัดสรร เป็นต้น

ภาพที่ 3 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

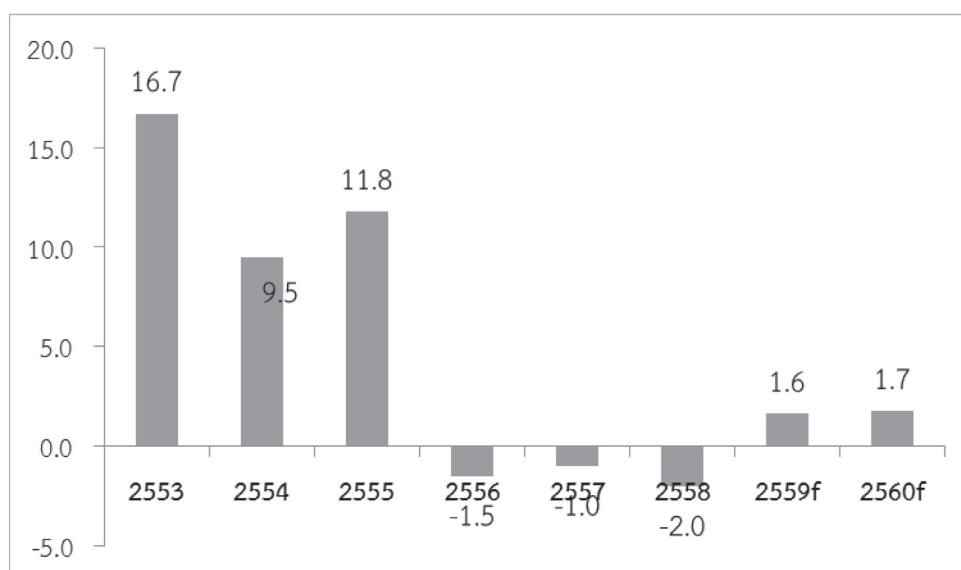
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)
* หมายถึง f หมายถึงประมาณการ

3. การลงทุนภาคเอกชนและการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

» สำหรับในปี 2559 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.4 - 1.9) โดยได้รับอานิสงส์จาก (1) โครงการลงทุนของภาครัฐในโครงการสำคัญต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนและมีความคืบหน้าของการดำเนินมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการรัฐได้ และ (2) อัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับต่ำซึ่งจะช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวของการลงทุนภาคเอกชน

» สำหรับในปี 2560 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 1.7 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.2 - 2.2) เนื่องจาก (1) ภาคเอกชนยังมีกำลังการผลิตเหลือค่อนข้างมาก สะท้อนจากอัตราการใช้กำลังการผลิตที่อยู่ในระดับต่ำ (2) ภาคเอกชนยังรอโอกาสที่เศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่งซึ่งจะนำไปสู่การขยายกำลังการผลิต และ (3) โครงการลงทุนของภาครัฐโดยเฉพาะในส่วนของโครงการที่ประกาศราคาไปแล้วและสามารถเริ่มดำเนินการก่อสร้างได้ รวมถึงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPP) ที่จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจ

ภาพที่ 4 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

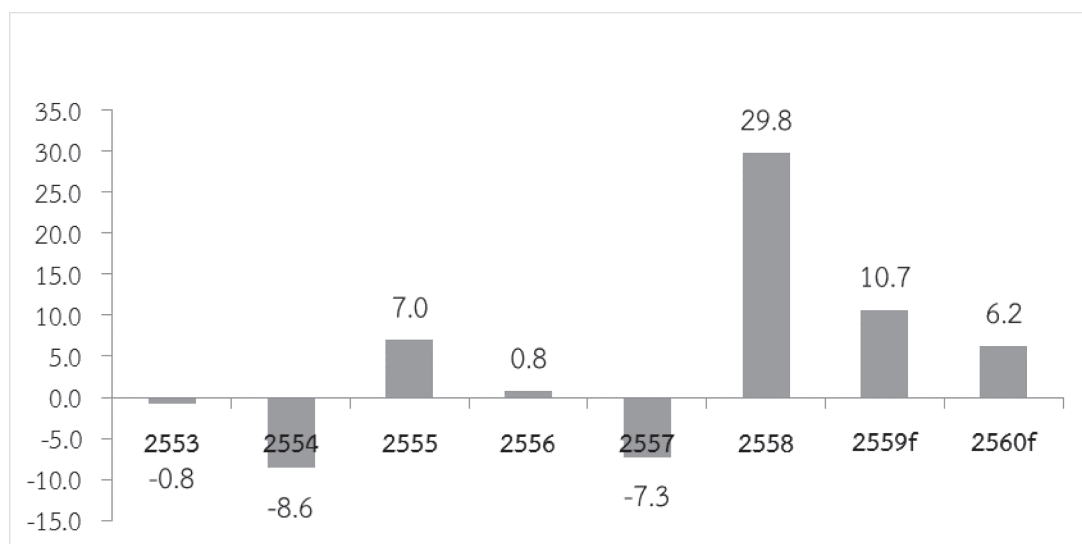
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)
* หมายถึง f หมายถึงประมาณการ

4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

» ในปี 2559 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 10.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.4 - 10.9) เพิ่มขึ้นจากการคาดการณ์ครั้งก่อนหน้าที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 10.5 เนื่องจากกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนในปี 2559 ที่เพิ่มขึ้นจากปี 2558 และได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการมาตรการกระตุ้นการลงทุนและการใช้จ่ายของรัฐบาล และการใช้จ่ายจากเงินนอกงบประมาณที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนยกระดับโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ด้านคมนาคมขนส่ง โครงการบริหารจัดการน้ำและพัฒนาระบบขนส่งทางถนน ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลได้ตั้งวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนจำนวน 564,354 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 20.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณ ขยายตัวร้อยละ 25.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนทั้งปีงบประมาณ 2559 สามารถเบิกจ่ายได้ 364,855 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน และคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 73.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง ในขณะที่การเบิกจ่ายจากโครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนา ระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนเบิกจ่ายได้จำนวน 43,713 ล้านบาท เป็นสำคัญ

» ในปี 2560 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 6.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.7 - 6.7) โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายภาครัฐที่จะเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งคาดว่าโครงการสำคัญ อาทิ โครงการรถไฟฟ้ารางคู่ และโครงการรถไฟฟ้าในเขตเมือง จะสามารถดำเนินการได้มากขึ้นในปี 2560 และจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้ภาคธุรกิจและกระตุ้นให้เกิดการลงทุนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการรัฐได้ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2560 รัฐบาลได้ตั้งวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนจำนวน 548,391 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 20.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณ หดตัวร้อยละ -2.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน และตั้งเป้าอัตราเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนไว้ที่ร้อยละ 87.0

ภาพที่ 5 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

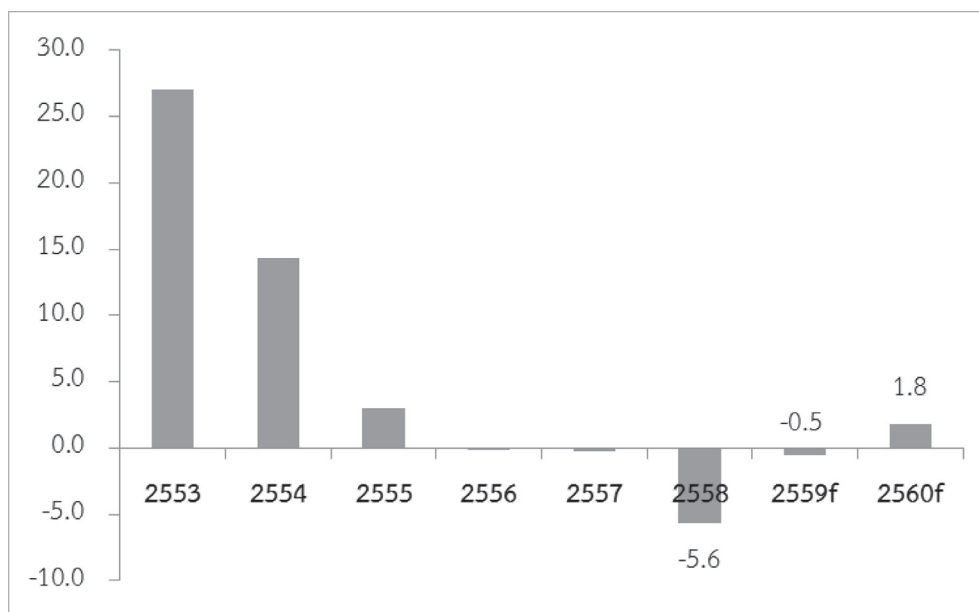
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

» ในปี 2559 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวร้อยละ -0.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.8 ถึง -0.3) จะยังคงมีข้อจำกัดจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย โดยเฉพาะจีนและญี่ปุ่น ซึ่งอาจเป็นแรงกดดันต่อการส่งออกสินค้าของไทยให้ไม่สามารถขยายตัวได้ดีมากนัก นอกจากนี้ แนวโน้มราคาสินค้าโภคภัณฑ์ และราคาน้ำมันดิบที่คาดว่าจะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ จะเป็นอีกปัจจัยที่กดดันมูลค่าการส่งออกสินค้าของไทย ในปี 2559 นี้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกในด้านมิติสินค้าในช่วง 9 เดือนแรกของปี 59 พบว่าหดตัวที่ร้อยละ 0.7 จากการหดตัวในระดับสูงของสินค้าเชื้อเพลิงที่ร้อยละ 31.4 ตามราคาน้ำมันในตลาดโลกที่ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ และสินค้าเกษตรกรรมที่หดตัวร้อยละ 7.0 ตามราคาสินค้าเกษตรกรรมสำคัญปรับตัวลดลง อาทิ ข้าว และยางพารา ประกอบกับสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าที่หดตัวเช่นกันที่ร้อยละ 1.5 และ 3.6 ตามลำดับ ขณะที่ สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร สินค้าอุตสาหกรรม และสินค้ายานยนต์ยังขยายตัวได้ที่ร้อยละ 3.7 1.3 และ 4.3 ตามลำดับ และหากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศพบว่า การส่งออกไปยังประเทศจีน และญี่ปุ่นหดตัวร้อยละ 5.6 และ 0.4 ตามลำดับ รวมถึงการส่งออกไปยังอาเซียน-5¹ และกลุ่มประเทศอินโดจีน-4² หรือ CLMV หดตัวเช่นเดียวกันที่ร้อยละ 1.8 และ 3.1 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม การส่งออกไปยังสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปขยายตัวได้ที่ร้อยละ 1.5 และ 0.4 ตามลำดับ รวมถึงการส่งออกไปยังออสเตรเลียขยายตัวเช่นเดียวกันที่ร้อยละ 9.5

» ในปี 2560 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวร้อยละ 1.8 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.3 ถึง 2.3) พื้นตัวขึ้นจากปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจโลกจะฟื้นตัวได้

ภาพที่ 6 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

¹ อาเซียน 5 ประกอบด้วยประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์

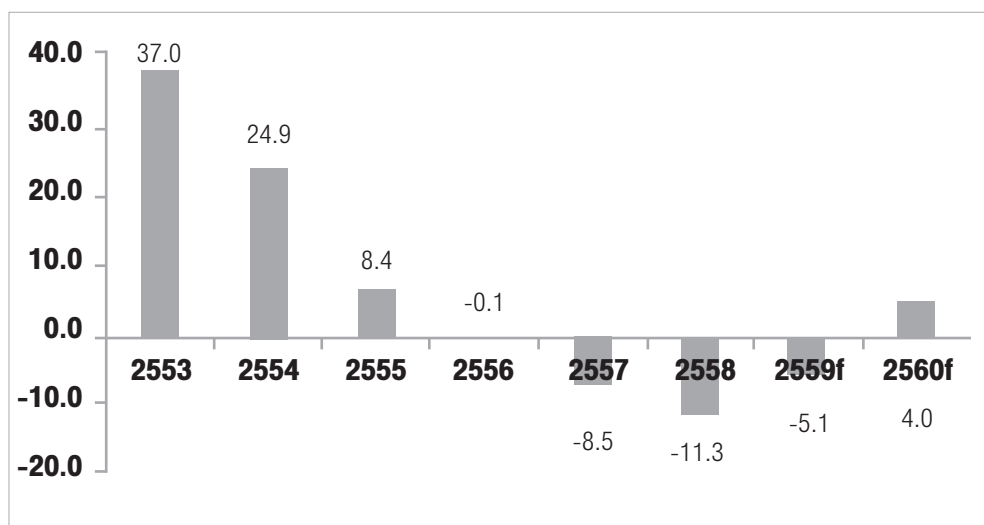
² CLMV หมายถึง ประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

» ในปี 2559 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะหดตัวที่ร้อยละ 5.1 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -5.3 ถึง -4.8) หดตัวในอัตราชะลอลงจากปี 2558 จากการหดตัวของสินค้าทุนและสินค้าวัตถุดิบ รวมถึงสินค้าเชื้อเพลิงที่หดตัวตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยทั้งปีคาดว่าจะอยู่ในระดับต่ำกว่าปีก่อนหน้า อย่างไรก็ตาม จากภาวะอุปสงค์ในประเทศที่คาดว่าจะขยายตัวได้ดีขึ้นจากปีก่อนหน้า จะส่งผลให้มีการขยายตัวด้านการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค ทั้งนี้ หากพิจารณามูลค่าการนำเข้าตามระบบกรมศุลกากรในช่วง 9 เดือนแรกของปี 59 พบว่าหดตัวที่ร้อยละ 7.3 จากการหดตัวในระดับสูงของการนำเข้าสินค้าเชื้อเพลิงที่ร้อยละ 27.4 ตามราคาน้ำมันดิบที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงสินค้าทุนที่หดตัวร้อยละ 3.6 ตามการลงทุนในประเทศที่มีทิศทางชะลอตัว กอปรกับสินค้าวัตถุดิบที่หดตัวเช่นกันที่ร้อยละ 6.8 ตามการหดตัวของหมวดสินค้าเคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ ขณะที่การนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 2.7 ตามการขยายตัวของหมวดสินค้าเครื่องใช้เบ็ดเตล็ด เสื้อผ้ารองเท้าและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และ ผักผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้ นอกจากนี้ สินค้ายานยนต์ขยายตัวดีเช่นกันที่ร้อยละ 6.8 ตามการขยายตัวในระดับสูงของการนำเข้ารถบรรทุกและรถโดยสาร เป็นสำคัญ

» ในปี 2560 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.5 ถึง 4.5)

ภาพที่ 7 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

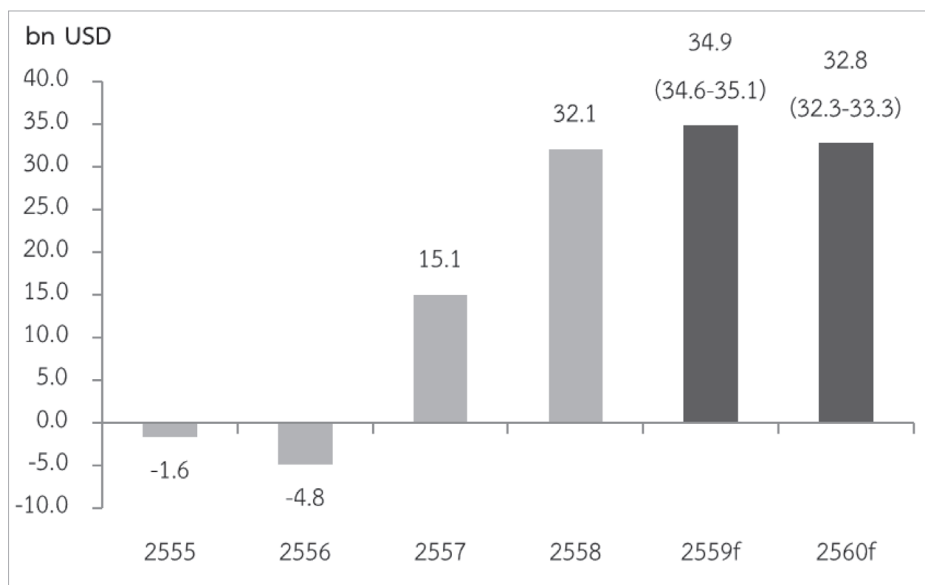
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

๗. คุลบัญชีเดินสะพัด

» คุลบัญชีเดินสะพัดในช่วงไตรมาสที่ 3 ปี 2559 เกินดุลทั้งสิ้น 10.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่เกินดุล 8.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคุลการค้าตามระบบคุลการชำระเงินเกินดุล 9.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่เกินดุล 8.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากมูลค่าส่งออกที่ปรับตัวดีขึ้น โดยเฉพาะหมวดอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ขณะที่มูลค่าการนำเข้ายังคงอยู่ในระดับต่ำจากแนวโน้มราคาน้ำมันที่ทรงตัวในระดับต่ำต่อเนื่อง ส่งผลให้การนำเข้าสินค้าหมวดวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางยังคงหดตัว ด้านคุลบริการ รายได้ และเงินโอนตามระบบคุลการชำระเงินกลับมาเกินดุลที่ 1.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากไตรมาสก่อนที่ขาดดุล 0.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากรายรับจากการท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้ดี โดยเฉพาะเดือนกรกฎาคมซึ่งเป็นช่วงวันหยุดตามเทศกาลฮารีรายอ ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างชาติเข้าไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศมุสลิม ถึงแม้ว่าจะมีปัจจัยหนุนเล็กน้อยจากการส่งกลับกำไรและเงินปันผลของบริษัทต่างชาติในช่วงเดือนกันยายนก็ตาม จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น จึงเป็นผลให้คุลบัญชีเดินสะพัดในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2559 เกินดุลทั้งสิ้น 36.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

ภาพที่ 8 ประมาณการคุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

* หมายเลข f หมายถึงประมาณการ

» ในปี 2559 คาดว่าคุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 34.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 8.8 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 34.6 ถึง 35.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 8.5 ถึง 9.0 ของ GDP) เกินดุลเพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่เกินดุล 32.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคาดว่าคุลการค้าตามระบบคุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 35.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกที่คาดว่าจะหดตัวในระดับต่ำและถือเป็นอัตราชะลอลงจากปี 2558 สอดคล้องกับแนวโน้มราคาสินค้าส่งออกที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ขณะที่คุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะขาดดุลเพียง 0.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากปีก่อนที่เกินดุล 5.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยคาดว่าจะมีเงินโอนไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากการส่งกลับกำไรและเงินปันผลกลับไปยังต่างประเทศตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ในขณะที่รายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ในช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2559 คุลบัญชีเดินสะพัดยังคงมีความเสี่ยงต่อการขาดดุล จากมูลค่าการนำเข้าที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นตามแนวโน้มการส่งออก กอปรกับสถานการณ์การนักท่องเที่ยวที่อาจได้รับผลกระทบจากมาตรการปราบปรามทัวร์ศูนย์เหรียญ และการส่งกลับกำไรและเงินปันผลของบริษัทต่างประเทศในช่วงปลายปี

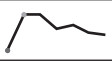
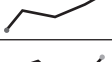
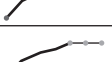
» ในปี 2560 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 32.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 7.9 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 32.3 ถึง 33.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 7.4 ถึง 8.4 ของ GDP) เกินดุลลดลงจากปีก่อน โดยคาดว่าดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 32.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2559 เนื่องจากคาดว่ามูลค่าสินค้านำเข้าจะขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นมาก และมากกว่าการกลับมาขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออก โดยส่วนหนึ่งเป็นไปตามราคาสินค้าส่งออกและนำเข้าที่คาดว่าจะกลับมาขยายตัวในปี 2560 นี้ ด้านดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะกลับมาเกินดุลเล็กน้อย 0.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จากที่คาดว่าจะขาดดุลในปี 2559 เนื่องจากรายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะสูงถึง 37.2 ล้านคนในปี 2560

8. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

» อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 0.05 โดยในช่วงที่ผ่านมาสินค้าที่มีการปรับราคาขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ได้แก่ สินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ทั้งในส่วนของอาหารสดและอาหารสำเร็จรูป นอกจากนี้ สินค้าหมวดยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ก็มีการปรับราคาเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน เนื่องจากในช่วงต้นปี ได้มีการปรับเพิ่มอัตราค่าแถมปียาสูบ อย่างไรก็ตาม การทรงตัวในระดับต่ำของราคาน้ำมันชายปลิกในประเทศเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ได้ส่งผลให้ราคาสินค้าในหมวดพาหนะ ขนส่ง และสื่อสารมีการปรับตัวลดลง รวมถึงราคาสินค้าหมวดเคสสถานปรับตัวลดลงเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในส่วนของค่าไฟฟ้าที่มีการปรับลดค่าไฟฟ้าผันแปร (ft) อย่างต่อเนื่องตามต้นทุนราคาน้ำมันที่ลดลง ทั้งนี้ คาดว่าในช่วงที่เหลือของปี 2559 อัตราเงินเฟ้อจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามราคาน้ำมันที่เริ่มกลับมาทรงตัวในระดับสูง กอปรกับฐานที่ต่ำของปีก่อนที่ราคาน้ำมันมีการปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้คาดว่าอัตราเงินเฟ้อของปี 2559 จะอยู่ที่ร้อยละ 0.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1 ถึง 0.6)

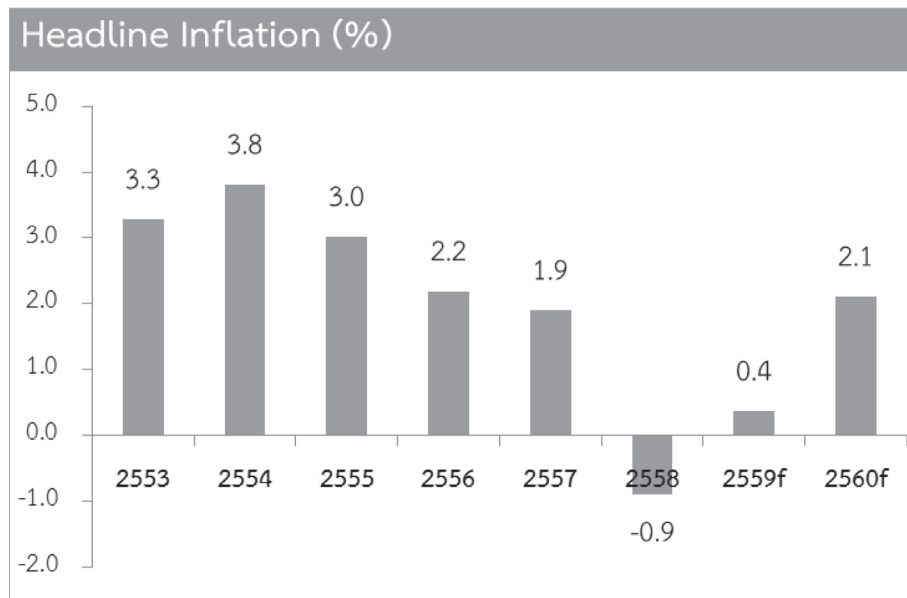
» สำหรับปี 2560 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะมีอัตราสูงขึ้นจากปีก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ 2.1 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.6 ถึง 2.6) โดยมีสาเหตุหลักจากการเพิ่มขึ้นของสมมติฐานราคาน้ำมันดิบเป็นสำคัญ ซึ่งจะส่งผลให้ต้นทุนของสินค้าหลายประเภทมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น และอาจส่งผลต่อเนื่องทำให้มีการปรับเพิ่มราคาสินค้าในที่สุด นอกจากนี้ ยังคาดว่าอุปสงค์ภายในประเทศจะมีการปรับตัวดีขึ้น ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวเพิ่มขึ้นได้ในปีหน้า

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดต่างๆ ช่วง 10 เดือนแรกของปี 2559

หมวด	trend	%YTD
อาหารและเครื่องดื่ม		1.65
เครื่องดื่มหมักและรองเท้านักกีฬา		0.44
หมวดเคสสถาน		-0.96
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล		0.84
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร		-2.46
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา		0.85
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์		11.86

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา: สศค.

ภาคการคลัง:

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง

ปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - กันยายน 2559)

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง

บทสรุปผู้บริหาร

๑ รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) โดยในปีงบประมาณ 2559 จัดทำงบประมาณแบบขาดดุลจำนวน 390,000 ล้านบาท โดยเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 จำนวน 2,776,000.0 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้นอกงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL: DPL) (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน เพื่อเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

๑ ในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 2,393,500 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 63,500 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 8.1 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเท่ากับ 2,807,373 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 205,952 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.9 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 2,578,913 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 92.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,776,000 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน -395,848 ล้านบาท

๑ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2559 มีจำนวน 5,949,330.64 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.64 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะลดลงสุทธิ 10,323.46 ล้านบาท ทั้งนี้ หนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

๑ สำหรับกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ 2560 มีจำนวน 2,733,000 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 43,000 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.5 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.4 ของ GDP และเป็นการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล 390,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.6 ของ GDP¹ ภายใต้ประมาณการการจัดเก็บรายได้รัฐบาลเท่ากับ 2,343,000 ล้านบาท

ผลการดำเนินนโยบายการคลังในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - กันยายน 2559) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 2,393,500 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 63,500 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 8.1 ต่อปี โดยได้รับปัจจัยสำคัญจากการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ย่าน 900 และ 1,800 MHz (4G) เป็นสำคัญ ทั้งนี้ ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

¹ ผลิตภัณท์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2560 เท่ากับ 14,876,300.0 ล้านบาท

➤ กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 1,757,851 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 137,149 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.2 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 1.7 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 716,393 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ต่อปี และจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 63,307 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ -8.1 เป็นผลจากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากการนำเข้าต่ำกว่าประมาณการ 49,660 ล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ -15.5 เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าที่ลดลงจากราคาน้ำมันดิบที่ลดลง ขณะที่ภาษีมูลค่าเพิ่มจากการบริโภค ในประเทศจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 13,648 ล้านบาท หรือร้อยละ -3.0 แต่เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 ต่อปี (2) ภาษีเงินได้ ปิโตรเลียม จัดเก็บได้ 46,297 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -44.6 ต่อปี แต่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 43,703 ล้านบาท หรือร้อยละ -48.6 เนื่องจากราคาน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ (เหลว) ลดลง ส่งผลต่อผู้ประกอบการมีกำไรเพื่อชำระภาษี ลดลง (3) ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 604,909 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 ต่อปี แต่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ 31,991 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -5.0 โดยเป็นผลมาจากภาษีหัก ณ ที่จ่ายภาคเอกชน (ภ.ง.ด. 53) และภาษีจาก ประมาณการกำไรสุทธิครึ่งรอบระยะเวลาบัญชี (ภ.ง.ด. 51) เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ยังมีภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจัดเก็บได้ 319,031 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ต่อปี และสูงกว่าประมาณการร้อยละ 1.9 จากภาษีหัก ณ ที่จ่ายจากภาคเอกชนจากเงินเดือน (ภ.ง.ด.1) และอสังหาริมทรัพย์ จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ เนื่องจากการขยายตัวของฐานเงินเดือนที่สูงกว่าประมาณการ และผลจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคอสังหาริมทรัพย์ ของรัฐบาลที่ผ่านมา

➤ กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 517,686 ล้านบาท และสูงกว่าประมาณการ 21,356 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 4.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนที่ร้อยละ 17.9 ต่อปี โดยเป็นผลจากการจัดเก็บภาษีน้ำมันที่จัดเก็บได้ สูงกว่าประมาณการ 11,667 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.0 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 39.1 ต่อปี เนื่องจากการปรับขึ้นอัตราภาษี น้ำมันดีเซลและเบนซินจากลิตรละ 5.35 และ 6.0 บาท เป็นลิตรละ 5.65 และ 6.30 บาท ตามลำดับ ตั้งแต่วันที่ 8 กรกฎาคม 2559 ที่ผ่านมา ภาษีสรรพสามิตรถยนต์จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 7,264 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.8 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.9 ต่อปี จากภาษีสรรพสามิตรถยนต์เฉลี่ยต่อคันเพิ่มขึ้นจากการปรับโครงสร้างอัตราภาษีสรรพ สามิตรถยนต์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 เป็นต้นไป ภาษีเบียร์จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ 4,943 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 6.1 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5 ต่อปี

➤ กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 111,541 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 8,959 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.4 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -3.4 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบของการปรับโครงสร้างอัตราภาษีศุลกากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตระยะที่ 2 และมูลค่าการนำเข้าที่ยังคงหดตัว

➤ รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมทั้งสิ้น 133,727 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 13,727 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.4 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -17.1 ต่อปี ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจที่นำส่งรายได้สูงกว่าประมาณการ ได้แก่ สำนักงาน สลากกินแบ่งรัฐบาล ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน รายได้จากกองทุนรวมอายุเกษียณ และการประกันครหลวง เป็นสำคัญ

➤ หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 291,855 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 144,255 ล้านบาท หรือร้อยละ 97.7 และสูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 66.9 ต่อปี เนื่องจากการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่น ความถี่ย่าน 900 และ 1,800 MHz (4G) จำนวน 56,273 ล้านบาท การรับรู้เงินส่วนเกินจากการจำหน่ายพันธบัตร เป็นรายได้จำนวน 45,773 ล้านบาท การชำระภาษีการพนันในส่วนของสลากพิเศษแบบเลขท้าย 3 ตัว และ 2 ตัว ของ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจำนวน 11,982 ล้านบาท และการนำส่งเงินสภาพคล่องส่วนเกินของกองทุนหมุนเวียน 10,634 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - กันยายน 2559)

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2559		ประมาณการตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 58 - ก.ย. 59)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. กรมสรรพากร	1,757,851	1.7	1,895,000	-7.2
2. กรมสรรพสามิต	517,686	17.9	496,300	4.3
3. กรมศุลกากร	111,541	-3.4	120,500	-7.4
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	2,387,078	4.5	2,511,800	-5.0
4. รัฐวิสาหกิจ	133,727	-17.1	120,000	11.4
5. หน่วยงานอื่น	291,855	66.9	147,600	97.7
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	2,812,660	7.4	2,779,400	1.2
หัก	316,260	2.1	340,400	-7.1
รวมรายได้สุทธิ (Net)	2,496,400	8.1	2,439,000	2.4
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อปท. ตาม พรบ. กำหนดแผนฯ	102,900	6.3	109,000	-5.6
รวมรายได้สุทธิหลังหัก การจัดสรร อปท.	2,393,500	8.1	2,330,000	2.7

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

๒. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในปีงบประมาณ 2559 เท่ากับ 2,807,373 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 205,952 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.9 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 2,578,913 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 92.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,776,000 ล้านบาท)

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 2,578,913 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 2,214,059 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 97.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,278,418 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 364,855 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 34.4 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 73.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (497,582 ล้านบาท) โดยในปีงบประมาณ 2559 มีรายจ่ายที่สำคัญ ได้แก่ เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 226,321 ล้านบาท และเงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ 168,333 ล้านบาท เป็นต้น สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเหลือมิเบิกจ่ายได้ 228,460 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ต่อปี

ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559)

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน	ปีงบประมาณ		
		2559 (ต.ค. 58 - ก.ย. 59)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	อัตราการเบิกจ่าย
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	2,116,000	2,578,913	8.4	92.9
1.1 รายจ่ายประจำ	2,278,418	2,214,059	5.1	97.2
1.2 รายจ่ายลงทุน	497,582	364,855	34.4	73.3
2. รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อน	308,330	228,460	2.3	74.1
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,084,330	2,807,373	7.9	91.0

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมจากงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ตั้งแต่เริ่มโครงการ (ตุลาคม 2552) จนถึงสิ้นเดือนกันยายน 2559 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 347,178 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.5 ของวงเงิน 348,940 ล้านบาท (2) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนกันยายน 2559 มีจำนวน 35,426 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.2 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. 2555 ตั้งแต่เริ่มโครงการ (กุมภาพันธ์ 2555) จนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2559 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 24,118 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.9 ของกรอบวงเงิน 350,000 ล้านบาท (ทั้งนี้ พรก. บริหารจัดการน้ำวงเงินจำนวน 350.0 พันล้านบาท คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยกเลิกการดำเนินการแล้วเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2558) และ (4) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนา ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 57,010 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 72.8 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท

ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมจากงบประมาณ

โครงการ (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน ที่ได้รับ อนุมัติ	2553	2554	2555	2556	2557	2558	ตั้งแต่เริ่ม โครงการจนถึง สิ้นเดือน ก.ย. 59
1. โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง	348,940	234,369	61,391	24,420	7,509	4,597	13,232	347,178
2. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	39,285	-	286	7,386	14,998	6,646	4,184	35,426
3. เงินกู้ภายใต้ พรก. บริหารจัดการน้ำ	350,000	-	-	1,762	13,740	6,793	1,588	24,118
4. โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนา ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	78,295	-	-	-	-	-	13,297	57,010

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 3,214,095 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2559 จำนวน 2,578,913 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนจำนวน 228,460 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้ยืมจากงบประมาณ จำนวน 463,732 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 - กันยายน 2559)

ฐานะการคลังในปีงบประมาณ 2559 พบว่า รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังจำนวน 2,411,525 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,807,373 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 395,848 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่เกิดขึ้น 20,966 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 374,882 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการกู้เงินจำนวน 390,000 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 15,118 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนกันยายน 2559 มีจำนวน 441,300 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังในปีงบประมาณ 2559 (ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559)

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปี 2559	ปี 2558	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละ ต่อปี
1. รายได้	2,411,525	2,206,981	204,544	9.3
2. รายจ่าย	2,807,373	2,601,421	205,952	7.9
3. ดุลเงินงบประมาณ	-395,848	-394,440	-1,408	-0.4
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	20,966	74,875	-53,909	-72.0
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-374,882	-319,565	-55,317	-17.3
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	390,000	250,000	140,000	56.0
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	15,118	-69,565	84,683	121.7
8. เงินคงคลังปลายงวด	441,300	426,182	15,118	3.5

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2559 มีจำนวน 5,949,330.64 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.64 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะลดลงสุทธิ 10,323.46 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 4,422,488.53 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินจำนวน 995,932.29 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 507,633.62 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 23,276.20 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 94.18 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 86.63 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2559

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ เดือน ส.ค. 59	% of GDP
1. หนี้ของรัฐบาล	4,422,488.53	31.69
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	995,932.29	7.14
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	507,633.62	3.64
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	23,276.20	0.17
5. หนี้สาธารณะรวม	5,949,330.64	42.64

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

5. โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560

สำหรับกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณ 2560 มีจำนวน 2,733,000 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 43,000 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ -1.5 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.4 ของ GDP² และเป็นการดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล 390,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.6 ของ GDP ภายใต้ประมาณการการจัดเก็บรายได้รัฐบาลเท่ากับ 2,343,000 ล้านบาท ทั้งนี้ โครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 แบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ 2,103,422 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 24,357 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ -1.1 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76.7 ของวงเงินงบประมาณ (2) รายจ่ายลงทุน 548,391 ล้านบาท ลดลงจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 15,963 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -2.8 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.3 ของวงเงินงบประมาณ และ (3) รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้ 81,187 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2559 จำนวน 19,195 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.0 ต่อปี หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.2 ของวงเงินงบประมาณ

ตารางที่ 6 โครงสร้างงบประมาณปีงบประมาณ 2559 - 2560

โครงสร้างงบประมาณ	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560	
	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. วงเงินงบประมาณรายจ่าย	2,776,000.0	7.8	2,733,000.0	-1.5
(สัดส่วนต่อ GDP)	19.8		18.4	
รายจ่ายประจำ	2,127,778.9	4.9	2,103,422.2	-1.1
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	76.7		77.0	
รายจ่ายเพื่อชดเชยเงินคงคลัง	21,875.1	-47.9	-	-
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	0.8		-	
รายจ่ายลงทุน	564,354.3	25.6	548,391.0	-2.8
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	20.3		20.3	
รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้	61,991.7		81,186.8	31.0
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	2.2		3.0	

² ผลิตภัณท์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2559 เท่ากับ 14,876,930.0 ล้านบาท

โครงสร้างงบประมาณ	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2560	
	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
2. รายได้	2,386,000.0		2,343,000.0	-1.8
การขาดดุล/เกินดุล	390,000.0		390,000.0	-
3. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	14,034,300.0	3.7	14,876,300.0	6.0

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน:

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย

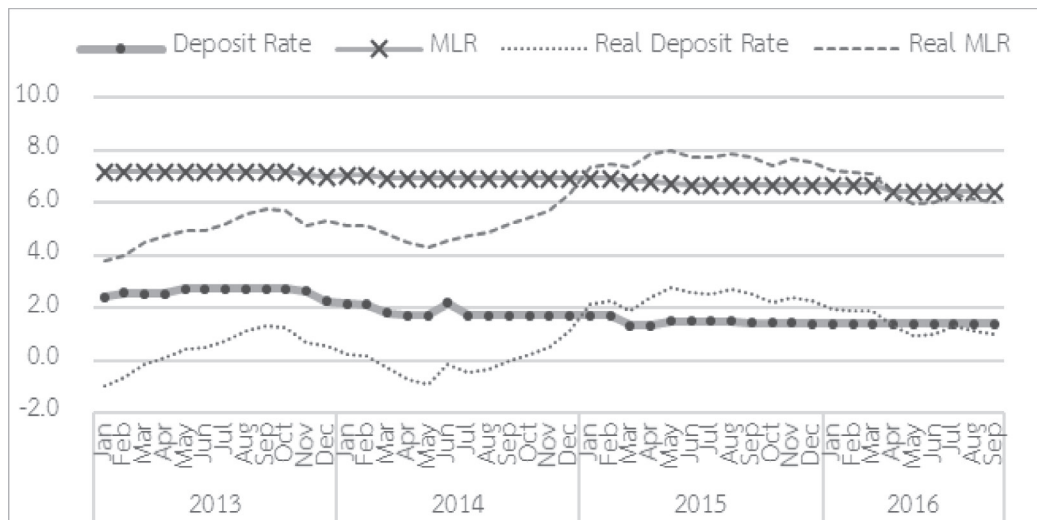
ไตรมาส 3 ปี 2559

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย

» ในไตรมาส 3 ปี 2559 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทรงตัวในระดับต่ำโดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปี ของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.43 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง¹ ณ เดือนกันยายน 2559 อยู่ที่ร้อยละ 1.02 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 6.05 ต่อปี

» ในปี 2559 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำนอกจากนี้คาดว่าคณะกรรมการนโยบายการเงินจะคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในระดับต่ำต่อไปจนถึงสิ้นปี 2559 เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อเป็นแรงสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตั้งแต่ช่วงต้นไตรมาสที่ 2 ปี 2559 ธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลงร้อยละ 0.25 ต่อปี จากนั้นได้คงอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ในระดับเดิม แม้ว่าจะไม่ได้มีการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายก็ตาม ทำให้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ณ เดือนกันยายน 2559 ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.43 ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี

ภาพที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

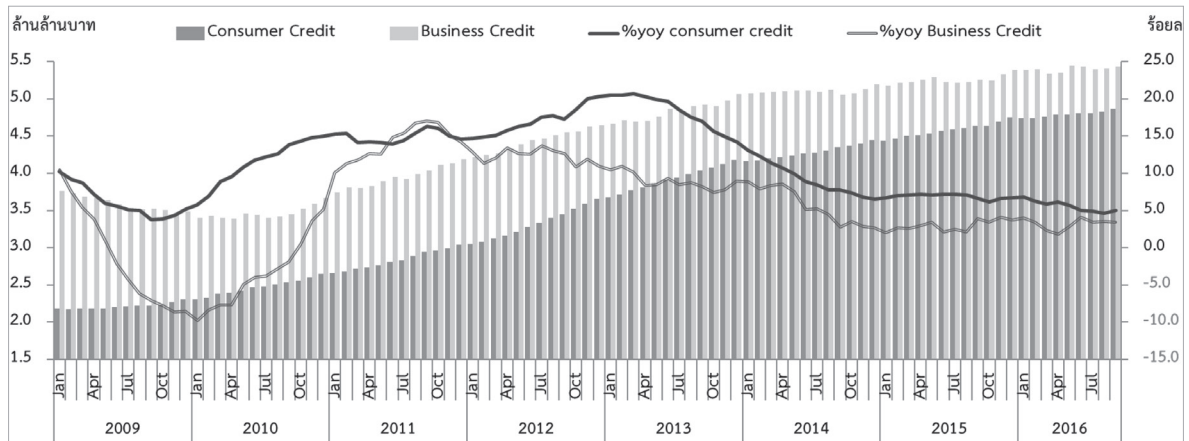

ที่มา: สปท. / ประมวลผลโดย สศท.

» ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนกันยายน 2559 ขยายตัว อย่างทรงตัว (ภาพที่ 2 และ ภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 16.5 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 4.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.8 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อโดยเปรียบเทียบกับในไตรมาสที่ 2 ปี 59 พบว่าสินเชื่อขยายตัวชะลอลงทั้งในธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ด้านเงินรับฝากในเดือนกันยายน 2559 มียอดคงค้างจำนวน 17.4 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 3.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือหดตัวร้อยละ -0.1 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากหดตัวในส่วน of ธนาคารพาณิชย์ ขณะที่เงินฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวแรงขึ้น

¹ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

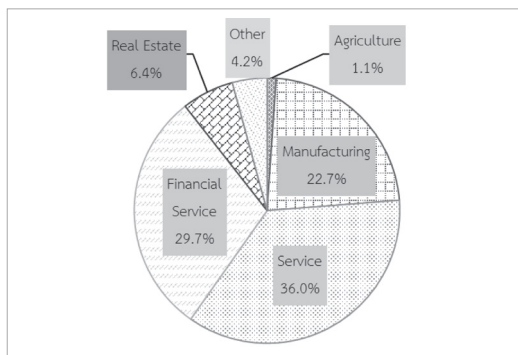
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศท.

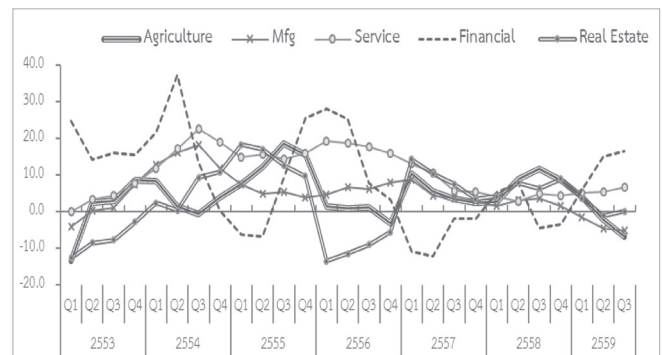
» ในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์เร่งตัวขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากการขยายตัวของสินเชื่อภาคการเงิน ภาคบริการ และภาคอสังหาริมทรัพย์ ขณะที่ภาคส่วนอื่นหดตัว (ภาพที่ 8) ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการ ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 36.0 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 6.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ด้านยอดคงค้างสินเชื่อภาคสถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 29.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 16.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ที่มีสัดส่วนร้อยละ 6.4 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 1.1 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -6.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 22.7 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวร้อยละ -4.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 4.2 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -9.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 7 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

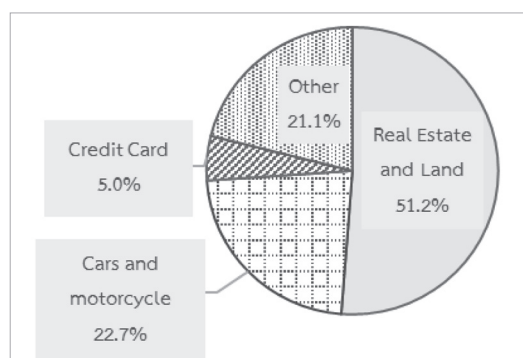
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศท.

ภาพที่ 8 การขยายตัวของสินเชื่อ

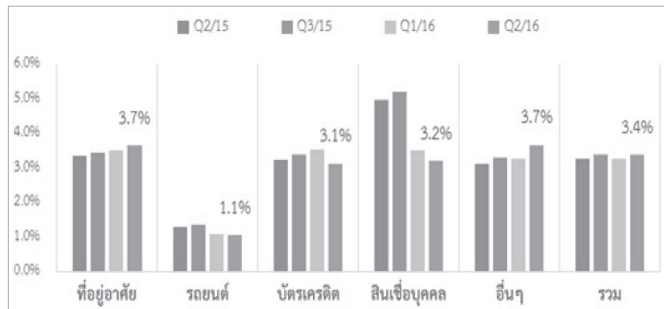
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศท.

ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

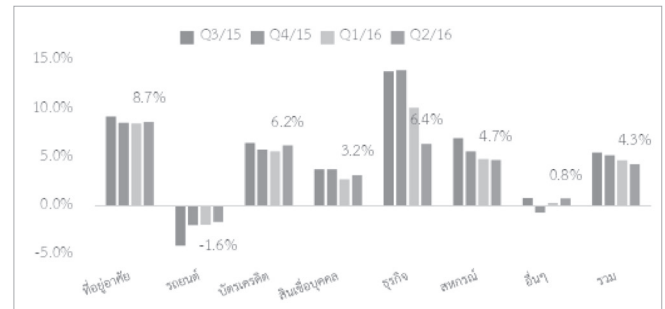
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศท.

ภาพที่ 13 อัตราการเติบโตของหนี้

ที่มา: สปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ที่มา: สปท. / ประมวลผลโดย สศค.

» กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 3 ปี 2559 สินเชื่อและเงินฝากมีแนวโน้มการขยายตัวอย่างทรงตัว โดยที่ทั้งสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคมีอัตราการขยายตัวที่ค่อนข้างทรงตัวอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านการลงทุนและการบริโภคภาคเอกชนที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ คาดว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ จะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคขยายตัวต่อเนื่อง ในการนี้ หากวิเคราะห์ถึงความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง โดยสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) และสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สุทธิ (Net NPL) ณ ไตรมาส 3 ปี 2559 ยังคงอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 2.9 และร้อยละ 1.4 ของสินเชื่อรวม ตามลำดับ อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีการสำรองเงินกองทุนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ทำให้สัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนสิงหาคม 2559 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 18.4 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ที่ร้อยละ 9.125

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

Macroeconomic Analysis Briefings

โอกาสของธุรกิจไทยในการปรับตัว เพื่อ “ตอบโจทย์” เศรษฐกิจโลก

บทสรุปผู้บริหาร

- ๑ ในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสุดโต่ง อีกทั้งยังเผชิญกับวิกฤติหลายระลอก ซึ่งทำให้ธุรกิจหลายสาขาต้องปรับตัว อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนำมาซึ่งโอกาสให้แก่ธุรกิจหลายสาขาด้วยเช่นกัน
- ๑ แนวโน้มในระยะต่อไปของเศรษฐกิจสหรัฐ นอกจากจะขึ้นอยู่กับแนวโน้มนโยบายของประธานาธิบดีคนใหม่แล้ว การเข้าสู่สังคมสูงอายุตลอดจนกระแสการใส่ใจในสุขภาพ น่าจะเป็นกระแสการเปลี่ยนแปลงหลักในระยะปานกลางถึงระยะยาว
- ๑ แนวโน้มเศรษฐกิจจีนในระยะต่อไป จะสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 ของจีน กล่าวคือ เป็นการเติบโตแบบเน้น “คุณภาพ” มากกว่า “ปริมาณ”
- ๑ ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะเข้าสู่สังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์แล้ว แต่ทางการญี่ปุ่นได้เริ่มสนับสนุนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อให้เป็นเครื่องยนต์ใหม่ของเศรษฐกิจญี่ปุ่น
- ๑ เศรษฐกิจยุโรปจะยังคงเปราะบางต่อไป จากทั้งประเด็นหนี้สาธารณะของกรีซตลอดจนความเสี่ยงที่อาจมีประเทศสมาชิกขอยกออกจากกลุ่มยูโรโซนหรือแม้กระทั่งสหภาพยุโรป นอกเหนือจากการเป็นสังคมสูงอายุดังเช่นประเทศอื่น ๆ
- ๑ ธุรกิจไทยจึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อตอบโจทย์ผู้บริโภคในตลาดโลกได้ตรงใจ และเพื่อให้ธุรกิจไทยสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้อย่างเต็มศักยภาพต่อไป

1. บทนำ

เราไม่อาจปฏิเสธได้ว่าในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสุดโต่ง อีกทั้งยังเผชิญกับวิกฤติหลายระลอก นับตั้งแต่วิกฤติการเงินโลกในปี 2551 วิกฤติหนี้สาธารณะในยูโรโซนที่เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2554 และยังคงยืดเยื้อจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ภาวะเงินฝืดในญี่ปุ่น รวมไปถึงความขัดแย้งอันเนื่องมาจากประเด็นด้านภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วฉับพลันเช่นนี้ อาจทำให้ธุรกิจบางสาขาประสบปัญหา อย่างไรก็ตาม ดังคำกล่าวที่ว่า “ทุกวิกฤติยังมีโอกาส” กระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกเช่นนี้ อาจสร้างโอกาสให้ธุรกิจบางสาขาได้ดังจะกล่าวถึงในบทความนี้

¹ ผู้เขียน ดร. พิมพ์นารา หิรัญกุล น.ส. อรกัญญา เตชะไพบูลย์ น.ส. พัสพรรณ สุวรรณรัตน์ น.ส. อภิญา เจนธัญญารักษ์ และ น.ส. ภักธพร กุ่มสะอาด ส่วนการวิเคราะห์ศักยภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ของรองคุณ นายบวรพรต เพ็ชร์ตระกูล ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์ศักยภาพเศรษฐกิจ และนายวุฒิพงศ์ จิตต์สกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อแนะนำ โดยข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้ เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

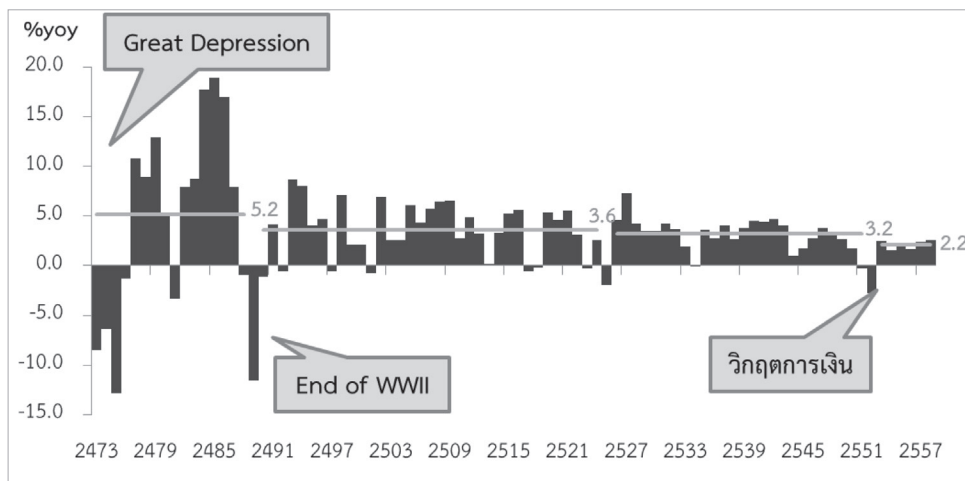
๒ กระแสการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลก และแนวโน้มระยะยาว

เศรษฐกิจและสังคมโลกในช่วงหลังสหัสวรรษที่ 2 เป็นต้นมาอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เชียวกราก โดยเฉพาะเศรษฐกิจหลักของโลกอันได้แก่ สหรัฐฯ จีน ยุโรปโซน และญี่ปุ่น ซึ่งสามารถสรุปโดยสังเขปได้ดังนี้

> สหรัฐฯ

หลังจากวิกฤตการเงินครั้งใหญ่ในปี 2551 ที่เริ่มต้นจากภาคการเงินของสหรัฐฯ จนต่อมาลุกลามไปยังภาคเศรษฐกิจจริงและขยายผลต่อไปยังเศรษฐกิจประเทศอื่นๆ ทั่วโลก เศรษฐกิจสหรัฐฯ เริ่มส่งสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจนมาตั้งแต่ปี 2557 อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ในครั้งนี้ เป็นไปอย่างล่าช้าและเปราะบาง ถึงแม้ว่าปัจจุบันอัตราการว่างงานสหรัฐฯ กลับไปใกล้เคียงกับระดับก่อนวิกฤติแล้วตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ถือว่าอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าช่วงก่อนวิกฤติ โดยแม้ว่าการบริโภคภาคเอกชนยังคงขยายตัวดี แต่การลงทุนยังคงมีสัญญาณเปราะบาง จนทำให้อาณาการกลางสหรัฐฯ ตัดสินใจคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 0.25 - 0.50 ต่อปี ในการประชุมเมื่อวันที่ 20 - 21 กันยายน 2559 ที่ผ่านมา

ภาพที่ 1 การขยายตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ตั้งแต่ช่วง Great Depression - ปัจจุบัน

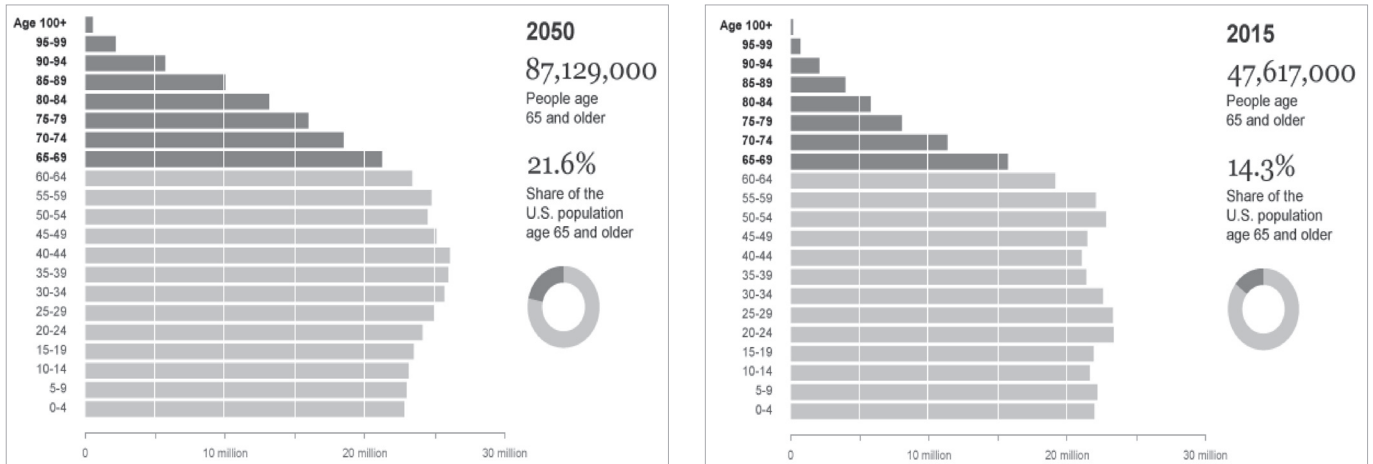
ที่มา: สำนักวิเคราะห์เศรษฐกิจสหรัฐฯ รวบรวมโดย สศค.

ทั้งนี้ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะต่อไปของเศรษฐกิจสหรัฐฯ มีดังนี้

» **ในระยะ 4 ปีข้างหน้า (2560 - 2563)** สหรัฐฯ จะอยู่ภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดีคนใหม่ที่ยังคงต้องติดตามวาระหว่างนางฮิลลารี คลินตัน ตัวแทนจากพรรคเดโมแครต หรือนายโดนัลด์ ทรัมป์ตัวแทนจากพรรคริพับลิกันจะได้นั่งในตำแหน่งนี้ อย่างไรก็ตาม นโยบายทางเศรษฐกิจของทั้งสองนั้นมีเป้าหมายที่พ้องกัน คือ การส่งเสริมการประกอบการในประเทศ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อผู้ประกอบการและการจ้างงานภายในประเทศ นอกจากนี้ สหรัฐฯ เริ่มบังคับใช้กฎหมายการค้าฉบับใหม่ที่เรียกว่า US Trade Facilitation and Trade Enforcement Act of 2015 ซึ่งระบุเกณฑ์การนำเข้าที่เข้มงวดขึ้น โดยเฉพาะห้ามการนำเข้าสินค้าที่ใช้แรงงานผิดกฎหมายหรือไม่ได้มาตรฐาน

» **บริบทสังคมสูงอายุ** สหรัฐฯ กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุซึ่งเป็นกระแสหลักของโลกในช่วงต่อจากนี้ กล่าวคือ จะมีวัยแรงงานลดลงและอัตราการพึ่งพิงวัยแรงงานของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นด้วย ทั้งนี้ ในปี 2558 สหรัฐฯ มีประชากรที่อายุมากกว่า 65 ปีถึงร้อยละ 14.3 ของจำนวนประชากร ขณะที่อัตราการพึ่งพิงวัยแรงงานของผู้สูงอายุสูงถึง 25:1 คน กล่าวคือ วัยแรงงาน 1 คนต้องรับภาระผู้สูงอายุถึง 25 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมากจากเมื่อ 10 ปีก่อน ที่อยู่ที่ 21:1 คน

ภาพที่ 2 โครงสร้างประชากรสหรัฐ ในปี 2558 (2015) และคาดการณ์ในปี 2593 (2050)

ที่มา: The New York Times ข้อมูลจาก United Nations Population Division

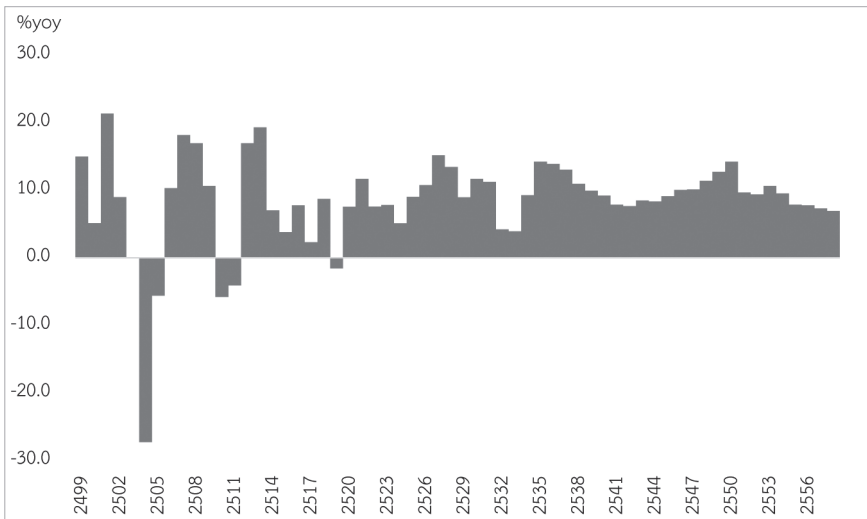
» **กระแสสุขภาพในระยะกลาง-ยาว** ศูนย์การควบคุมและป้องกันโรคสหรัฐ (U.S. Centers for Disease Control and Prevention) เผยแพร่ผลการศึกษาในรายงาน Morbidity and Mortality Weekly Report ณ เดือนมีนาคม 2559 ว่าประชากรสหรัฐ บริโภคน้ำตาลต่อวันสูงถึง 111 กรัมหรือ 22.2 ช้อนชาต่อวัน สูงกว่าปริมาณบริโภคน้ำตาลสูงสุดต่อวันที่ 25 กรัมหรือ 6 ช้อนชาที่กำหนดโดยองค์การอนามัยโลก ซึ่งส่งผลให้คนอเมริกันจำนวนมากเป็นโรคอ้วนและโรคเบาหวาน ทำให้ในยุคนี้ตลาดผู้บริโภคสหรัฐ เต็มไปด้วยผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มที่มีรสหวานน้อยลง โดยผลิตภัณฑ์เหล่านี้มักใช้สารให้ความหวานจากธรรมชาติ อาทิ หญ้าหวาน ซึ่งนอกจากจะลดความหวานและพลังงานลงแล้ว สารให้ความหวานจากธรรมชาติยังดีต่อสุขภาพมากกว่าสารเคมีให้ความหวานอื่นๆ นอกจากนี้ ผู้บริโภคสหรัฐ ยังเป็นผู้บริโภคกลุ่มแรกๆ ที่จุดประกายกระแสความนิยมผัก-ผลไม้อินทรีย์ (Organics) อีกด้วย

กระแสการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้อาจส่งผลให้พฤติกรรมการใช้จ่ายของประชาชนสหรัฐ ในระยะกลาง-ยาวเปลี่ยนแปลงไป และภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทสังคมใหม่นี้ด้วย

> จีน

เศรษฐกิจจีนขยายตัวในระดับสูงนับตั้งแต่เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เมื่อปลายปี 2544 และยังคงขยายตัวดีในช่วงปี 2551 - 2552 ที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินโลก จนก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจประเทศใหม่ของโลก แต่กลับประสบปัญหาความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจหลายด้าน นับตั้งแต่การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดมหาศาล ปัญหาอุปทานส่วนเกินในภาคการผลิต ตลอดจนปัญหาการก่อหนี้ทุกภาคส่วนในอัตราที่น่าเป็นห่วง จนทำให้เศรษฐกิจจีนเริ่มส่งสัญญาณชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การชะลอตัวลงของเศรษฐกิจจีนในครั้งนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของทางการจีนที่ต้องการให้เศรษฐกิจจีนมีความมั่งคั่งอย่างพอประมาณ (Moderately prosperous) และในขณะเดียวกันก็เน้นความยั่งยืนและการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น

ภาพที่ 3 การขยายตัวของเศรษฐกิจจีน ในรอบ 60 ปีที่ผ่านมา

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติจีน รวบรวมโดย สศค.

ทั้งนี้ ในช่วงระยะเวลา 5 ปีนี้ (2559 - 2563) แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจีนจะเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 13 ดังนี้

» กำหนดเป้าหมายการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอัตราที่ชะลอลงจากในช่วงทศวรรษก่อนหน้านี้ โดยให้ที่อยู่ในช่วงร้อยละ 6.5 - 7.0 ต่อปี

► **มุ่งเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ** โดยเฉพาะการพัฒนานวัตกรรมการผลิต การดึงดูดการลงทุนคุณภาพสูงจากต่างประเทศ การเพิ่มบทบาทของกลไกตลาด และการยกระดับเงินหยวนสู่เงินสกุลหลักของโลก

» **ด้านสังคม** มุ่งเน้นการเพิ่มระดับความเป็นสังคมเมือง การขยายความครอบคลุมของสวัสดิการสังคม การลดความเหลื่อมล้ำทั้งในเชิงรายได้และเชิงพื้นที่ รวมถึงการเพิ่มจำนวนประชากร

» **ด้านสิ่งแวดล้อม** มุ่งเน้นการลดมลภาวะและส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงการเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน

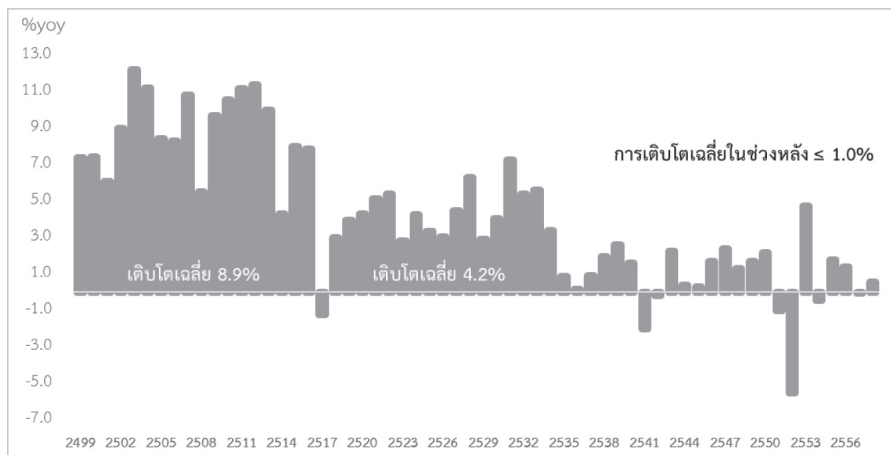
» **ด้านการบริหารภาครัฐ** ตั้งเป้าหมายที่จะลดการทุจริตคอร์รัปชัน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการภาครัฐอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการเปลี่ยนแปลงในอีกส่วนหนึ่งที่น่าจับตา เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อเศรษฐกิจจีนในภาพรวม นั่นคือวงจรความร้อนแรงของภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งในช่วงหลายปีที่ผ่านมาถือเป็นภาคส่วนเศรษฐกิจจริงที่ทางการเงินได้ใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เมื่อใดก็ตามที่เศรษฐกิจเริ่มส่งสัญญาณแผ่วลง ทางการเงินจะออกมามาตรการ เช่น การผ่อนปรนเกณฑ์การกู้เงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือปรับลดวงเงินดาวนสำหรับการซื้อบ้าน ซึ่งจะทำให้ภาคอสังหาริมทรัพย์กลับมาร้อนแรง ส่งผลดีต่อการจ้างงาน ราคาสต็อคก่อสร้าง รวมถึงผลผลิตภาคอุตสาหกรรมในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เมื่อภาคอสังหาริมทรัพย์เริ่มส่งสัญญาณฟองสบู่ สะท้อนจากราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นมากผิดปกติโดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ เช่น ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ และเลนเจิ้น ก็จะทำให้ทางการเงินต้องเริ่มหันมาชะลอความร้อนแรง โดยออกมามาตรการในลักษณะตรงกันข้ามกับที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้กลายเป็นวงจรเช่นนี้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยในปัจจุบัน ราคาสต็อคบ้านใหม่พบว่าได้สะท้อนความร้อนแรงของภาคอสังหาริมทรัพย์อย่างชัดเจน โดยขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่ปลายปี 2558 เป็นต้นมา และขยายตัวสูงถึงร้อยละ 9.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อนในเดือนกันยายน 2559 ซึ่งทางการเงินก็ได้เริ่มหันกลับมาใช้มาตรการที่เข้มงวดเพิ่มมากขึ้นเพื่อลดความร้อนแรงของภาคอสังหาริมทรัพย์แล้วในหลาย ๆ เมืองใหญ่

» ญี่ปุ่น

เศรษฐกิจญี่ปุ่นขยายตัวในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1990 จนทำให้เกิดการเรียกขานว่าเป็นยุค “ทศวรรษที่หายไป” (The Lost Decade) หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นยุคแดนสนธยาทางเศรษฐกิจ บังคับจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับต่ำประกอบกับภาวะเงินฝืด และต่อมากลายเป็นยุค “หลายทศวรรษที่หายไป” (The Lost Decades) เมื่อเริ่มต้นทศวรรษที่ 2010 ถึงแม้ว่าทางการญี่ปุ่นจะดำเนินนโยบายเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการเงิน ที่ทำให้ปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยนโยบายของญี่ปุ่นติดลบ ตลอดจนนโยบายการคลัง ที่เน้นการกระตุ้นเศรษฐกิจในภาคส่วนต่างๆ จนทำให้หนี้สาธารณะของญี่ปุ่นอยู่ในระดับสูง โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อ GDP ของญี่ปุ่นอยู่ในระดับเกินร้อยละ 200 มาตั้งแต่ปี 2554 และกลายเป็นข้อจำกัดของการใช้นโยบายการคลังเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจญี่ปุ่น

ภาพที่ 4 การขยายตัวของเศรษฐกิจญี่ปุ่น ในรอบ 60 ปีที่ผ่านมา

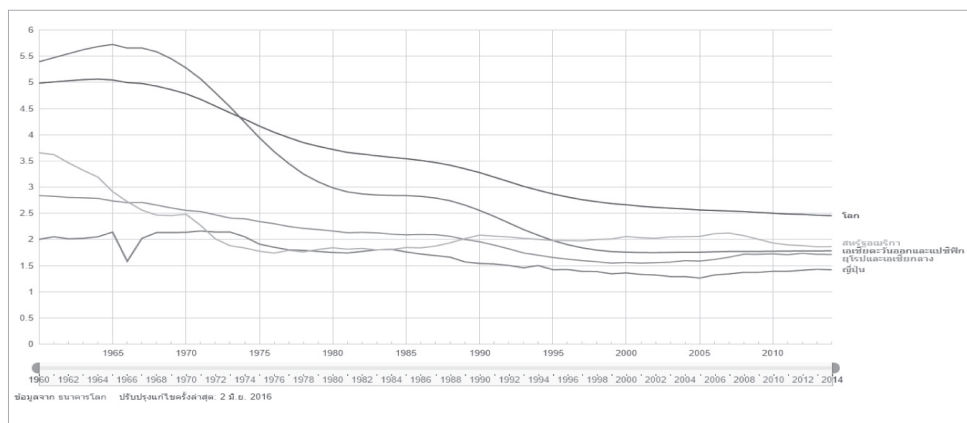

ที่มา: CEIC database สรุปโดย สศค.

ทั้งนี้ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะต่อไปของเศรษฐกิจญี่ปุ่นมีดังนี้

» **ระยะกลาง** สังคมผู้สูงอายุเป็นปัจจัยฉุดรั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจญี่ปุ่นในระยะที่ผ่านมา ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสัดส่วนจำนวนผู้สูงอายุที่มีอายุเกินกว่า 65 ปีอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 27.0 ของประชากรทั้งหมด ทำให้ญี่ปุ่นก้าวสู่การเป็นสังคมสูงอายุโดยสมบูรณ์ (Complete Aging Society) แล้ว สวนทางกับภาวะการเจริญพันธุ์ในประเทศ (Fertility Rate) โดยอัตราการให้กำเนิดบุตรในญี่ปุ่นอยู่ที่ 1.42 คนต่อผู้หญิง 1 คน ในปี 2557 นับเป็นระดับที่ต่ำกว่าประเทศพัฒนาแล้วอื่นๆ อาทิ สหรัฐอเมริกา ค่าเฉลี่ยประเทศในเอเชีย ยุโรป และระดับเฉลี่ยทั่วโลก ซึ่งทำให้ญี่ปุ่นประสบปัญหาภาวะขาดแคลนแรงงาน

ภาพที่ 5 อัตราภาวะเจริญพันธุ์² ของสตรีญี่ปุ่น

ที่มา: ธนาคารโลก

² หมายถึงจำนวนการเกิดมีชีวิตต่อจำนวนสตรีวัยเจริญพันธุ์

³ <https://goo.gl/soZ0kM>

» **ระยะยาว** ยุทธศาสตร์การสร้างเครื่องยนตใหม่ทางเศรษฐกิจญี่ปุ่นตามแผน The Cool Japan⁴ ซึ่งได้วางยุทธศาสตร์หลักในอุตสาหกรรมที่เรียกว่าอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ หรือ “Creative Industries” โดยกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายไว้ 5 ประเภท ได้แก่

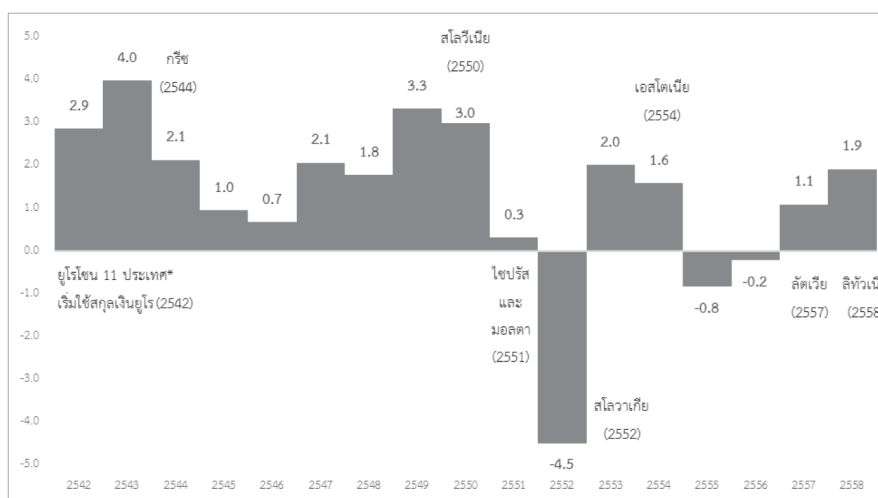
- (1) การ์ตูนและภาพยนตร์การ์ตูน (Anime and manga)
- (2) วัฒนธรรมอาหาร (Food Culture)
- (3) บริการขนส่งสินค้าแบบด่วน (Express delivery services)
- (4) โรงแรมแบบญี่ปุ่นดั้งเดิม (Ryokan)
- (5) งานศิลปหัตถกรรมแบบดั้งเดิม (Traditional arts and crafts)

โดยขนาดของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของญี่ปุ่น คิดเป็นยอดขายประมาณ 45.2 ล้านล้านเยน หรือสัดส่วนร้อยละ 7.3 ของยอดขายรวม สามารถสร้างงานให้แก่แรงงานในระบบเศรษฐกิจกว่า 2.1 ล้านตำแหน่ง หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.4 ของการจ้างงานรวม (ข้อมูล ณ ปี 2554) ทั้งนี้ ขนาดของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ดังกล่าวนับว่าอยู่ในระดับใกล้เคียงกับอุตสาหกรรมรถยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมหลักของญี่ปุ่น ทำให้ภาคอุตสาหกรรมดังกล่าวเป็นที่น่าจับตามองสำหรับเศรษฐกิจญี่ปุ่นในระยะต่อไป

» ยูโรโซน

ยูโรโซนเคยมีสถานะเป็น “ดาวรุ่งทางเศรษฐกิจ” เมื่อครั้งที่ 11 ประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งประกาศใช้เงินสกุลยูโรร่วมกันอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2542 โดยในตอนนั้น นักเศรษฐศาสตร์ทั่วโลกต่างจับตามองเงินสกุลยูโรว่าอาจเป็นสกุลเงินที่มาทดแทนดอลลาร์สหรัฐในฐานะสกุลเงินสื่อกลางหลักของโลก อย่างไรก็ตาม เมื่อกลุ่มยูโรโซนมีประเทศสมาชิกมากขึ้น ความแตกต่างของพื้นฐานทางเศรษฐกิจทำให้เสถียรภาพของเงินยูโรเริ่มสั่นคลอน จนกระทั่งวิกฤติหนี้สาธารณะปะทุขึ้นในปี 2554 โดยเริ่มต้นจากกรีซ โปรตุเกส อิตาลี และสเปน โดยถึงแม้ว่าทั้งโปรตุเกส อิตาลี และสเปนสามารถผ่านพ้นวิกฤติมาได้ แต่กรีซยังคงประสบปัญหาหนี้สาธารณะที่มีอยู่ในระดับสูง และผิวนัดชำระหนี้ในที่สุด ซึ่งระดับหนี้สาธารณะกรีซที่ยังคงค้างในระดับสูงเป็นความเสี่ยงเรื้อรังของยูโรโซน และอาจส่งผลให้มีประเทศสมาชิกขอถอนตัวออกจากกลุ่มได้ในอนาคต

ภาพที่ 6 การขยายตัวของเศรษฐกิจยูโรโซน ตั้งแต่ปี 2542 - 2558

*ยูโรโซน 11 ประเทศ ได้แก่ กรีซ อิตาลี โปรตุเกส สเปน ฝรั่งเศส เยอรมนี ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ฟินแลนด์ และลักเซมเบิร์ก

**สำหรับประเทศอื่น ๆ ในยูโรโซนใช้เงินสกุลยูโรตามปีที่อยู่ในวงเล็บ

ที่มา: CEIC และ European Commission สรุปรวมโดย สศค.

ทั้งนี้ แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระยะต่อไปของเศรษฐกิจยูโรโซนมีดังนี้

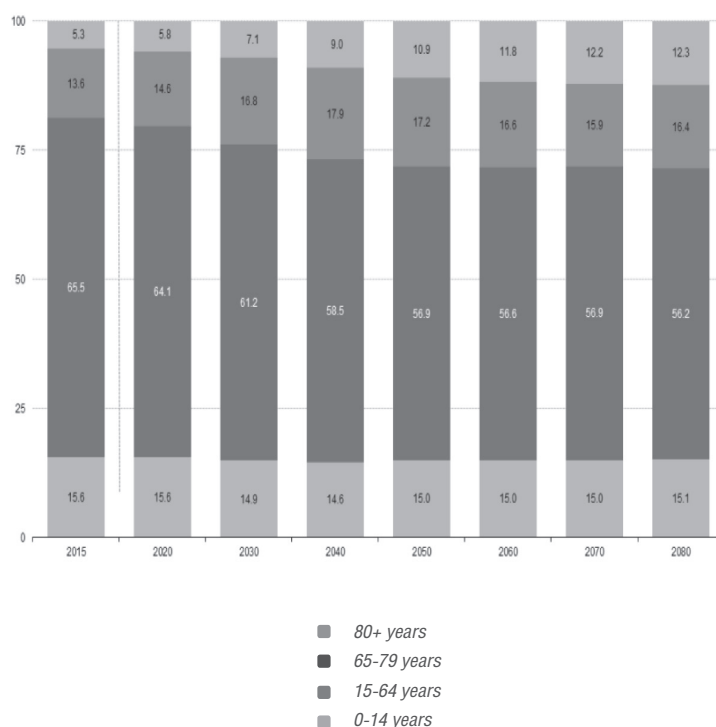
» **การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของยูโรโซนที่ล่าช้า** จากทั้งการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์จากต่างประเทศ อีกทั้งระดับหนี้สาธารณะที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง ตลอดจนปัญหาเสถียรภาพของภาคการเงินของประเทศต่าง ๆ ในยูโรโซน ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนน่าจะขยายตัวในระดับต่ำต่อเนื่องในระยะสั้นถึงปานกลาง

» **ความเสี่ยงเรื้อรังประเด็นหนี้สาธารณะของกรีซ** ซึ่งเริ่มเป็นวิกฤตสำหรับกรีซและยูโรโซนตั้งแต่ราวปี 2553 โดยในปี 2558 หนี้สาธารณะของกรีซยังคงมีสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 176.9 ต่อ GDP และล่าสุดแม้จะมีมาตรการช่วยเหลือที่บังคับให้กรีซปฏิบัติตามเงื่อนไข โดยเฉพาะการลดการใช้จ่ายภาคการคลังและเพิ่มรายได้ภาครัฐ แต่กรีซยังไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จ โดยเฉพาะด้านการแปรรูปสินทรัพย์ของทางราชการ (Privatizing state assets) ซึ่งจะมีผลต่อการจ่ายเงินช่วยเหลือจาก European Stability Mechanism (ESM) ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจกรีซอาจล่าช้าออกไปอีก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของกลุ่มยูโรโซนได้ เนื่องจากเจ้าหนี้ของกรีซส่วนใหญ่เป็นประเทศสมาชิกยูโรโซนด้วย

» **ความเสี่ยงด้านการเมืองในประเด็นการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit)** ซึ่งถึงแม้ว่าผลกระทบต่อสหภาพยุโรปรวมถึงกลุ่มยูโรโซนน่าจะอยู่ในระดับต่ำ แต่หากการเจรจาดังกล่าวสามารถบรรลุข้อตกลงได้ อาจทำให้ประเทศอื่น ๆ ที่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปหรือแม้แต่สมาชิกในกลุ่มยูโรโซนเล็งเห็นโอกาสในการถอนตัวออกจากกลุ่มเช่นกัน

» **การก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ** จากการประมาณการของ Eurostat ในปี 2558 จำนวนประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปของสหภาพยุโรปอยู่ที่ร้อยละ 18.9 ของจำนวนประชากรสหภาพยุโรปทั้งหมด นอกจากนี้ แหล่งข้อมูลดังกล่าวยังคาดการณ์ว่าในปี 2562 จำนวนประชากรที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปจะเพิ่มสัดส่วนขึ้นมามีค่าอยู่ที่ราวร้อยละ 20.4 และสัดส่วนของผู้สูงอายุยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง สวนทางกับแนวโน้มประชากรที่มีอายุน้อยกว่า 65 ปีที่จะมีสัดส่วนลดลง

ภาพที่ 7 การประมาณการสัดส่วนโครงสร้างประชากรของสหภาพยุโรป

ที่มา: Eurostat

3. กระแสการเปลี่ยนแปลงกับโอกาสของธุรกิจไทย

กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของเศรษฐกิจโลก เมื่อมองเผินๆ อาจดูเหมือนเป็นวิกฤติสำหรับหลายอุตสาหกรรม แต่ในวิกฤติก็มีโอกาสเสมอ ดังนั้น จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของ 4 เศรษฐกิจหลักของโลก เราสามารถยกตัวอย่างแนวทางการดำเนินธุรกิจที่น่าจะ “ตอบโจทย์” บริบทสังคมและเศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้ดังนี้

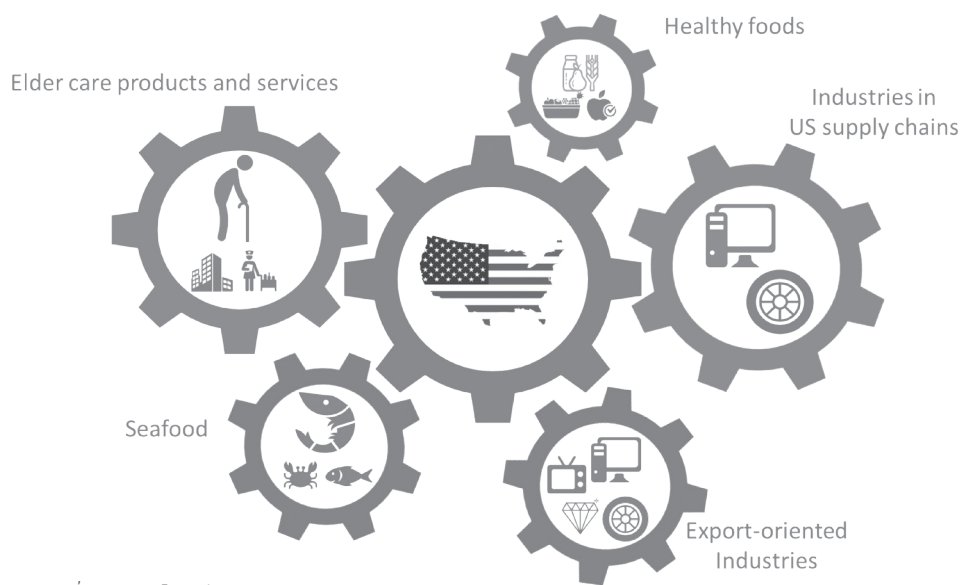
➤ **สหรัฐฯ** แนวโน้มนโยบายทางเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ที่เน้นการเติบโตจากภายในและลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ และความเป็นไปได้ที่กระแสรักสุขภาพจะกลายเป็นกระแสหลักในสหรัฐฯ ในอนาคตอันใกล้ ทำให้ภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อตอบโจทย์ดังกล่าว โดยภาคธุรกิจที่อาจตอบโจทย์กระแสดังกล่าวได้ ได้แก่

» **สินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุ** เพื่อตอบสนองต่อตลาดผู้สูงอายุที่จะมีสัดส่วนสูงขึ้น

» **อุตสาหกรรมอาหารสุขภาพ** เพื่อตอบโจทย์ชาวสหรัฐฯ ที่จะหันมาดูแลสุขภาพมากขึ้น เนื่องจากชาวอเมริกันในปัจจุบันนิยมอาหารที่มีรสชาติหวาน ซึ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเป็นโรคอ้วนและโรคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

» **อุตสาหกรรมที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานของสหรัฐฯ อาทิ คอมพิวเตอร์ และยานยนต์** เนื่องจากแนวโน้มนโยบายของว่าที่ประธานาธิบดีคนใหม่ที่ส่งเสริมการจ้างงานและการประกอบธุรกิจในประเทศ ทำให้อุตสาหกรรมที่เป็นห่วงโซ่อุปทานของสหรัฐฯ อาจได้รับอานิสงส์ โดยอาจทำให้สหรัฐฯ นำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 8 ภาคธุรกิจไทยที่น่าจะตอบโจทย์เศรษฐกิจสหรัฐฯ

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

อย่างไรก็ตาม ภาคธุรกิจที่มีความเสี่ยงจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ

» **อุตสาหกรรมที่เคยมีสัดส่วนการส่งออกไปยังสหรัฐฯ สูง โดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ** เนื่องจากกระแสสังคมผู้สูงอายุ ทำให้ชาวอเมริกันมีระดับการใช้จ่ายและออมเพื่อเกษียณมากขึ้น ทำให้ลดการซื้อสินค้าและบริการจากไทยลง

» **อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่แข็ง** เนื่องจากกฎหมายการค้าฉบับใหม่ดังกล่าว ทำให้เกณฑ์การนำเข้าเข้มงวด และส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอาหารทะเลไทย โดยเฉพาะกุ้ง ที่มีความเสี่ยงด้านมาตรฐานแรงงาน

» **จีน** จากแผนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจีนในช่วงระยะ 5 ปีนี้ ทำให้เป็นโอกาสและความท้าทายต่อภาคธุรกิจที่จำเป็นจะต้องปรับตัวเพื่อสนองการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น โดยภาคธุรกิจที่อาจตอบโจทย์กระแสดังกล่าวได้ ได้แก่

» **สินค้าและบริการสำหรับครอบครัว** ไม่ว่าจะเป็นผู้สูงอายุ เพื่อตอบสนองต่อตลาดผู้สูงอายุที่จะมีสัดส่วนสูงขึ้น ตลอดจน**สินค้าและบริการสำหรับเด็ก** เพื่อตอบสนองต่อตลาดเด็กที่คาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการผ่อนคลายนโยบายลูกคนเดียว (One Child Policy) ของจีน รวมทั้ง**สินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดูแลสุขภาพ บริการการแพทย์ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ**

» **สินค้าท้องถิ่นของไทย** ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม สมุนไพร หรือเครื่องประดับ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยวจีนซึ่งมีกำลังซื้อมากขึ้น สอดคล้องกับค่าแรงในจีนที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้แนวโน้มรายได้ต่อหัวของชาวจีนที่เพิ่มขึ้น และสัดส่วนชนชั้นกลางเพิ่มขึ้น

» **ธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง** ยังคงมีแนวโน้มสดใสตามจำนวนนักท่องเที่ยวจากจีนที่ขยายตัวในอัตราสูงต่อเนื่องในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา รวมทั้งนโยบายปราบปรามทัวร์ศูนย์เหรียญในช่วงที่ผ่านมา แม้อาจจะกระทบการท่องเที่ยวในระยะสั้น แต่จะนำไปสู่บรรยากาศการท่องเที่ยวโดยรวมที่ดีขึ้นในระยะต่อไป ซึ่งจะส่งผลดีต่อเนื่องไปยังธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร และการค้าปลีก

» **ธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พลังงานทดแทน และรีไซเคิล** ที่จะได้รับประโยชน์จากนโยบายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของทางการเงิน อย่างไรก็ตาม **ธุรกิจทั่วไปอาจต้องเผชิญกับความท้าทายในเชิงกฎระเบียบสิ่งแวดล้อมที่อาจเข้มงวดมากขึ้น**

ภาพที่ 9 ภาคธุรกิจไทยที่น่าจะตอบโจทย์เศรษฐกิจจีน

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

อย่างไรก็ตาม แม้ภาคธุรกิจส่งออกและบริการจะได้รับอานิสงส์จากอุปสงค์ต่อสินค้าอุปโภคบริโภคและบริการด้านการท่องเที่ยวและสุขภาพที่มีโอกาสเพิ่มขึ้น ตามนโยบายการส่งเสริมการบริโภคและการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางในจีน แต่ผู้ส่งออกส่วนหนึ่งก็จะได้ผลกระทบในทางลบจากการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจจีน โดยเฉพาะผู้ส่งออกสินค้าชั้นกลางในภาคอุตสาหกรรม ตามการชะลอตัวอย่างต่อเนื่องของภาคอุตสาหกรรมในจีน รวมทั้งการส่งออกของจีนด้วยเช่นกัน

» **ญี่ปุ่น** แนวโน้มการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ของญี่ปุ่น ประกอบกับยุทธศาสตร์การสร้างเครื่องยนต์ใหม่ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทำให้ธุรกิจไทยที่น่าจะสามารถตอบโจทย์ได้ ได้แก่

» **สินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ** เพื่อตอบสนองสังคมสูงอายุของญี่ปุ่นดังกล่าว รวมไปถึงสินค้าและอาหารที่ดีต่อสุขภาพซึ่งรวมถึง วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และสินค้าที่มาจากพื้นบ้านท้องถิ่นของไทย ยกตัวอย่างเช่น กระแสความนิยม “ผักชี” ในญี่ปุ่น ซึ่งเป็นผักพื้นบ้านของไทย ทั้งนี้ ธุรกิจที่จะสามารถตอบโจทย์ให้แก่ผู้บริโภคญี่ปุ่นได้นั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ ความสะอาดของสินค้าและวัตถุดิบในทุกขั้นตอนการผลิต และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ดี (Smart Packaging)

» นอกจากนี้ หากยุทธศาสตร์ที่เน้นอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ให้กลายเป็นเครื่องยนต์ใหม่ของเศรษฐกิจญี่ปุ่นประสบความสำเร็จและเห็นผลต่อเนื่อง ไทยในฐานะหนึ่งในฐานการลงทุนใหญ่ของญี่ปุ่นอาจได้รับผลประโยชน์ในทางตรงและทางอ้อมได้ ผ่านทางอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้อง โดยธุรกิจไทยอาจต้องเน้นกลยุทธ์เชิงรุกเพื่อให้สามารถเข้าไปอยู่ในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของญี่ปุ่นได้

» ในทางกลับกัน อุตสาหกรรมดั้งเดิมที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมญี่ปุ่น อาทิ สินค้าชิ้นกลางต่าง ๆ อาจมีแนวโน้มปรับตัวลดลงตามภาคการส่งออกของญี่ปุ่นที่หดตัวต่อเนื่องในระยะนี้

ภาพที่ 10 ภาคธุรกิจไทยที่น่าจะตอบโจทย์เศรษฐกิจญี่ปุ่น

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

» **ยุโรป** จากแนวโน้มเศรษฐกิจและสังคมของสหภาพยุโรปรวมถึงกลุ่มยูโรโซนในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าธุรกิจที่มีความเสี่ยงได้แก่ ภาคการเงินและการธนาคาร ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะยังคงเปราะบางไปอีกระยะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ธุรกิจที่เป็นโอกาสและสามารถตอบโจทย์ได้ ได้แก่ สินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุ เช่น บริการการท่องเที่ยวสำหรับผู้สูงอายุ ที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรมไทย ที่เป็นที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวชาวยุโรปเป็นอย่างมาก โดยในปี 2558 มีนักท่องเที่ยวยุโรปเข้ามาในไทยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.2 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มาเยือนประเทศไทย ซึ่งสูงเป็นอันดับที่ 3 รองจากนักท่องเที่ยวจีนและมาเลเซีย นอกจากนี้ สินค้าที่ได้ความนิยมจากสหภาพยุโรป ได้แก่ เครื่องประดับ อาหารไทย และเฟอร์นิเจอร์ไม้แกะสลัก เนื่องจากสินค้าของไทยมีจุดแข็งที่ความละเอียดประณีต

ภาพที่ 11 ภาคธุรกิจไทยที่น่าจะตอบโจทย์เศรษฐกิจ

ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

4. สรุป

การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมโลกในยุคนี้ ทั้งรวดเร็ว จับพลัน และมีกระแสใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา เมื่อพิจารณาแนวโน้มในระยะปานกลางถึงระยะยาวของ 4 เศรษฐกิจหลักของโลก อันได้แก่สหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น และยุโรป เราจะพบว่าแนวโน้มที่คล้ายคลึงกันได้แก่ การก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ การมุ่งเน้นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การหันกลับไปหาธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และการดูแลรักษาสุขภาพตลอดจนบริการด้านสาธารณสุข

ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงต้องปรับตัวเพื่อรับกับกระแสการเปลี่ยนแปลงระลอกใหม่ของเศรษฐกิจโลกในครั้งนี้ และครั้งต่อไป เพื่อให้ธุรกิจไทยสามารถตอบโจทย์ผู้บริโภคในตลาดโลกได้ตรงใจ และเพื่อให้ธุรกิจไทยสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยได้อย่างเต็มศักยภาพต่อไป

มาตรการ Productivity Voucher สำหรับ SMEs¹

บทสรุปผู้บริหาร

๑ ประเด็นสำคัญเชิงนโยบายของการพัฒนาประเทศที่สำคัญประการหนึ่งคือ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs เนื่องจาก SMEs มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 41 ของ GDP และครอบคลุมกำลังแรงงานถึงประมาณร้อยละ 80 ของกำลังแรงงานทั้งหมด อย่างไรก็ตาม จากการจัดอันดับผลิตภาพและประสิทธิภาพของ SMEs ไทย (Productivity and Efficiency) จากรายงานฉบับล่าสุดของ IMD World Competitiveness Yearbook 2016 ที่พบว่าประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 50 จาก 61 ประเทศทั่วโลก ซึ่งต่ำกว่าหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย แม้ว่าลำดับจะเพิ่มสูงขึ้นจากลำดับที่ 53 ในปี 2015 ก็ตาม

๑ ตัวอย่างหนึ่งของการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในต่างประเทศคือ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีโครงการ Innovation & Capability Voucher สำหรับให้ความช่วยเหลือ SMEs ในรูปของคูปองมูลค่าใบละ 5,000 เหรียญสิงคโปร์ โดยผู้ประกอบการสามารถสมัครขอรับคูปองได้มากกว่า 1 ใบเพื่อขอความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการทางการเงิน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารจัดการนวัตกรรม การเพิ่มผลิตภาพการผลิต

๑ แนวคิดหนึ่งในการยกระดับผลิตภาพและประสิทธิภาพของ SMEs ไทย ได้แก่ มาตรการ Productivity Voucher โดยการจัดสรรคูปองเงินสดให้แก่ SMEs ที่สนใจเข้าร่วมโครงการตามความเหมาะสมเพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าใช้บริการรับคำปรึกษาการพัฒนาและยกระดับความสามารถทางธุรกิจในด้านการตลาด การจัดการ การผลิต การออกแบบ และการพัฒนาบุคลากร

1. บทนำ

ประเทศไทยมีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มากถึง 2.77 ล้านราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.7 ของจำนวนวิสาหกิจทั้งหมด แต่กลับมีมูลค่าเพิ่มที่เกิดจาก SMEs คิดเป็นสัดส่วนของผลผลิตมวลรวมในประเทศ (GDP) เพียงร้อยละ 39.6 เนื่องจาก SMEs ส่วนใหญ่มีผลิตภาพ (Productivity) ต่ำ ที่ผ่านมา แม้ภาครัฐได้มีความพยายามในการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพให้แก่ SMEs ด้วยมาตรการต่าง ๆ แต่อาจยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะมาตรการเพื่อช่วยเหลือ SMEs ใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาลเพื่อเพิ่มผลิตภาพให้สูงขึ้น

¹ ผู้เขียน: นายบรรพต อัครวิมลกุล เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค กองทุนคุณนายโชติโก ไทศพิศชัญกุล รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นายวุฒิพงศ์ จิตติงสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค นายพิสิทธ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และนายสมคิด บุญลับหลือ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำนี้ เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงสถานะของผลิตภาพและประสิทธิภาพของ SMEs ไทย (Productivity and Efficiency) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ จากรายงานฉบับล่าสุดของ IMD World Competitiveness Yearbook 2016 พบว่าประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 50 จาก 61 ประเทศทั่วโลก ซึ่งต่ำกว่าหลายประเทศในภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ มาเลเซีย (ลำดับที่ 23) สิงคโปร์ (ลำดับที่ 29) ฟิลิปปินส์ (ลำดับที่ 43) และอินโดนีเซีย (ลำดับที่ 46) แม้ว่าลำดับจะเพิ่มสูงขึ้นจากลำดับที่ 53 ในปี 2015 ก็ตาม

กลไกหนึ่งของภาครัฐในการช่วยพัฒนาส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพของ SMEs คือ โครงการปรับแผนธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถ SMEs และโครงการกิจกรรมบริการเงินสมทบจ้างที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงการผลิต การจัดการ และการตลาด (Consultancy Fund : CF) ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมซึ่งบางส่วนมีการดำเนินงานร่วมกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ด้วย อย่างไรก็ตาม แม้การช่วยเหลือจากภาครัฐดังกล่าวจะช่วยในการวินิจฉัยปัญหา และให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของ SMEs แต่การให้ความช่วยเหลือก็ยังเป็นไปอย่างจำกัด ดังนั้น ภาครัฐจึงอาจพิจารณาให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่ SMEs ที่ยังต้องการความช่วยเหลืออีกเป็นจำนวนมาก

๒. มาตรการสนับสนุน SMEs ของรัฐบาล

ที่ผ่านมา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและมีมาตรการสนับสนุนธุรกิจ SMEs และผู้ประกอบการใหม่ (Start-Up) ให้สามารถแข่งขันได้ ยกตัวอย่างเช่น 1) โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนให้แก่ผู้ประกอบการ SMEs วงเงิน 150,000 ล้านบาท 2) โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ (Policy Loan) วงเงินสินเชื่อ 15,000 ล้านบาท 3) โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อปรับเปลี่ยนเครื่องจักรและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต วงเงิน 30,000 ล้านบาท 4) มาตรการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs โดยลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการ SMEs 5) มาตรการฟื้นฟู SMEs ผ่านกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 6) มาตรการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมผ่านการร่วมลงทุน (Venture Capital วงเงินร่วมทุน 6,000 ล้านบาท) 7) โครงการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการ Micro Entrepreneurs ระยะที่ 2 (วงเงินค้ำประกันสินเชื่อ 13,500 ล้านบาท) 8) โครงการค้ำประกันสินเชื่อ PGS 5 (ปรับปรุงใหม่) (ค้ำประกัน ไม่เกินร้อยละ 30 ต่อพอร์ตวงเงินค้ำประกัน 100,000 ล้านบาท) 9) โครงการค้ำประกันสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการใหม่และนวัตกรรม (Start-Up & Innovation) วงเงินค้ำประกันสินเชื่อ 10,000 ล้านบาท และ 10) มาตรการยกเว้นภาษีสำหรับ SMEs Start-Up 5 รอบบัญชี ให้แก่บริษัทที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ 1 ตุลาคม - 31 ธันวาคม 2559 เป็นต้น

๓. บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการส่งเสริมผลิตภาพของ SMEs ในต่างประเทศ

การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อส่งเสริมผลิตภาพของ SMEs ในต่างประเทศมีหลากหลายรูปแบบ ในที่นี้จะขอหยิบยกตัวอย่างที่น่าสนใจซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ประเทศสิงคโปร์ มีโครงการ Innovation & Capability Voucher สำหรับให้ความช่วยเหลือ SMEs ในรูปของคูปองมูลค่าใบละ 5,000 เหรียญสิงคโปร์ (หรือ 127,500 บาท) โดยผู้ประกอบการสามารถสมัครขอรับคูปองได้ไม่เกิน 2 ใบ สำหรับแต่ละสาขาความเชี่ยวชาญที่ขอความช่วยเหลือ และรวมทุกสาขาที่ขอความช่วยเหลือไม่เกิน 8 ใบ สำหรับสาขาความเชี่ยวชาญที่ให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ การจัดการทางการเงิน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารจัดการนวัตกรรม การเพิ่มผลิตภาพการผลิต เป็นต้น

ประเทศแคนาดา มีโครงการ Productivity and Innovation Voucher สำหรับ SMEs ในรัฐโนวาสโกเชีย โดยแบ่งคูปองเป็น 2 ส่วน คูปองส่วนแรกมีมูลค่าใบละ 15,000 เหรียญแคนาดา (หรือ 396,000 บาท) และคูปองส่วนที่สองมีมูลค่า 25,000 เหรียญแคนาดา (หรือ 660,000 บาท) เพื่อนำไปใช้ซื้อบริการการให้คำปรึกษาจากบุคลากรในมหาวิทยาลัยในพื้นที่เพื่อพัฒนาสินค้า/บริการใหม่ที่มีมูลค่าเพิ่มหรือช่วยให้ธุรกิจมีผลิตภาพสูงขึ้น โดยคูปองส่วนแรกสามารถขอเพิ่มได้ หากผู้ประกอบการมีข้อเสนอในการทำโครงการใหม่ ส่วนคูปองส่วนที่สองจะสามารถสมัครขอรับได้เมื่อการใช้คูปองส่วนแรกประสบความสำเร็จ ซึ่งแม้ว่าผู้ประกอบการจะได้รับคูปองมากกว่า 1 ใบ แต่จะสามารถใช้ได้ครั้งละใบเท่านั้น

4. แนวคิดมาตรการ Productivity Voucher สำหรับ SMEs ไทย

มาตรการ Productivity Voucher มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของ SMEs ไทยโดยการจัดสรรคูปองให้แก่ SMEs ที่สนใจเข้าร่วมโครงการโดยในระยะแรกควรจัดสรรคูปอง เช่น อาจพิจารณาให้มูลค่ารายละ 100,000 - 200,000 บาท แก่ SMEs ตามความจำเป็นของแต่ละราย โดยมีเจ้าหน้าที่จากภาครัฐเป็นผู้พิจารณาเพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายบริการรับคำปรึกษาการพัฒนาและยกระดับความสามารถทางธุรกิจในด้าน 1) การตลาด 2) การจัดการ 3) การผลิต 4) การออกแบบ 5) การพัฒนาเทคโนโลยี และ 6) การพัฒนาบุคลากร โดยคุณสมบัติของ SMEs ที่มีสิทธิเข้าร่วมโครงการ จะต้องมีการจัดตั้งขอเป็นผู้ประกอบการบัญชีชุดเดียว มีการยื่นแบบภาษีเงินได้ในรอบที่ผ่านตามระยะเวลาที่กำหนด และดำเนินธุรกิจในกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย 10 กลุ่ม (ได้แก่ ยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ การแปรรูปอาหาร หุ่นยนต์เพื่อการอุตสาหกรรม การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ ดิจิทัล และการแพทย์ครบวงจร) และจะพิจารณาให้แก่ SMEs ที่ยื่นเอกสารแสดงความประสงค์ก่อนเป็นลำดับแรกจนกว่าจะครบตามจำนวน โดยการให้คำปรึกษาแก่ SMEs จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 12 เดือนนับตั้งแต่วันที่ได้รับจัดสรรคูปอง

สำหรับแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนโครงการนั้น หากไม่ต้องการให้เป็นภาระต่องบประมาณ รัฐบาลอาจเสนอให้ใช้เงินจากแหล่งอื่นๆ เช่น กองทุน Competitiveness Enhancement Fund และเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น โดยจะต้องมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การใช้เงินให้มีความสอดคล้องกับเงื่อนไขของแหล่งเงินทุนดังกล่าว

ทั้งนี้ หากโครงการระยะแรกประสบความสำเร็จก็อาจมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ SMEs ไทยทั้งระบบได้รับประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวโดยทั่วถึงกัน

โดยคาดว่ามาตรการดังกล่าวจะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของ SMEs ไทยด้านการพัฒนาผลิตภาพ อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนการดำเนินธุรกิจใน 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาล และยังสร้างแรงจูงใจให้ SMEs เข้าสู่ระบบภาษีตามหลักเกณฑ์ของกรมสรรพากรเพิ่มขึ้น

ทาลมหนาว Unseen ภาคเหนือ

บทสรุปผู้บริหาร

๑ ภาคการท่องเที่ยวยังเป็นกลไกช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทย ที่ได้สร้างรายได้ให้กับประเทศจำนวนมากถึง 2.2 ล้านล้านบาท ในปี 2558 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) โดยที่การท่องเที่ยวภาคเหนือในช่วงปีที่ผ่านมา ถือว่าเป็นการเติบโตที่โดดเด่น โดยเฉพาะจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขยายตัวได้ดี โดยในปี 2558 มีจำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนภาคเหนือถึง 36.6 ล้านคน-ครั้ง หรือขยายตัวที่ร้อยละ 16.3 ต่อปี โดยเป็นการขยายตัวได้ดีในจังหวัดนครสวรรค์ ลำปาง และอุทัยธานี อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือจากด้านรายได้จากผู้เยี่ยมชมเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นๆ ของไทย จะพบว่า อัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนของภาคเหนือยังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับภาคใต้ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๑ บทความวิเคราะห์การท่องเที่ยวภาคเหนือโดยใช้กรอบของ BCG Matrix พบว่า จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ซึ่งมีสัดส่วนของรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนสูงที่สุดเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ของภาคเหนือ แต่อัตราการเติบโตต่ำ จึงถือเป็นกลุ่ม Cash cows อย่างไรก็ตาม ยังมีจังหวัดอื่นๆ ในภาคเหนือ ที่มีศักยภาพสูงด้านการเติบโตทางรายได้ แต่ยังมีสัดส่วนของรายได้จากผู้เยี่ยมชมเยือนต่ำ และหลายจังหวัดตกอยู่ในกลุ่ม Question Mark ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ ลำปาง อุทัยธานี เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุดรดิตถ์ และตาก ซึ่งต้องเร่งพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวให้ทัดเทียมกับจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย เพื่อให้สามารถไปอยู่ในกลุ่ม Stars ต่อไป

๑ การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อยกระดับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้กับ 3 กลุ่มจังหวัด ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลการสำรวจ พบว่า ภาคเหนือมีจุดแข็งหลายด้าน โดยเฉพาะสภาพภูมิอากาศ อย่างไรก็ตาม ยังมีจุดอ่อนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติ และปัญหามลพิษ ทั้งนี้ การดำเนินนโยบายภาครัฐในปัจจุบันและอนาคต โดยเฉพาะการเน้นพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จะสามารถช่วยยกระดับขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวภาคเหนือได้ในอนาคต

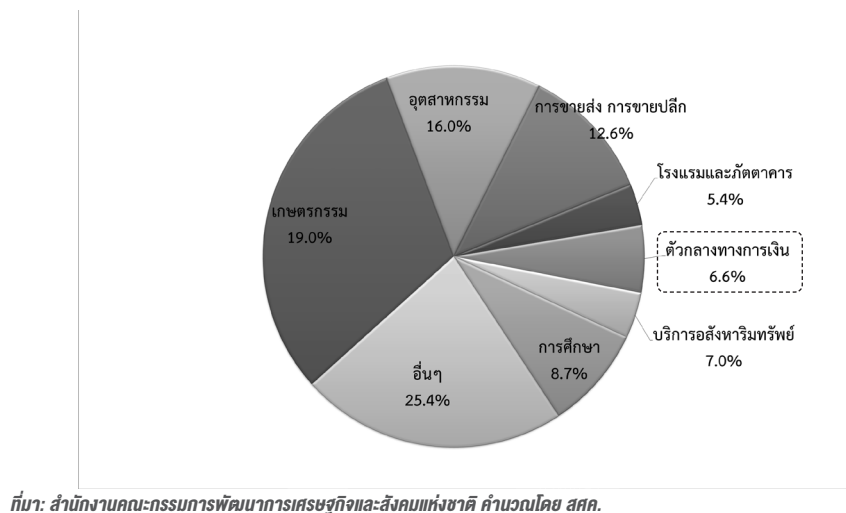
1. บทนำ

ในปัจจุบันภาคการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทย ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศจำนวนมาก สะท้อนได้จากรายได้จากการท่องเที่ยวรวมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศในปี 2558 มีมูลค่าสูงถึง 2.2 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.9 ของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) โดยเป็นการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในประเทศไทยจำนวนทั้งสิ้น 80.5 ล้านคน-ครั้ง หรือคิดเป็น อัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 19.3 ต่อปี และจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 167.0 ล้านคน-ครั้ง หรือขยายตัวที่ ร้อยละ 10.1 ต่อปี ซึ่งในบทวิเคราะห์นี้จะทำการศึกษาการท่องเที่ยวของภาคเหนือเป็นหลัก เนื่องจากภาคเหนือเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติมาเยี่ยมชมเยือนภาคเหนือปีละ 36.6 ล้านคน-ครั้ง ขยายตัวร้อยละ 16.3 ต่อปี

¹ ผู้เขียน นายสันหนัฐ เศรษฐศักดิ์ริ นางสาวอรอุมา หนูช่วย เศรษฐกรโก ส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ของอบคณ ดร.กุลกัลยา พระยาราช และนายวุฒิพงศ์ จิตติงสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อแนะนำ และบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความ ไม่ได้สะท้อนถึงความเห็นของหน่วยงาน

หากพิจารณาจากโครงสร้างเศรษฐกิจของภาคเหนือ พบว่า ภาคเหนือมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับ 4 ของประเทศ และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคเหนือ (GRP) ที่ 1,153,104 ล้านบาท (ข้อมูล ณ ปี 2557) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.8 ของ GDP โดยมีมูลค่าทางเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว จากสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ที่ 40,618 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 5.4 ของ GRP ขณะที่ สาขาเศรษฐกิจอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ สาขาเกษตรกรรมมีสัดส่วน ร้อยละ 19.0 สาขาอุตสาหกรรมสัดส่วนร้อยละ 16.0 การขายส่งขายปลีกสัดส่วนร้อยละ 12.6 ด้านบริการอสังหาริมทรัพย์ สัดส่วนร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

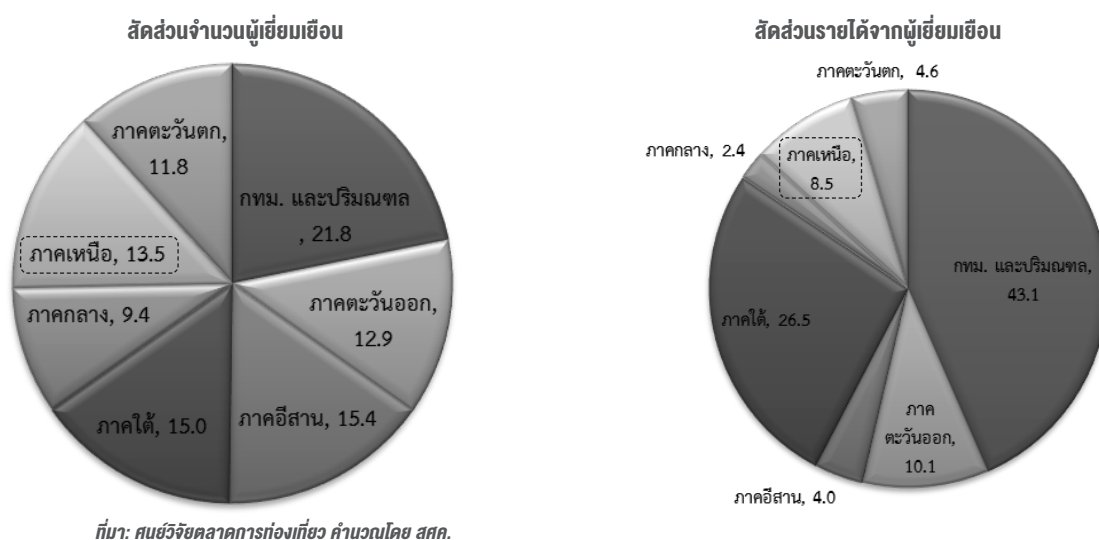
ภาพที่ 1 โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคเหนือ

2. สภาต่อไป...ท่องเที่ยวภาคเหนือ

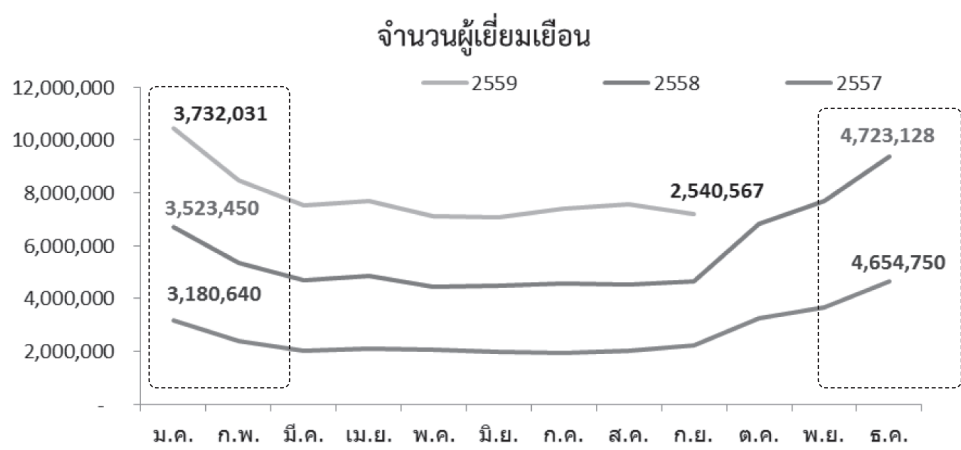
การท่องเที่ยวภาคเหนือในช่วงปีที่ผ่านมา ถือว่าเป็นการเติบโตที่ค่อนข้างดี ซึ่งการท่องเที่ยวในหลายๆ จังหวัดทางเหนือขยายตัวได้ดีทั้งจำนวนและรายได้จากการท่องเที่ยว (โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงรายซึ่งมีสัดส่วนจำนวนผู้เยี่ยมชมสูงถึงร้อยละ 22.5 และ 11.3 ของผู้เยี่ยมชมภาคเหนือ) โดยในปี 2558 พบว่าจำนวนผู้เยี่ยมชมและรายได้จากการเยี่ยมชมของภาคเหนือ ขยายตัวที่ร้อยละ 16.3 และ 12.5 ต่อปี ตามลำดับ สร้างรายได้ให้กับภาคเหนือ 165,170 ล้านบาท ทั้งนี้ หากพิจารณาโครงสร้างด้านการท่องเที่ยวของทั้งประเทศจะพบว่า ภาคเหนือมีสัดส่วนร้อยละ 13.5 ของจำนวนผู้เยี่ยมชมทั่วประเทศ อยู่อันดับที่ 4 รองจาก กรุงเทพฯและปริมณฑล ภาคอีสาน และภาคใต้ ตามลำดับ และมีสัดส่วนรายได้จากการเยี่ยมชมร้อยละ 8.5 ของรายได้จากผู้เยี่ยมชมรวมทั่วประเทศ

ภาพที่ 2 โครงสร้างสัดส่วนจำนวนและรายได้จากผู้เยี่ยมชม ปี 2558

สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวภาคเหนือล่าสุด ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2559 มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 26.2 ล้านคนครั้ง หรือคิดเป็นอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 7.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สร้างรายได้รวมจากผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 113,346 ล้านบาท ขยายตัวที่ร้อยละ 9.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งยังถือได้ว่าเป็นอัตราการเติบโตในระดับที่ดีและต่อเนื่อง โดยรายได้ส่วนใหญ่จะเป็นรายได้มาจาก ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยร้อยละ 58.7 และอีกร้อยละ 41.3 เป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ นอกจากนี้ ภาพที่ 3 ยังชี้ให้เห็นว่าจำนวนผู้เยี่ยมเยือนที่เดินทางไปเที่ยวภาคเหนือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี โดยช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวของภาคเหนือจะเป็นช่วงปลายปีคือ เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ในแต่ละปี เนื่องจากมีจุดเด่นที่สามารถดึงดูดผู้เยี่ยมเยือนได้ เพราะเป็นช่วงที่มีอากาศเย็นสบายเหมาะแก่การพักผ่อน

ภาพที่ 3 ฤดูกาลของการท่องเที่ยวภาคเหนือ (Seasonal Pattern)

ที่มา: ศูนย์วิจัยตลาดการท่องเที่ยว สำนักโดย สสค.

ตารางที่ 1 จำนวนและรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2559

จังหวัด	จำนวนผู้เยี่ยมเยือน (คน-ครั้ง)		รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (ล้านบาท)	
	จำนวน (ล้านคน-ครั้ง)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (พันล้านบาท)	สัดส่วน (%)
เชียงใหม่	5.9	22.5	52.6	46.4
เชียงราย	3.0	11.3	20.8	18.3
พิจิตรโลก	2.7	10.2	5.8	5.1
ตาก	1.6	6.0	4.4	3.9
นครสวรรค์	1.4	5.4	2.5	2.2
อุตรดิตถ์	1.4	5.4	2.3	2.0
เพชรบูรณ์	1.3	5.1	3.8	3.4
น่าน	1.3	5.1	3.4	3.0
แพร่	1.2	4.7	2.4	2.1
ลำปาง	1.2	4.7	2.4	2.1
ลำพูน	1.1	4.3	1.3	1.1
แม่ฮ่องสอน	0.9	3.5	5.0	4.4

จังหวัด	จำนวนผู้เยี่ยมเยือน (คน-ครั้ง)		รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน (ล้านบาท)	
	จำนวน (ล้านคน-ครั้ง)	สัดส่วน (%)	มูลค่า (พันล้านบาท)	สัดส่วน (%)
พะเยา	0.9	3.5	1.5	1.3
สุโขทัย	0.8	3.0	2.0	1.8
กำแพงเพชร	0.5	2.1	0.9	0.8
พิจิตร	0.4	1.7	0.6	0.5
อุทัยธานี	0.4	1.6	0.6	0.5
ภาคเหนือ	0.4	1.6	0.6	0.5

ที่มา: ศูนย์วิจัยตลาดการท่องเที่ยว คำนวณโดย สศค.

จะเห็นได้ว่า จำนวนและรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนของภาคเหนือ ยังอยู่ในระดับที่ดี โดยเฉพาะจังหวัดเชียงใหม่ และ เชียงราย อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือถือว่ายังอยู่ระดับต่ำกว่าภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งในบทวิเคราะห์นี้ จะทำการวิเคราะห์ถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือ เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 2 จำนวนและรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนรายภูมิภาค ในช่วงปี 2558

ภูมิภาค	รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน		
	มูลค่า (พันล้านบาท)	สัดส่วน (%)	อัตราการเติบโต
กทม. และปริมณฑล	773.0	43.7	46.3
ภาคใต้	471.9	26.7	24.1
ภาคตะวันออก	181.6	10.3	26.2
ภาคเหนือ	165.2	9.3	16.3
ภาคตะวันตก	80.6	4.6	3.1
ภาคอีสาน	69.3	3.9	5.8
ภาคกลาง	26.0	1.5	3.3
ค่าเฉลี่ยของประเทศ (Average)	252.5	14.3	17.9
รวมทั้งประเทศ (Total)	1,767.7	100	100

ที่มา: ศูนย์วิจัยตลาดการท่องเที่ยว คำนวณโดย สศค.

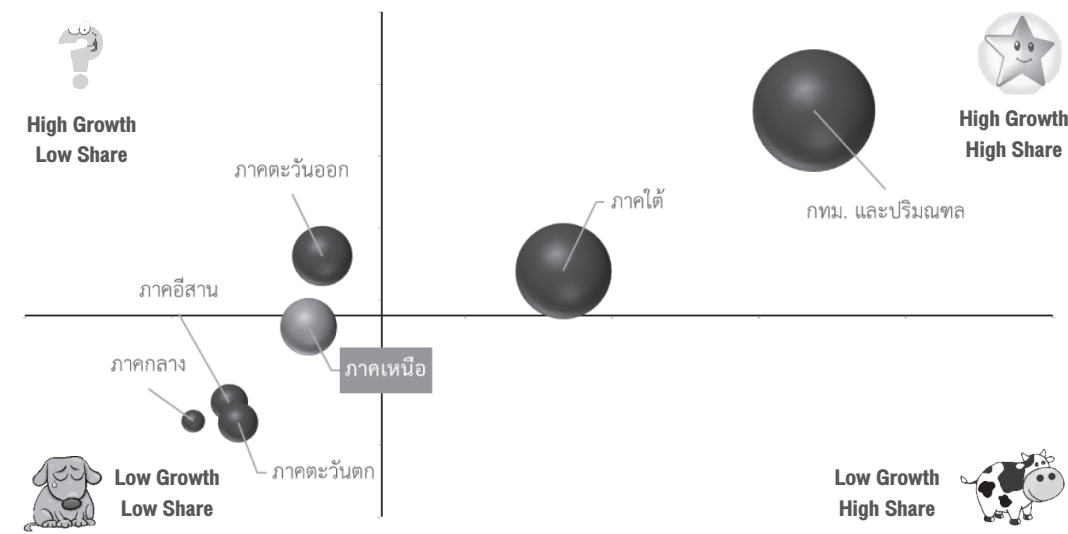
๓. ก่อเกี่ยว ไส Stars?...ไส Question Marks?...ไส Cash Cow?...ไส Dogs?

» 3.1 การวิเคราะห์ BCG Matrix รายภูมิภาคของประเทศ

การวิเคราะห์จะอาศัยเครื่องมือ BCG Matrix ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ สะท้อนสถานะและศักยภาพอัตราการเติบโต รวมถึงผลผลิตของภาคการท่องเที่ยว โดยจะพิจารณาสัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนในแต่ละภูมิภาค จากผลการวิเคราะห์ BCG Matrix ตามภาพที่ 4 พบว่า

การท่องเที่ยวของภาคเหนือ เมื่อเทียบกับในระดับประเทศ ตกอยู่ในกลุ่ม Dogs² ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอัตราการเติบโตของรายได้และสัดส่วนของผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับต่ำ อยู่ที่ร้อยละ 16.3 และ 9.3 ต่อปี ตามลำดับ ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยทั้งประเทศ ดังตารางที่ 2 สะท้อนถึง ศักยภาพภาคการท่องเที่ยวของภาคเหนือยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งอยู่ในกลุ่มเดียวกับภาคกลาง อีสาน และตะวันตก จึงเป็นอีกหนึ่งความท้าทายของภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการผลักดันมาตรการและนโยบายต่างๆ ที่จะยกระดับขีดความสามารถทางการท่องเที่ยวให้กับภาคเหนือในอนาคต เพื่อที่จะเร่งการเติบโตให้ขึ้นไปอยู่ในกลุ่ม Question Marks³ หรือกลุ่มที่มีอัตราการเติบโตสูง แม้ว่าสัดส่วนรายได้จากผู้เยี่ยมเยือน จะยังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนของประเทศ หรือในกรณีที่ดีกว่านั้น ในการเร่งสร้างศักยภาพอย่างเต็มกำลัง เพื่อการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด ไปสู่การเป็นกลุ่ม Stars⁴ เหมือนดังเช่นการท่องเที่ยวของ กทม.และปริมณฑล และภาคใต้

ภาพที่ 4 สัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนในแต่ละภูมิภาค

ที่มา: ศูนย์วิจัยตลาดการท่องเที่ยว คำนวณโดย สสค.

» 3.2 การยกระดับการท่องเที่ยวภาคเหนือ ไปสู่จุดดาวเด่น..?

จากการวิเคราะห์รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนของแต่ละจังหวัดของภาคเหนือ ด้วยวิธี BCG Matrix ตามภาพที่ 5 พบว่า ไม่มีจังหวัดใดๆ ในภูมิภาค ที่สามารถอยู่ในกลุ่ม Stars จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เพราะเหตุใด ภาคเหนือที่มีจำนวนของนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนในปี 2558 สูงถึง จำนวน 36.6 ล้านคน-ครั้งต่อปี หรือขยายตัวร้อยละ 16.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน กลับเป็นภูมิภาคที่ได้รับอานิสงส์จากรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยค่าเฉลี่ยของภาคเหนือ อยู่ที่ร้อยละ 9.3 เมื่อทำการวิเคราะห์ BCG Matrix ภาคการท่องเที่ยวรายจังหวัดของภาคเหนือ พบว่า

จังหวัดท่องเที่ยวสำคัญของภูมิภาค ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ และเชียงราย อยู่ในกลุ่ม Cash Cows⁵ คือกลุ่มที่มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนของทั้ง 2 จังหวัด โดยสัดส่วนของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนอยู่ที่ร้อยละ 51.4 และ 17.0 ของภูมิภาค ซึ่งเป็นระดับที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนทั้งภูมิภาค ที่ระดับร้อยละ 5.9 อย่างไรก็ตาม อัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนของทั้ง 2 จังหวัดค่อนข้างต่ำ โดยทั้งจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 11.6 และ 19.0 ต่อปี ซึ่งต่ำกว่าระดับอัตราเติบโตเฉลี่ยของภูมิภาค ที่ร้อยละ 23.0 ต่อปี

²กลุ่ม Dogs คือ ชื่อกลุ่มจังหวัดหรือภูมิภาคที่มีสัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคหรือประเทศ

³กลุ่ม Question Marks คือ ชื่อกลุ่มจังหวัดหรือภูมิภาคที่มีสัดส่วนของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนทั้งภูมิภาคหรือประเทศ แต่อัตราการเติบโตอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคหรือประเทศ

⁴กลุ่ม Stars คือ ชื่อกลุ่มจังหวัดหรือภูมิภาคที่มีสัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคหรือประเทศ

⁵กลุ่ม Cash Cows คือ ชื่อกลุ่มจังหวัดหรือภูมิภาคที่มีสัดส่วนของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนทั้งภูมิภาคหรือประเทศ แต่อัตราการเติบโตอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคหรือประเทศ

ปัจจัยที่ส่งผลอีกทั้ง 2 จังหวัด ตกอยู่ในกลุ่ม Cash Cows มีดังนี้

1. ในปี 2558 พบว่า จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนจำนวน 8.5 และ 2.8 หมื่นล้านบาท ตามลำดับ โดยจังหวัดเชียงใหม่ มีรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน 4.2 หมื่นล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.8 ของทั้งจังหวัด ซึ่งอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ ซึ่งมีจำนวน 4.3 หมื่นล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 50.2 โดยอัตราเติบโตเฉลี่ยของรายได้จังหวัดเชียงใหม่ที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคดังกล่าว มีสาเหตุมาจากการลดลงของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ที่หดตัวที่ร้อยละ -5.1 ต่อปี สวนทางกับรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ ที่ขยายตัวได้ถึงร้อยละ 35.3 ต่อปี และจำนวนผู้เยี่ยมเยือนรวมของจังหวัดที่ยังสามารถขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 11.1 ต่อปี ในขณะที่จังหวัดเชียงราย แบ่งเป็นรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย จำนวน 1.8 หมื่นล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65.9 ของรายได้รวมของทั้งจังหวัด สูงกว่ารายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ ซึ่งมีจำนวน 0.9 หมื่นล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 34.1 ของรายได้รวมของจังหวัด โดยอัตราเติบโตเฉลี่ยของจังหวัดเชียงรายที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคดังกล่าว มีสาเหตุเหมือนกับจังหวัดเชียงใหม่ คือ รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ขยายตัวได้เพียงร้อยละ 1.1 ต่อปี ส่วนรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ ขยายตัวได้ดีที่ร้อยละ 81.1 ต่อปี ถึงแม้ว่าจำนวนผู้เยี่ยมเยือนรวมของจังหวัดเชียงรายจะใกล้เคียงกับจังหวัดเชียงใหม่ ที่ขยายตัวที่ร้อยละ 11.3 ต่อปี จากข้อมูลที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า การเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยทั้ง 2 จังหวัดที่อยู่ในระดับต่ำ เป็นตัวฉุดรั้งการขยายตัวของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนรวมทั้งจังหวัด อย่างไรก็ตามรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติยังคงขยายตัวได้สูง ทั้งในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายที่ร้อยละ 35.3 และ 81.1 ต่อปี ซึ่งถือเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่ช่วยสร้างรายได้มาสู่ภาคการท่องเที่ยวของภาคเหนือ

ตารางที่ 3 สัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนของจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ในช่วงปี 2558

รายได้จากผู้เยี่ยมเยือน	สัดส่วน (%)			อัตราการเติบโต (%yoy)		
	รายได้ต่อรายได้รวมภาคเหนือ	รายได้จากนักท่องเที่ยวไทยต่อรายได้รวมของจังหวัด	รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อรายได้รวมของจังหวัด	รวม	นักท่องเที่ยวไทย	นักท่องเที่ยวต่างชาติ
เชียงใหม่	51.4	49.8	50.2	11.6	-5.1	35.3
เชียงราย	17.0	65.9	34.1	19.0	1.1	81.1

ที่มา: ศูนย์วิจัยตลาดการท่องเที่ยว คำนวณโดย สสค.

2. ในปี 2557 พบว่า จำนวนโรงแรมและเกสต์เฮาส์ ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ขยายตัวถึงร้อยละ 30.8 และ 14.7 ต่อปี ตามลำดับ⁶ เป็นเหตุให้เกิดการแข่งขันในตลาดโรงแรมที่พัก ผู้ประกอบการใช้กลยุทธ์โดยวิธีการลดราคาเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งตลาด สะท้อนจากดัชนีราคาห้องพัก (Hotel Price Index) ประจำปี 2558 พบว่า ในปี 2558 ราคาห้องพักโดยเฉลี่ยทั่วประเทศไทยอยู่ที่ 2,968 บาทต่อห้องต่อคืน ลดลงจาก 3,226 บาทในปี 2557 หรือหดตัวที่ร้อยละ 8 ต่อปี เช่นเดียวกับราคาห้องพักเฉลี่ยต่อคืนในจังหวัดเชียงใหม่ และเชียงรายที่ปรับตัวลดลง ส่งผลให้จำนวนผู้เยี่ยมเยือนรวมในปี 2558 ของทั้ง 2 จังหวัดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ที่นิยมโรงแรมที่พักราคาถูก อย่างไรก็ตามรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยขยายตัวได้ในอัตราชะลอลงตามที่กล่าวไปข้างต้น เนื่องจากการปรับตัวของราคาโรงแรมที่พักที่ลดลง

ในขณะที่ 6 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ ลำปาง นครสวรรค์ อุทัยธานี และเพชรบูรณ์ ที่อยู่ในกลุ่ม Question Marks หรือเป็นกลุ่มที่บ่งบอกว่า รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนในจังหวัดเหล่านั้น มีสัดส่วนที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งภูมิภาค อย่างไรก็ตาม กลุ่มจังหวัดนี้กลับมีอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคที่ร้อยละ 23.0 ต่อปี

⁶ที่มา: สำนักสถิติเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ปัจจัยที่ส่งผลอีกทั้ง 6 จังหวัด จัดอยู่ในกลุ่ม Question Marks มีดังนี้

1. หลายจังหวัดในกลุ่มนี้ มีสถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่ที่สามารดึงดูดนักท่องเที่ยวและรายได้ในระดับหนึ่ง อาทิเช่น ในปี 2558 จังหวัดลำปางมีสถานที่ท่องเที่ยวเกิดใหม่ที่เพิ่งเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชม คือ “วัดพระบาทปู่ผาแดง” หรือ “วัดเฉลิมพระเกียรติพระจอมเกล้าราชานุสรณ์” เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนภูเขาสูง จนถูกยกเป็นสวรรค์บนดินที่นักท่องเที่ยวทุกคนต่างยกย่องให้เป็น 1 ใน Unseen Thailand⁷ จังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่เช่นกัน คือ น้ำตกทีลอซู ตั้งอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอุ้มผาง ซึ่งขึ้นชื่อว่าเป็นน้ำตกที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและสวยงามที่สุดในประเทศไทย โดยเฉพาะในช่วงปลายฝนต้นหนาวยิ่งสวยงามเป็นพิเศษ ประกอบกับรัฐบาลมีการผลักดันนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษใน อำเภอแม่สอด ซึ่งเป็นโอกาสที่จะเพิ่มศักยภาพทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของ จังหวัดตากและจังหวัดใกล้เคียงได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ตารางที่ 4)
2. หลายจังหวัดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เอื้อต่อการเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะจังหวัดเพชรบูรณ์⁸ นครสวรรค์และอุทัยธานี มีที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งมีระยะทางใกล้กับกรุงเทพมหานคร ซึ่งเมืองเป็นศูนย์กลางทางการคมนาคมของประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่ชอบการท่องเที่ยวแบบเป็นส่วนตัว สามารถเดินทางโดยรถส่วนตัวไปสู่ทั้ง 3 จังหวัดดังกล่าวได้สะดวก และถึงจุดหมายปลายทางในระยะเวลาที่น้อยกว่าจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนบน ซึ่งใช้เวลาในการเดินทางมากกว่าเป็นเท่าตัว

ส่วนจังหวัดที่ตกอยู่ในกลุ่ม Dogs ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พิชณุโลก น่าน พะเยา ลำพูน แพร่ พิจิตร และกำแพงเพชร ทั้ง 9 จังหวัดดังกล่าวนี้ มีสัดส่วนของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนในภูมิภาค ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของสัดส่วนในภูมิภาค ที่ร้อยละ 5.9 อาทิเช่น จังหวัดพิจิตรและพะเยา มีสัดส่วนของรายได้ผู้เยี่ยมเยือน 0.5 และ 1.1 ของภูมิภาค ตามลำดับ ประกอบกับอัตราการเจริญเติบโตในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค สะท้อนให้เห็นว่า แต่ละจังหวัดมีศักยภาพในการดึงดูดรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนค่อนข้างน้อย ถ้าเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่ม Cash cows และกลุ่ม Question Marks

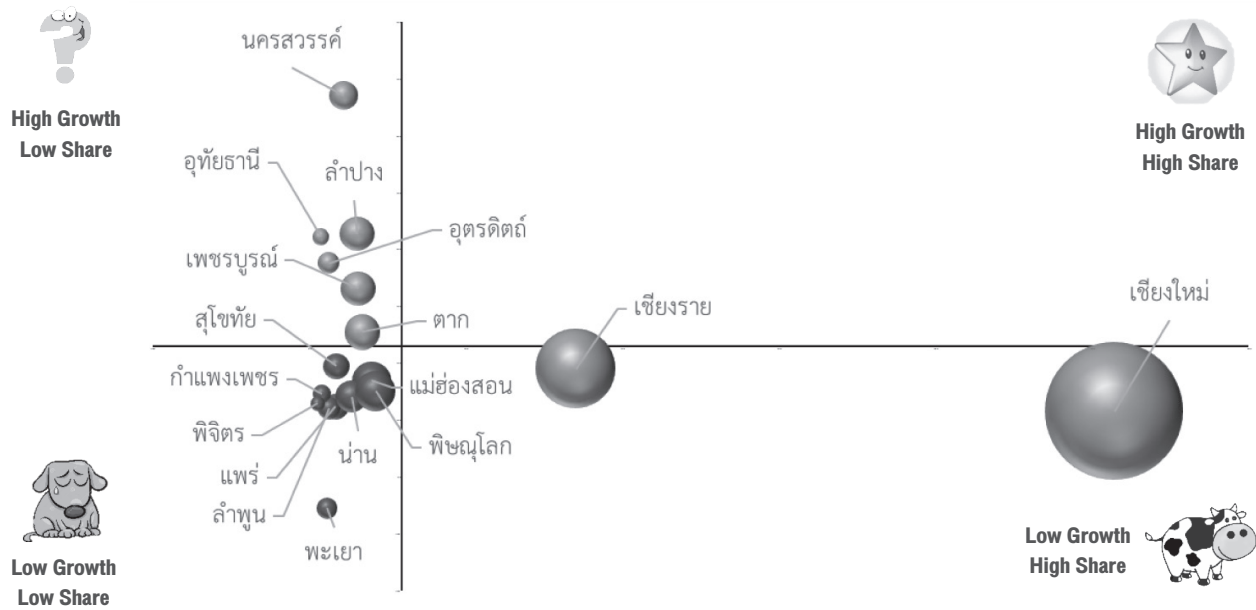
ปัจจัยที่ส่งผลอีกทั้ง 9 จังหวัด จัดอยู่ในกลุ่ม Dogs มีดังนี้

1. จังหวัดที่อยู่ในกลุ่ม Dogs เกือบทั้ง 9 จังหวัด ยังไม่มีการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากพอ ซึ่งอาจมีข้อยกเว้น สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวใน อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านการเดินทาง เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบกับภูมิประเทศที่ตั้งอยู่บนที่สูงชัน นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานของกลุ่ม Dogs โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่ง พบว่า จังหวัดในกลุ่มนี้ ไม่มีท่าอากาศยานเพื่อใช้ในการขนส่งทางอากาศ โดยจะมีเพียงจังหวัดแม่ฮ่องสอนและพิษณุโลก ซึ่งทำให้ไม่เอื้อต่อการโดยสารทางอากาศ เมื่อเทียบกับจังหวัดที่มีท่าอากาศยานระหว่างประเทศและภายในประเทศ อาทิเช่น ท่าอากาศยาน เชียงใหม่และเชียงราย ที่มีเที่ยวบินโดยตรงจากต่างประเทศ
2. ในปี 2558 จังหวัดที่อยู่ในกลุ่ม Dogs ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยวต่ำกว่าจังหวัดในกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะในจังหวัดลำพูนและพิจิตร มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวอยู่ที่ 1,147 และ 1,399 บาทต่อคน-ครั้ง ตามลำดับ ซึ่งเป็นระดับต่ำที่สุดของภูมิภาค ในขณะที่กลุ่มจังหวัดท่องเที่ยวสำคัญ 2 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย มีค่าใช้จ่ายต่อหัวอยู่ที่ 8,266 และ 7,431 บาทต่อคน-ครั้ง ตามลำดับ จากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของนักท่องเที่ยวที่อยู่ในระดับต่ำดังกล่าวของจังหวัดในกลุ่ม Dogs ส่งผลให้แต่ละจังหวัดมีสัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมเยือนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาคค่อนข้างมาก

⁷ที่มา: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลำปาง เรียบเรียงโดย สศค.

⁸จังหวัดเพชรบูรณ์ คือ หนึ่งในจังหวัด 24 เมืองต้องห้ามพลาต ซึ่งเป็นนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 5 สัดส่วนและอัตราการเติบโตของรายได้จากผู้เยี่ยมชมในแต่ละจังหวัดของภาคเหนือ

ที่มา: ศูนย์วิจัยตลาดการท่องเที่ยว คำนวณโดย สศค.

ตารางที่ 4 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ 3 แห่งของแต่ละจังหวัดในภาคเหนือ

จังหวัด	จำนวนผู้เยี่ยมชม (คน-ครั้ง)
เชียงใหม่	วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร ถนนคนเดินเชียงใหม่ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์
ลำปาง	วัดพระธาตูลำปางหลวง อุทยานแห่งชาติดอยหลวง วัดพระบาทปู่ผาแดง
อุดรธานี	เขื่อนสิริกิติ์ อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว
แม่ฮ่องสอน	ปางอุ๋ง อ.ปาย อุทยานแห่งชาติสาละวิน
เชียงราย	พระตำหนักดอยตุง วัดร่องชุ่น วนอุทยานภูชี้ฟ้า
แพร่	วัดพระธาตุช่อแฮ วนอุทยานแพะเมืองผี อุทยานแห่งชาติดอยผาแดง
ลำพูน	พระธาตุหริภุญชัย อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล อุทยานแห่งชาติแม่ปิง
น่าน	อุทยานแห่งชาติศรีน่าน วัดพระธาตุแช่แห้ง อุทยานแห่งชาติขุนน่าน
พะเยา	กว๊านพะเยา อุทยานแห่งชาติภูซาง อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง
นครสวรรค์	บึงบอระเพ็ด อุทยานแห่งชาติแม่วงก์ ต้นแม่น้ำเจ้าพระยาหรือปากน้ำโพ
พิจนุโลก	วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ศาลสมเด็จพระนเรศวร
กำแพงเพชร	อุทยานแห่งชาติคลองลาน อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า
อุทัยธานี	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง น้ำตกผาร่มเย็น เขาสะแกกรัง
สุโขทัย	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
ตาก	น้ำตกทีลอซู เขื่อนภูมิพล อุทยานแห่งชาติแม่เมย
พิจิตร	บึงสืไฟ อุทยานเมืองเก่าพิจิตร วัดท่าหลวง
เพชรบูรณ์	อุทยานแห่งชาติเขาค้อ ภูทับเบิก อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว

ที่มา: เว็บไซต์ www.Painaidii.com รวบรวมโดย สศค.

4. สรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เป็นที่น่าสังเกตว่า ภาคเหนือเป็นภูมิภาคที่มีอัตราการเติบโตของจำนวนของผู้ที่มาเยี่ยมเยือนค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน แต่กลับเป็นภูมิภาคที่ได้รับอานิสงส์จากรายได้ของผู้เยี่ยมเยือนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยจากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อยกระดับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้กับกลุ่มจังหวัดในภาคเหนือด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ท่องเที่ยวภาคเหนือด้วย SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. ความหลากหลาย หากพิจารณาถึงความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว ภาคเหนือถือว่ามีข้อได้เปรียบในด้านนี้ นำไปสู่การเพิ่มทางเลือกในการท่องเที่ยวให้แก่ผู้มาเยี่ยมเยือน อาทิเช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลายและเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆ 2. บุคลิกของคนท้องถิ่น ชาวเหนือส่วนใหญ่มีความโอบอ้อมอารีช่วยเหลือ และความเป็นมิตรต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อการสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยวและสร้างบรรยากาศที่ดีในพื้นที่ 3. สภาพภูมิอากาศ ภาคเหนือมีสภาพภูมิอากาศแตกต่างจากภูมิภาคอื่นๆ พบว่า อุณหภูมิเฉลี่ยในภาคเหนือต่ำกว่าภูมิภาคอื่นๆ ในประเทศ โดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาวของแต่ละปี อุณหภูมิจะยิ่งลดต่ำลงซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้าสู่ภาคเหนือ เพื่อสัมผัสสอากาศหนาว	1. โครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะท่าอากาศยานของภาคเหนือพบว่า มีเพียงจังหวัดเชียงใหม่และเชียงรายที่มีท่าอากาศยานขนาดใหญ่ มีเที่ยวบินในประเทศและระหว่างประเทศ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวกระจุกตัวอยู่ที่ 2 จังหวัดนี้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนจังหวัดอื่นๆในภูมิภาค ยังขาดการพัฒนาทางด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวอยู่มาก 2. ความเสื่อมโทรมของธรรมชาติ สาเหตุหลักเกิดจากฝีมือของมนุษย์ อาทิเช่น การตัดไม้ทำลายป่า ความเสียหายจากการท่องเที่ยว เป็นต้น ความเสื่อมโทรมดังกล่าว ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่กีดขวางการท่องเที่ยวของภาคเหนือ 3. ปัญหามลพิษ โดยเฉพาะมลพิษทางอากาศ มักเกิดขึ้นในเมืองใหญ่และเมืองที่มีการขยายตัวทางอุตสาหกรรมและการก่อสร้าง โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ซึ่งมีสาเหตุสำคัญมาจากจำนวนยานพาหนะที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ปัญหาฝุ่นละออง และก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ โดยเฉพาะบริเวณเส้นทางที่มีการจราจรติดขัดและย่านชุมชนต่างๆ
โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
1. นโยบายของรัฐ รัฐบาลมีการวางนโยบายที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวของภาคเหนือมากมาย ที่เห็นได้ชัดคือ (1) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กกท.) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยในปี พ.ศ.2558-2560 ซึ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประกอบกับมีถึง 6 จังหวัดในภาคเหนือที่ กกท. ได้กำหนดภายใต้โครงการ “24 เมืองต้องห้ามพลาด” (2) นโยบายอื่นๆ ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในภาคเหนืออีกมากมาย อาทิ เช่น การผลักดันการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดตาก และโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในภาคเหนือ	1. ภัยธรรมชาติ ในหลายจังหวัดของภาคเหนือเผชิญกับภัยธรรมชาติ ซึ่งสร้างความเสียหายให้กับแหล่งท่องเที่ยว อาทิเช่น แผ่นดินไหว การชะล้างพังทลายของดิน ไฟไหม้ป่า เป็นต้น และสร้างความหวาดกลัวให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความตั้งใจจะเข้ามาท่องเที่ยวในภาคเหนือ 2. สภาพภูมิประเทศ จังหวัดในภาคเหนือส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนที่สูง โดยเฉพาะภาคเหนือตอนบน เป็นอุปสรรคในการเดินทางไปท่องเที่ยว โดยเฉพาะการคมนาคมทางบก เนื่องจากเส้นทางมีความคดเคี้ยว และอาจเป็นอันตรายในการเดินทาง

ทั้งนี้ นอกเหนือจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา รัฐบาลมีนโยบายสำคัญที่จะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวและการขนส่งสินค้าของประเทศ โดยกระทรวงคมนาคม มีโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานครอบคลุมในเขตพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางแต่ละภูมิภาค โดยเฉพาะภาคเหนือ ที่มีโครงการพัฒนาโครงข่ายรถไฟทางคู่ 3 เส้นทาง ได้แก่ สายปากน้ำโพ-เด่นชัย เด่นชัย-เชียงใหม่ และ เด่นชัย-เชียงของ รวมระยะทาง 828 กิโลเมตร ประกอบกับโครงการเพิ่มขีดความสามารถทางหลวงเชื่อมโยงฐานการผลิตของประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน และเพิ่มขีดความสามารถให้บริการขนส่งทางอากาศ โดยเฉพาะท่าอากาศยานลำปาง แม่ฮ่องสอน และพิษณุโลก ให้ทัดเทียมกับท่าอากาศยานระหว่างประเทศของจังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย จากแนวทางในการดำเนินนโยบายดังกล่าว ซึ่งถือเป็นโอกาสครั้งสำคัญ ที่จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวของภาคเหนือได้ในอนาคต

บทสรุปผู้บริหาร

๑ การส่งออกสินค้าและบริการเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยในปี 2558 การส่งออกสินค้าและบริการมีสัดส่วนร้อยละ 75.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ แต่จากสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้การส่งออกสินค้าของไทยเริ่มหดตัวต่อเนื่อง จึงควรศึกษาและทบทวนโครงสร้าง รวมถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไทย

๑ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันมูลค่าสินค้าส่งออกที่มีสัดส่วนสูงสุดคือสินค้าอุตสาหกรรม โดยในปี 2558 สินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 78.7 รองลงมาคือสินค้าเกษตรกรรมที่ร้อยละ 9.4 และ สินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่ร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

๑ ในอดีตไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกสูง จากการเข้าร่วมกลุ่มความร่วมมือทางการค้า อาทิ AFTA APEC และ WTO ส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกของไทยขยายตัวได้สูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกของโลก แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนไป ประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ อาทิ ประเทศในสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และ ญี่ปุ่น เริ่มประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ประกอบกับเศรษฐกิจจีนชะลอความร้อนแรงลง ส่งผลให้ประเทศดังกล่าวได้ให้ความสนใจกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ ประเทศเกิดใหม่มีการเข้าร่วมกลุ่มการค้ามากขึ้น รวมถึงประเทศต่างๆ เริ่มมีมาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้ภาษีมากขึ้น ส่งผลให้การแข่งขันในตลาดการค้าโลกมีความเข้มข้นยิ่งขึ้น และทำให้อัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกของไทยเริ่มขยายตัวต่ำกว่าอัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกของโลก ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลง

๑ จากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไทยเริ่มมองหาตลาดส่งออกอื่นๆ เพื่อทดแทนการส่งออกไปยังตลาดหลักที่ชะลอตัว และเพื่อขยายโอกาสในการเติบโตของภาคการส่งออกไปยังตลาดอื่นๆ ซึ่งตลาดศักยภาพสูง ได้แก่ จีน CLMV² และฮ่องกง โดยสินค้าส่งออกไปยังจีนที่สำคัญ อาทิ แผงวงจรไฟฟ้า ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และเครื่องคอมพิวเตอร์ของเครื่องทำความเย็น สินค้าส่งออกไปยัง CLMV ที่สำคัญ อาทิ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องดื่ม เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ และผลิตภัณฑ์พลาสติก ขณะที่สินค้าส่งออกไปยังฮ่องกงที่สำคัญ อาทิ ผลไม้สด ผลไม้แช่เย็นแช่แข็งและแห้ง เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และอุปกรณ์กึ่งตัวนำทรานซิสเตอร์และไดโอด

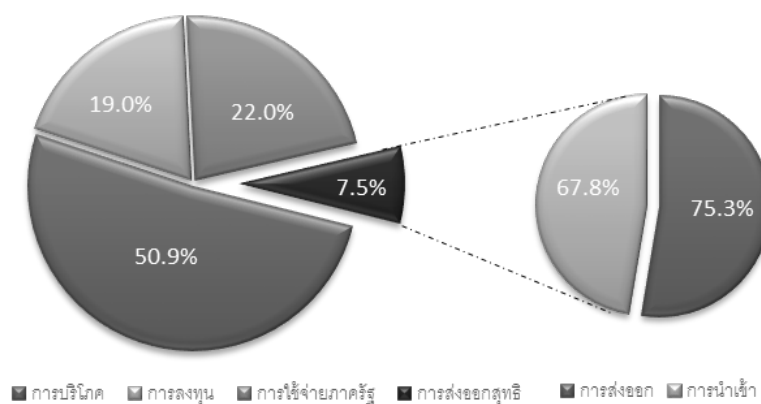
¹ ผู้เขียน อรุณรัตน์ นานอก ของอบคุน นางวาริตน์ ปันเปี่ยมรัมย์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง ดร. พสิษฐ์ พัวพันธ์ ผู้ช่วยฯ ญ เดชาดาน เศรษฐกิจมหภาคและนายวุฒิพงศ์ จิตต์สวัสดิ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อแนะนำและของอบคุนนายจักรี พิศาลพุกษ์ สำหรับข้อมูลและภาพประกอบ บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

² กลุ่มประเทศกับพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม (Cambodia, Laos, Myanmar, Vietnam: CLMV)

1. บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด (open economy) กล่าวคือเป็นประเทศที่ติดต่อทำการซื้อขายสินค้าและบริการกับต่างประเทศ การค้าระหว่างประเทศจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ประเทศ โดยเฉพาะการส่งออกซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจนั้น มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 75.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ โดยสามารถแบ่งออกเป็นสัดส่วนการส่งออกสินค้าที่ร้อยละ 58.0 และสัดส่วนการส่งออกบริการที่ร้อยละ 17.3 ตามลำดับ (ภาพที่ 1) อีกทั้งภาคการส่งออกยังมีความเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่นๆ ของเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นทางด้านอุปทานอันประกอบด้วยภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และ ภาคบริการ หรือทางด้านอุปสงค์ ได้แก่ การบริโภค และการลงทุน อีกด้วย

ภาพที่ 1 โครงสร้างเศรษฐกิจไทยด้านการใช้จ่าย ณ ราคาคงที่ ปี 2558

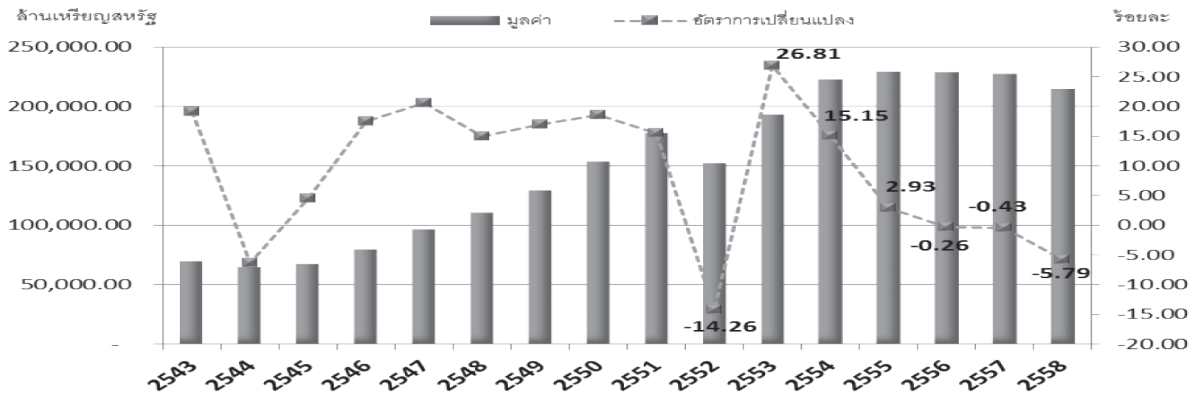

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) คำนวณโดย ผู้เขียน

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์เศรษฐกิจการค้าโลกที่เปลี่ยนแปลงไปประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าบางประเทศอยู่ในภาวะชะลอตัวหรือฟื้นตัวอย่างเปราะบาง ส่งผลให้การส่งออกของไทยในช่วงที่ผ่านมาได้รับผลกระทบตามไปด้วย สะท้อนได้จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตของมูลค่าการส่งออกของไทยในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐ ตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบัน (ปี 2543 - 2558) ดังแสดงในภาพที่ 2 โดยในช่วงปี 2546 - 2551 การส่งออกของไทยขยายตัวได้ในระดับสูงต่อเนื่องติดต่อกันเป็นเวลากว่าห้าปี แต่ในช่วงปลายปี 2551 - 2552 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลก ซึ่งก่อตัวขึ้นจากภาวะฟองสบู่ในภาคอสังหาริมทรัพย์ของสหรัฐฯ และได้ส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของแทบทุกประเทศรวมถึงประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ด้วยสถานะเศรษฐกิจการเงินการคลังที่มีเสถียรภาพของไทย ทำให้รัฐสามารถดำเนินมาตรการบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ ประกอบกับโครงสร้างตลาดส่งออกของไทยเปลี่ยนไปจากเดิมที่พึ่งพาตลาดส่งออกหลัก อาทิ สหภาพยุโรป สหรัฐฯ และญี่ปุ่น หันมาพึ่งพาตลาดจีน และ ประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ส่งผลให้ในปี 2553 - 2554 การส่งออกของไทยเริ่มกลับมาขยายตัวได้ดีอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2555 การส่งออกของไทยเริ่มขยายตัวชะลอลงและหดตัวในปี 2556 - 2558 และคาดว่าจะหดตัวต่อเนื่องในปี 2559

ด้วยเหตุผลดังกล่าว เราจึงควรศึกษาและทบทวนโครงสร้างการส่งออก รวมถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไทย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนารส่งออกของไทยในระยะต่อไป

ภาพที่ 2 มูลค่าการส่งออกของไทยในรูปเงินดอลลาร์สหรัฐ

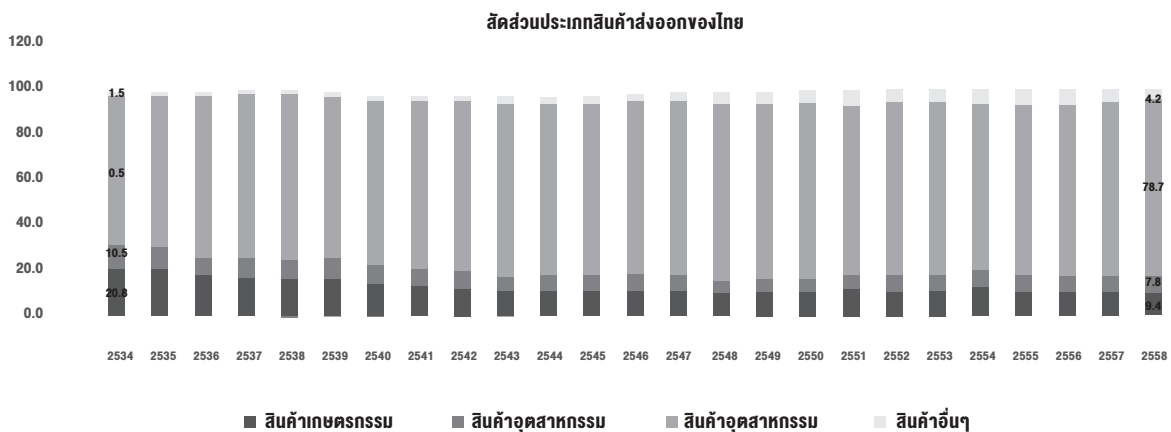

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

2. โครงสร้างการส่งออกสินค้าของไทย

เมื่อพูดถึงสินค้าส่งออกหลักของไทย หลายๆ คนมักจะนึกถึงสินค้าเกษตรกรรมเป็นอันดับแรก อาทิ ข้าว ยางพารา และ ผลไม้ แต่ในความเป็นจริงแล้วหากพิจารณาสัดส่วนของสินค้าส่งออกของไทย พบว่าสินค้าที่มีสัดส่วนสูงกลับเป็นสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งตั้งแต่ปี 2534 จนถึงปี 2558 สินค้าที่มีสัดส่วนต่อมูลค่าการส่งออกรวมมากที่สุดคือสินค้าอุตสาหกรรม โดยในปี 2558 สินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 78.7 รองลงมาคือสินค้าเกษตรกรรมที่ร้อยละ 9.4 และ สินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่ร้อยละ 7.8 ตามลำดับ

ภาพที่ 3 โครงสร้างการส่งออกของไทยจำแนกตามประเภทสินค้า

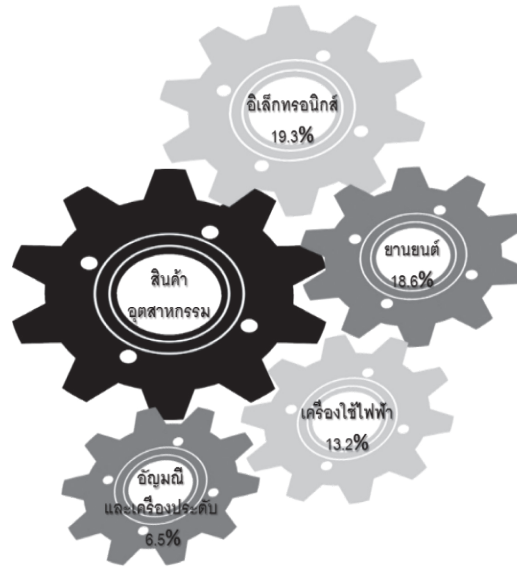

ที่มา: REUTERS, กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

» สินค้าอุตสาหกรรม (Manufacturing Goods) ที่สำคัญของไทย ได้แก่

1. สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 19.3 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ เครื่องคอมพิวเตอร์ Hard Disk Drive และแผงวงจรไฟฟ้า
2. สินค้ายานยนต์ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 18.6 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ รถจักรยานยนต์ และ เครื่องยนต์สันดาปภายใน
3. สินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า มีสัดส่วนที่ร้อยละ 13.2 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ และเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ
4. สินค้าอัญมณีและเครื่องประดับ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 6.5 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ ทองคำยังไม่ขึ้นรูป อัญมณี (ไม่รวมทองคำ) และเครื่องประดับแท้

ภาพที่ 4 โครงสร้างการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมของไทย (สัดส่วนปี 2558)

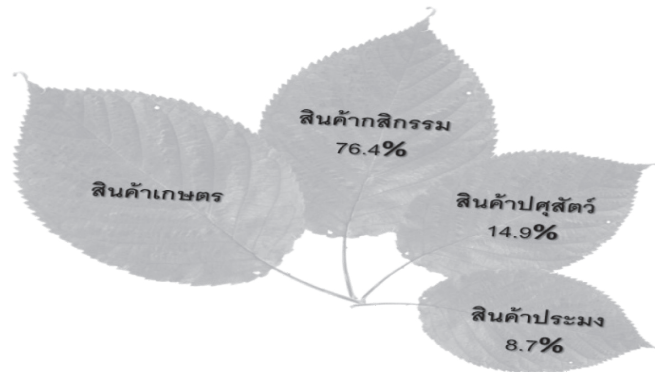

ที่มา: REUTERS, กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

» สินค้าเกษตรกรรม (Agricultural Goods) ที่สำคัญของไทย ได้แก่

1. สินค้าปศุสัตว์ มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 76.4 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา และมันสำปะหลัง
2. สินค้าปศุสัตว์ มีสัดส่วนที่ร้อยละ 14.9 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ ไก่ เป็ด และ สุกร
3. สินค้าประมง มีสัดส่วนที่ร้อยละ 8.7 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ กุ้ง ปลา และ ปลาหมึก

ภาพที่ 5 โครงสร้างการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมของไทย (สัดส่วนปี 2558)

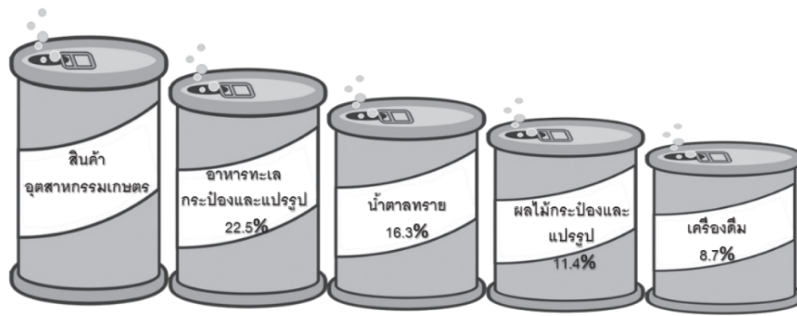

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

» สินค้าอุตสาหกรรมเกษตร (Agro-Industrial Goods) ที่สำคัญของไทย ได้แก่

1. สินค้าอาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป มีสัดส่วนที่ร้อยละ 22.5 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ หนุ่นกระป๋อง หอยลายกระป๋อง และ กุ้งแปรรูป
2. น้ำตาลทราย มีสัดส่วนที่ร้อยละ 16.3 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายดิบ และกากน้ำตาล
3. สินค้าผลไม้กระป๋องและแปรรูป มีสัดส่วนที่ร้อยละ 11.4 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ ผลไม้กระป๋อง น้ำผลไม้ และผลไม้แปรรูป
4. เครื่องดื่ม มีสัดส่วนที่ร้อยละ 8.7 ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำแร่ น้ำอัดลม และเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

ภาพที่ 6 โครงสร้างการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรของไทย (สัดส่วนปี 2558)

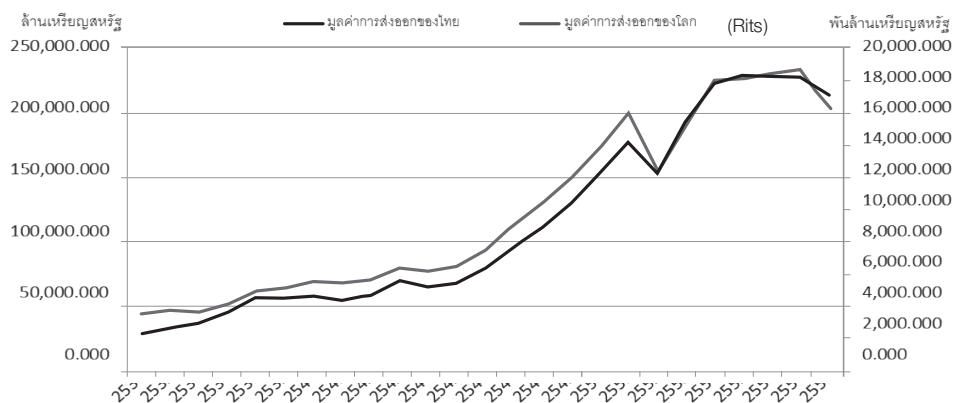
ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

3. ขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกของไทย

ในอดีตประเทศไทยแสวงหาผลประโยชน์จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการค้าของโลก โดยไทยเข้าร่วมในกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าไม่ว่าจะเป็น เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ซึ่งเข้าร่วมในปี 2535 ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (ASIA-PACIFIC Economic Cooperation : APEC) ซึ่งเข้าร่วมในปี 2532 และ องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ซึ่งเข้าร่วมในปี 2538 ส่งผลให้เศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศของไทยขยายตัวได้ดี แต่เมื่อเวลาผ่านไป ประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ อาทิ ประเทศในสหภาพยุโรป สหรัฐฯ และ ญี่ปุ่น เริ่มประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ประกอบกับเศรษฐกิจจีนชะลอความร้อนแรงลง ส่งผลให้ประเทศดังกล่าวได้ให้ความสนใจกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจภายในประเทศตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ ประเทศเกิดใหม่เริ่มมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเข้าร่วมกลุ่มการค้ามากขึ้น รวมถึงประเทศต่าง ๆ เริ่มมีมาตรการกีดกันการค้าที่มีใช้มากขึ้น เช่น การใช้มาตรการต่อต้านการทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน มาตรการด้านสุขอนามัย มาตรฐานสินค้าหรือสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้การแข่งขันในตลาดการค้าโลกมีความเข้มข้นยิ่งขึ้น

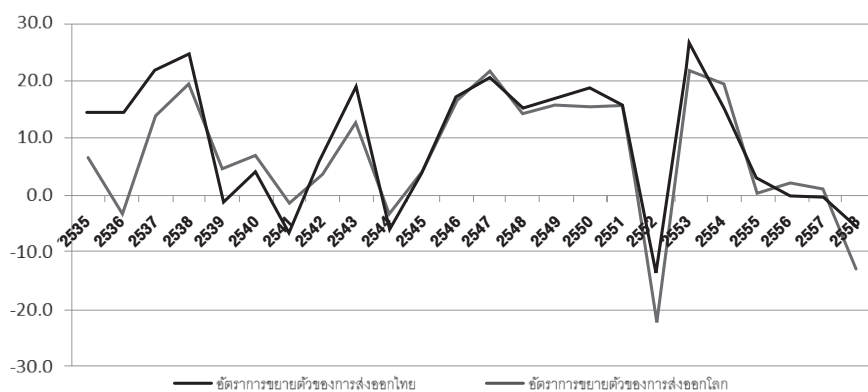
จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไทยลดลงหรือไม่ ทั้งนี้ หากพิจารณามูลค่าการส่งออกของไทยและมูลค่าการส่งออกของโลก พบว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังภาพที่ 7 และอัตราการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกไทยก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกของโลก ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 7 มูลค่าการส่งออกของไทยและมูลค่าการส่งออกของโลก

ที่มา: REUTERS, กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

ภาพที่ 8 อัตราการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกไทยและการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกของโลก

ที่มา: REUTERS, กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

อย่างไรก็ดี หากทำการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกของไทยกับการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกของโลก ดังตารางที่ 1 พบว่าในช่วงปี 2535 - 2544 ส่วนใหญ่การส่งออกของไทยมีการเจริญเติบโตในอัตราที่สูงกว่าการส่งออกของโลก สะท้อนได้จากอัตราส่วนการส่งออกของไทยเทียบกับการส่งออกของโลกที่มีค่ามากกว่า 1 ต่อมาในช่วงปี 2545 - 2554 อัตราส่วนของการส่งออกของไทยเทียบกับการส่งออกของโลกมีค่าใกล้เคียง 1 สะท้อนว่าหากการค้าขายของโลกเติบโตในอัตราใดอัตราหนึ่ง การส่งออกของไทยมักจะเติบโตในอัตราที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตาม ในระยะหลังตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา การส่งออกของไทยหดตัวอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าการส่งออกของโลกยังสามารถขยายตัวได้ ดังนั้น จากข้อมูลดังกล่าวอาจสามารถสะท้อนให้เห็นว่าการส่งออกของไทยเริ่มไม่สามารถเติบโตไปตามกระแสของการส่งออกของโลกดังเช่นในอดีต และอาจสะท้อนถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกของไทยที่เริ่มลดลงตามลำดับ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของการส่งออกของไทยกับการส่งออกของโลก (เท่า)

ปี	มูลค่าการส่งออกของไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าการส่งออกของโลก (พันล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการขยายตัวของการส่งออก		Ratio
			การส่งออกของไทย%	การส่งออกของโลก %	
2535	32,609.08	3,769.64	14.3	6.5	2.2
2536	37,324.76	3,637.52	14.5	-3.5	-4.1
2537	45,430.03	4,140.53	21.7	13.8	1.6
2538	56,725.30	4,945.33	24.9	19.4	1.3
2539	55,941.45	5,165.76	-1.4	4.5	-0.3
2540	58,329.39	5,528.72	4.3	7.0	0.6
2541	54,490.06	5,445.36	-6.6	-1.5	4.4
2542	58,463.43	5,643.26	7.3	3.6	2.0
2543	69,624.23	6,363.97	19.1	12.8	1.5
2544	65,183.23	6,138.38	-6.4	-3.5	1.8
2545	68,156.31	6,411.91	4.6	4.5	1.0
2546	80,039.98	7,468.47	17.4	16.5	1.1

ปี	มูลค่าการส่งออกของไทย (ล้านเหรียญสหรัฐ)	มูลค่าการส่งออกของโลก (พันล้านเหรียญสหรัฐ)	อัตราการขยายตัวของการส่งออก		Ratio
			การส่งออกของไทย%	การส่งออกของโลก %	
2547	96,502.82	9,085.32	20.6	21.6	1.0
2548	110,937.66	10,374.70	15.0	14.2	1.1
2549	129,720.43	11,998.90	16.9	15.7	1.1
2550	153,864.96	13,837.90	18.6	15.3	1.2
2551	177,775.20	16,005.00	15.5	15.7	1.0
2552	152,426.53	12,421.20	-14.3	-22.4	0.6
2553	193,298.14	15,128.50	26.8	21.8	1.2
2554	222,579.16	18,069.70	15.1	19.4	0.8
2555	229,105.66	18,103.80	2.9	0.2	15.5
2556	228,504.89	18,472.90	-0.3	2.0	-0.1
2557	227,523.51	18,674.80	-0.4	1.1	-0.4
2558	214,352.40	16,257.50	-5.8	-12.9	0.4

ที่มา: REUTERS, กระทรวงพาณิชย์คำนวณโดย ผู้เขียน

4. โอกาสของภาคการส่งออกของไทยในอนาคต

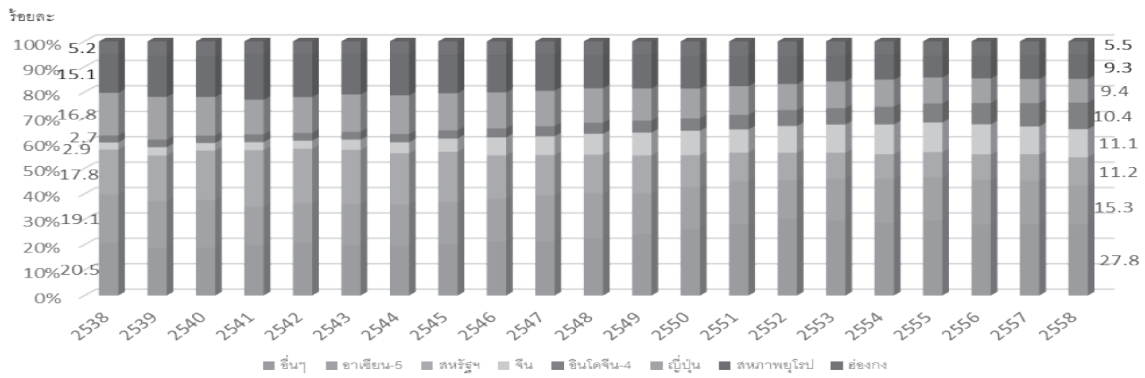
ในอดีตคู่ค้าหลักของไทยที่มีสัดส่วนการนำเข้าจากไทยสูงสุด ได้แก่ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และ สหภาพยุโรป ตามลำดับ แต่ในปี 2553 เกิดวิกฤติเศรษฐกิจโลกในสหภาพยุโรปและสหรัฐฯ จนส่งผลให้เกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอย ธุรกิจต่างๆ ประสบปัญหา ส่งผลให้ความต้องการสินค้าส่งออกจากไทยลดลง และทำให้การส่งออกของไทยไปยังสหภาพยุโรป และ สหรัฐฯ หดตัวลงมาก ขณะเดียวกันความต้องการนำเข้าสินค้าของจีนเพิ่มขึ้นตามการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีน ส่งผลให้ความต้องการสินค้าส่งออกของไทยเพื่อไปสนับสนุนการเติบโตของภาคการบริโภคและการลงทุนของจีนเพิ่มขึ้นมาก จนทำให้จีนกลายมาเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยในปี 2553 - 2557 แต่ในปี 2558 สหรัฐฯ กลับมาเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของไทยอีกครั้ง โดยมีสัดส่วนการส่งออกที่ร้อยละ 11.2 ของการส่งออกรวม (ภาพที่ 9) ทั้งนี้ จากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา ทำให้ไทยเริ่มมองหาตลาดส่งออกอื่นๆ เพื่อทดแทนการส่งออกไปยังตลาดหลักที่ชะลอตัว และเพื่อขยายโอกาสในการเติบโตของภาคการส่งออกไปยังตลาดอื่นๆ โดยตลาดส่งออกที่มีศักยภาพสูงในปัจจุบันของไทย ได้แก่ จีน กลุ่มประเทศ CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมา และ เวียดนาม) และฮ่องกง ซึ่งจะเห็นได้จากสัดส่วนการส่งออกไปยังประเทศดังกล่าวต่อการส่งออกรวมในปี 2558 ที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 11.1 10.4 และ 5.5 ตามลำดับ และหากพิจารณาถึงสินค้าที่ไทยส่งออกไปยังประเทศต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีสินค้าที่เติบโตได้ดี และมีศักยภาพ ดังนี้

สินค้าสำคัญที่ส่งออกไปยังจีนที่มีการขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง อาทิ แผงวงจรไฟฟ้า ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ และ เครื่องคอมพิวเตอร์ของเครื่องทำความเย็น

สินค้าสำคัญที่ส่งออกไปยัง CLMV ที่มีการขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง อาทิ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เครื่องดื่ม เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ และผลิตภัณฑ์พลาสติก

สินค้าสำคัญที่ส่งออกไปยังฮ่องกงที่มีการขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง อาทิ ผลไม้สด แช่เย็นแช่แข็งและแห้ง เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบ และอุปกรณ์กึ่งตัวนำทรานซิสเตอร์และไดโอด

ภาพที่ 9 โครงสร้างตลาดส่งออกของไทย

ที่มา: REUTERS, กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ผู้เขียน

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาถึงโครงสร้างของการส่งออกของไทย ทั้งในด้านโครงสร้างสินค้าส่งออก และโครงสร้างตลาดส่งออก รวมถึงขีดความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกไทย พบว่าขีดความสามารถในการแข่งขันของการส่งออกไทยในปัจจุบันเริ่มลดลง ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์เศรษฐกิจโลก อย่างไรก็ตาม จากการที่ไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community: AEC) ในช่วงปลายปี 2558 ส่งผลให้อาเซียนกลายเป็นตลาดที่มีความสำคัญและเป็นที่น่าจับตามอง โดยเฉพาะกลุ่มประเทศ CLMV ดังนั้น การเชื่อมโยงทางการค้าและการลงทุนภายในภูมิภาคอาเซียนจึงน่าจะเป็นปัจจัยหลักที่จะก่อให้เกิดการผลักดันให้ไทยเร่งมองหาโอกาสในการปรับกลยุทธ์เพื่อขยายโอกาสในการส่งออก ซึ่งกลุ่มประเทศ CLMV ถือเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพและจะช่วยตอบโจทย์นี้ได้ดี

มองภาคกลาง หา Potential¹

บทสรุปผู้บริหาร

๑ ภาคกลางเป็นภูมิภาคที่ตั้งอยู่ตอนกลางของประเทศ และประกอบไปด้วย 6 จังหวัดสำคัญ ได้แก่ จังหวัดสระบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท อ่างทอง ลพบุรี และอยุธยา (ตามนิยามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) โดยภูมิภาคนี้มีผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาค (GRP) อยู่อันดับที่ 6 ของประเทศ ซึ่งมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ภาคอุตสาหกรรม โดยมีสัดส่วนมูลค่าทางเศรษฐกิจเกินกว่าครึ่งของเศรษฐกิจทั้งภูมิภาค (ร้อยละ 55.6) รองลงมา คือ ภาคบริการ (ร้อยละ 23.1) โดยเฉพาะภาคการค้าส่ง - ค้าปลีก และภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 7.8) ตามลำดับ

๑ แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมา เศรษฐกิจของภาคกลางจะได้รับผลกระทบจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งสะท้อนได้จากปี 2557 ที่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภาคกลางหดตัวถึงร้อยละ -8.0 โดยเป็นผลจากภาคบริการ เช่น โรงแรมและท่องเที่ยว หดตัวร้อยละ -13.1 ค้าส่ง-ค้าปลีก หดตัวร้อยละ -5.6 รวมถึงภาคอุตสาหกรรม ที่หดตัวร้อยละ -10.7 และภาคเกษตรกรรมที่หดตัวร้อยละ -7.2 ซึ่งเป็นการหดตัวในจังหวัดอยุธยาเป็นหลัก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในภูมิภาค

๑ จากการวิเคราะห์ศักยภาพของแต่ละจังหวัดในภาคกลาง กลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพ ได้แก่ จังหวัดสระบุรี และอยุธยา เนื่องจากมีสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจภายในจังหวัดที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยในภาคกลาง โดยทั้ง 2 จังหวัดนี้มีโครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ภาคอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม 2 จังหวัดดังกล่าวยังจำเป็นต้องเร่งเพิ่มอัตราการขยายตัวให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถขึ้นไปสู่ในกลุ่ม Stars หรือกลุ่มที่มีสัดส่วนและอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้อีกกลุ่มจังหวัดที่น่าสนใจ ได้แก่ จังหวัดอ่างทอง ชัยนาท และลพบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีอัตราการขยายตัวในระดับที่สูง แม้ว่าสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจภายในจังหวัดยังคงอยู่ในระดับที่น้อยกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค จึงถูกจัดอยู่ในกลุ่ม Question Marks ซึ่งกลุ่มจังหวัดดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องเพิ่มสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจภายในจังหวัด พร้อมกับการรักษาอัตราการขยายตัวให้อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง

1. บทนำ

เศรษฐกิจภูมิภาคเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจทั้งประเทศให้เติบโตได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากกระแสความผันผวนของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน ทำให้หลายประเทศต่างมุ่งเน้นการเติบโตจากภายใน และสำหรับประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจภายใน พร้อมกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ จึงมี นโยบายที่มุ่งเน้นการเติบโตที่มีการกระจายตัวไปยังภูมิภาคต่าง ๆ

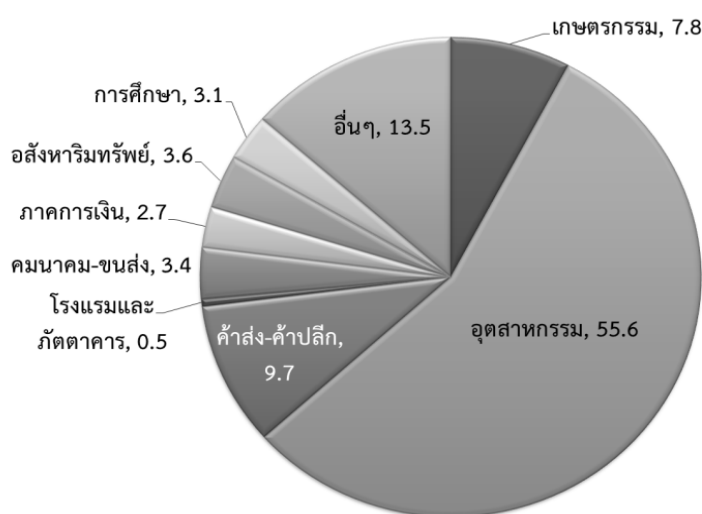
สำหรับภาคกลางเป็นอีกภูมิภาคที่น่าจับตามอง เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีขนาดเศรษฐกิจคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.7 ของประเทศ และมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนเป็นครึ่งหนึ่งของเศรษฐกิจทั้งภูมิภาค ดังนั้น การเข้าใจถึงโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดและภูมิภาคจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยออกแบบนโยบายที่เหมาะสมเพื่อผลักดันให้ภูมิภาคดังกล่าวสามารถเติบโตได้อย่างมั่นคง และอีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนการเติบโตในเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

¹ ผู้เขียน: นางสาวสลิลา พิงวัฒนากุล เศรษฐกรปริญญาตรี ส่วนวิเคราะห์และสถาบันสัมพันธฯ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค กองอบคณ นางสาวอรอุมา หนูช่วย นางสาวกาญจนา จินกรธิต ดร.กุลกัลยา พระยาราช และคุณวุฒิมงคล จิตตังสกุล สำหรับข้อเสนอแนะ และบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความ ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

๒. สองภาคกลาง ... วาญกลยุทธุ์

ภาคกลางมีขนาดเศรษฐกิจเป็นอันดับที่ 6 ของประเทศ ประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอยุธยา สระบุรี ลพบุรี ชัยนาท สิงห์บุรี และอ่างทอง (ตารางที่ 1) โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในภาค (GRP) 750,165 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) และโครงสร้างเศรษฐกิจกระจุกตัวอยู่ในภาคอุตสาหกรรมเป็นสำคัญ โดยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 55.6 ของ GRP มีอุตสาหกรรมสำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมเกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมนั้นมีสัดส่วนร้อยละ 7.8 ของ GRP โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง สำหรับภาคบริการที่สำคัญ ได้แก่ การค้าส่งและค้าปลีก อสังหาริมทรัพย์ การคมนาคม-ขนส่ง การศึกษา และภาคการเงิน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 9.7 3.6 3.4 3.1 และ 2.7 ตามลำดับ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 สัดส่วนของสาขาการผลิตของภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557 จำนวน: สศค.

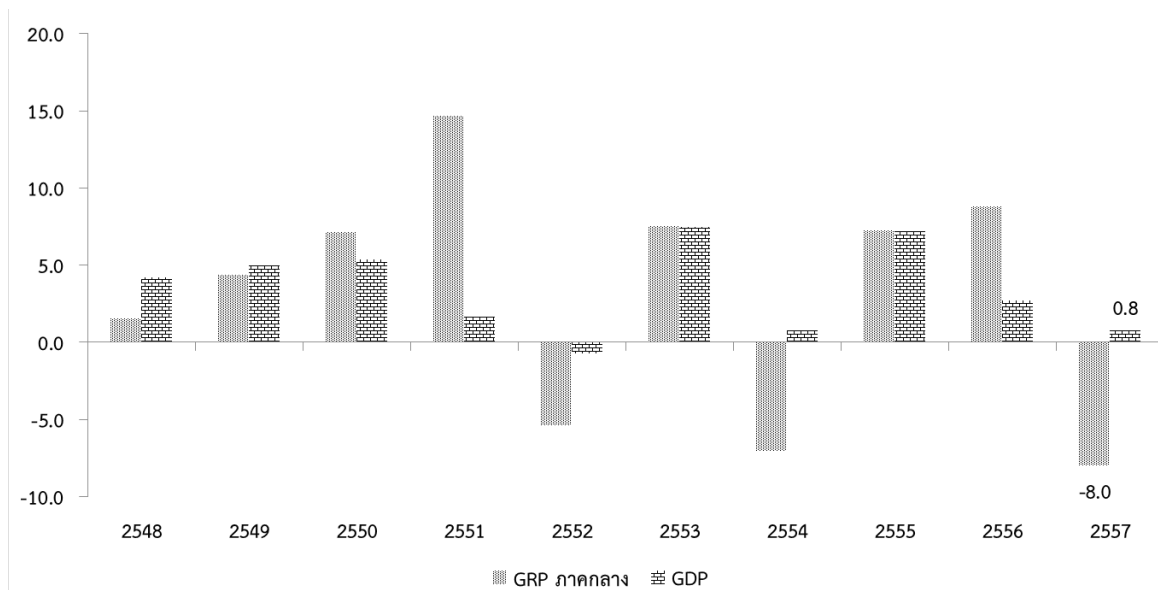
ตารางที่ 1 ขนาดและอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจภาคกลาง

	ปี 2557 (ข้อมูลล่าสุด)		
	มูลค่า (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อ GRP (%)	อัตราการขยายตัว (%)
GRP รวมภาคกลาง	750,165	100.0	-8.0
1. อยุธยา	365,966	48.8	-13.5
2. สระบุรี	208,060	27.7	-0.3
3. ลพบุรี	94,816	12.6	-3.3
4. ชัยนาท	31,164	4.2	-6.1
5. สิงห์บุรี	25,754	3.4	-6.3
6. อ่างทอง	24,406	3.3	-2.9

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557

ทั้งนี้ แม้ว่าในช่วง 2 - 3 ปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจภาคกลางจะเผชิญความท้าทายทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ผลกระทบจากสถานการณ์น้ำท่วมที่ส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรของภาคกลาง และความไม่แน่นอนทางการเมือง ทำให้เศรษฐกิจภาคกลางชะลอตัวร้อยละ -8.0 ในปี 2557 ซึ่งหดตัวมากกว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวมทั้งประเทศที่ขยายตัวได้เล็กน้อยที่ร้อยละ 0.8 (ดังภาพที่2) อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจประเทศไทยโดยรวมในช่วงปี 2558 และ 2559 มีสัญญาณการฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2558 เศรษฐกิจประเทศไทยขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 และในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2559 เศรษฐกิจไทยขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.3 ได้รับแรงสนับสนุนจากภาครัฐและภาคการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ อีกทั้งยังมีมาตรการของภาครัฐที่มีเม็ดเงินหมุนเวียนมาช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของภูมิภาค

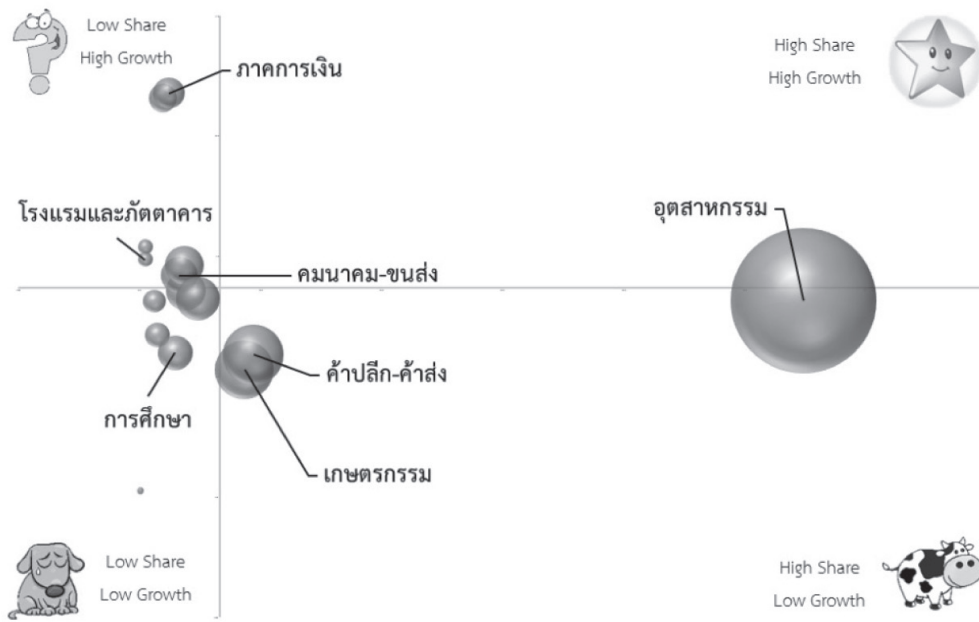
ภาพที่ 2 อัตราการเจริญเติบโตของประเทศและภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

เมื่อวิเคราะห์ลงไปในรายสาขาการผลิตภายในภูมิภาคโดยอาศัยกรอบ Boston Consultant Group (BCG Matrix) พบว่า สาขาการผลิตที่ต้องเร่งสร้างอัตราการเติบโต เพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มอย่างก้าวกระโดด ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ (ค้าส่ง-ค้าปลีก) ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่ม Cash Cows เนื่องจากเป็นสาขาการผลิตที่มีอัตราการเติบโตอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าสาขาอื่น แต่มีสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจที่ค่อนข้างดี ขณะที่สาขาการผลิตที่มีศักยภาพ แต่ต้องเร่งเพิ่มขนาดเศรษฐกิจนั้นคือ ภาคบริการ โดยเฉพาะภาคการเงิน และการท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ในกลุ่ม Question Marks (ดังภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สัดส่วนและอัตราการเติบโตจำแนกตามสาขาการผลิตเฉลี่ย ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2555-2557

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

3. เาะลิกทุกมิตีเศรษฐกิจรายจังหวัดภาคกลาง

ในการพิจารณาศักยภาพของแต่ละจังหวัดจะวิเคราะห์ 2 มิติสำคัญ คือ โครงสร้างเศรษฐกิจภายในจังหวัด และ ผลิตภาพรวมของจังหวัด²

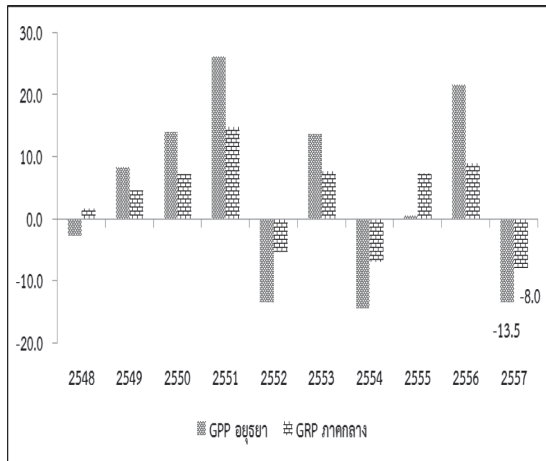
3.1 เศรษฐกิจจังหวัดอยุธยา

» โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดอยุธยา จากข้อมูลปี 2557 พบว่ามีมูลค่า 365,966 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.8 ของเศรษฐกิจภาคกลาง และมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในภาคกลาง และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดอยุธยา พบว่า โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดอยุธยาจะกระจุกตัวในนอกภาคเกษตรกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 96.6 โดยเฉพาะด้านสาขาการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่สะท้อนได้จาก สัดส่วนด้านอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 68.5 ของเศรษฐกิจจังหวัดอยุธยา ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องจักรกล เป็นสำคัญ รองลงมาคือ ภาคการค้าส่งและค้าปลีก มีสัดส่วนร้อยละ 10.0 ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมนั้นมีสัดส่วนร้อยละ 3.4 ของเศรษฐกิจจังหวัดอยุธยา โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยคั้นน้ำ มะม่วง (ดังภาพที่ 5)

» ผลิตภาพโดยรวม จากข้อมูลของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ปี 2557 ระบุว่า ผลิตภาพรวมของจังหวัดอยุธยา มีค่า 0.13 เท่า ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของผลิตภาพโดยรวมของภูมิภาคและของทั้งประเทศที่ 0.16 และ 0.19 เท่า ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับภายในภูมิภาค อยุธยาเป็นจังหวัดที่มีผลิตภาพโดยรวมสูงที่สุดในภาคกลาง สำหรับผลิตภาพแรงงานของจังหวัดอยุธยาอยู่ที่ระดับ 214,651 บาท/คน เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยภูมิภาคที่ 181,078 บาท/คน และค่าเฉลี่ยผลิตภาพแรงงานของประเทศเท่ากับ 261,966 บาท/คน ตามลำดับ

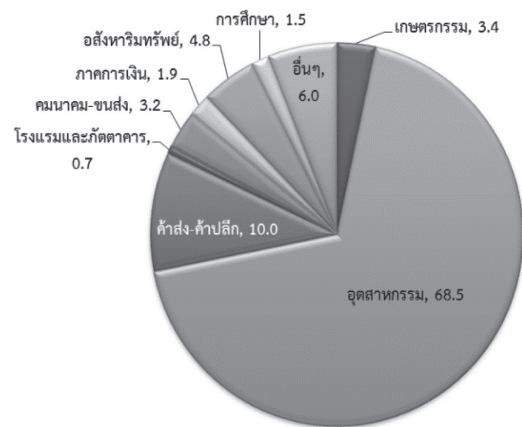
² ผลิตภาพรวมของจังหวัด สก่อบจากผลิตภาพรวมของกิจการภายในจังหวัด โดยสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติได้ศึกษาเชิงสำรวจ (Survey) จากกิจการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,000 ตัวอย่างทั่วประเทศ ทั้งนี้ ผลิตภาพรวมของจังหวัด แสดงถึงความสามารถโดยรวมในการบริหารสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการภายในจังหวัดว่าสามารถนำมาสร้างให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้มากน้อยเพียงไร

ภาพที่ 4 อัตราการเจริญเติบโตของจังหวัดอยุธยาและภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

ภาพที่ 5 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดอยุธยา

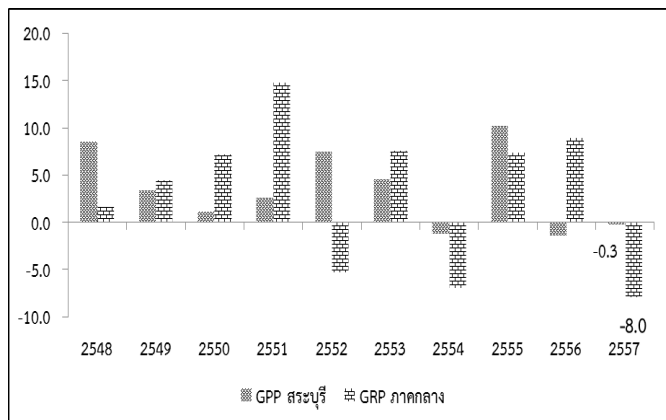
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

3.2 เศรษฐกิจจังหวัดสระบุรี

» โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสระบุรี จากข้อมูลปี 2557 พบว่ามีมูลค่า 208,060 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.7 ของเศรษฐกิจภาคกลาง และมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ของภาคกลาง และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสระบุรี โดยเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรีจะกระจุกตัวในนอกภาคเกษตรกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 94.4 โดยเฉพาะด้านสาขาการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่สะท้อนได้จาก สัดส่วนด้านอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 55.3 ของเศรษฐกิจจังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะอุตสาหกรรมโลหะ ที่ประกอบด้วยการผลิตผลิตภัณฑ์คอนกรีต เซรามิกซ์ เป็นต้น รองลงมาคือ การค้าส่งและค้าปลีก ที่มีสัดส่วนร้อยละ 8.8 ของเศรษฐกิจจังหวัดสระบุรี ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมนั้นมีสัดส่วนร้อยละ 5.6 ของเศรษฐกิจจังหวัดสระบุรี โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง สำหรับด้านปศุสัตว์ จังหวัดสระบุรีถือเป็นแหล่งผลิตโคนมและไก่เนื้ออันดับต้น ๆ ของประเทศ (แผนพัฒนาสถิติจังหวัดสระบุรี, 2557) (ดังภาพที่ 7)

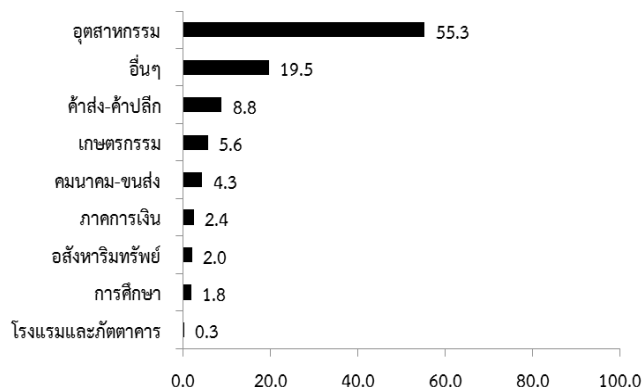
» **ผลิตภาพโดยรวม** จากข้อมูลของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ปี 2557 ระบุว่า ผลิตภาพโดยรวมของจังหวัดสระบุรีมีค่า 0.11 เท่า ซึ่งยังถือว่าผลิตภาพของจังหวัดสระบุรี ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของผลิตภาพรวมของภูมิภาคและทั้งประเทศ ซึ่งอยู่ที่ 0.16 และ 0.19 เท่า ตามลำดับ สำหรับผลิตภาพแรงงานของจังหวัดสระบุรี อยู่ที่ระดับ 88,445 บาท/คน เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยภูมิภาคที่ 181,078 บาท/คน และค่าเฉลี่ยผลิตภาพแรงงานของประเทศเท่ากับ 261,966 บาท/คน ตามลำดับ

ภาพที่ 6 อัตราการเจริญเติบโตของจังหวัดสระบุรีและภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

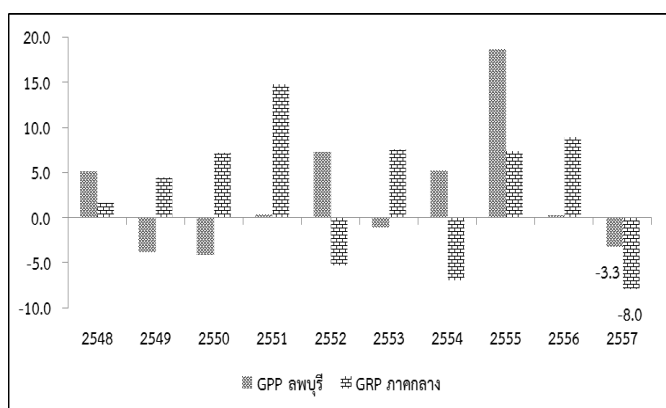
ภาพที่ 7 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดสระบุรี

3.3 เศรษฐกิจจังหวัดลพบุรี

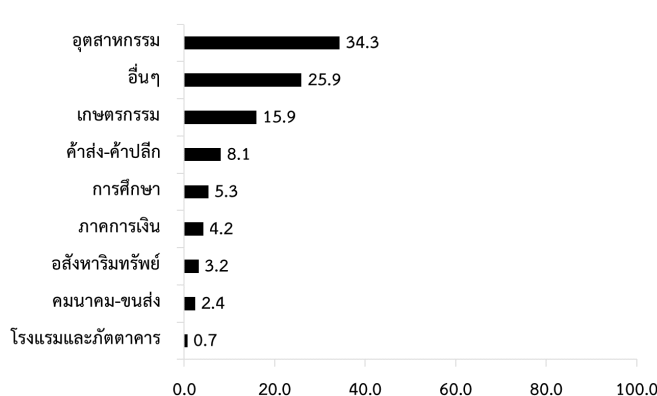
» โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดลพบุรี จากข้อมูลปี 2557 พบว่ามีมูลค่า 94,816 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.6 ของเศรษฐกิจภาคกลาง และมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของภาคกลาง และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดลพบุรี พบว่า เศรษฐกิจของจังหวัดลพบุรีกระจุกตัวในนอกภาคเกษตรกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 84.1 โดยเฉพาะด้านสาขาการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่สะท้อนได้จาก สัดส่วนด้านอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 34.3 ของเศรษฐกิจจังหวัดลพบุรี โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการแปรรูปเนื้อสัตว์ อาหารสำเร็จรูป เป็นต้น ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมนั้นมีสัดส่วนร้อยละ 15.6 ของเศรษฐกิจจังหวัดลพบุรี โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ อ้อยโรงงาน มันสำปะหลังโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ทานตะวัน ใ้ไก่เนื้อ สุกร (ดังภาพที่ 9)

ภาพที่ 8 อัตราการเจริญเติบโตของจังหวัดลพบุรีและภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

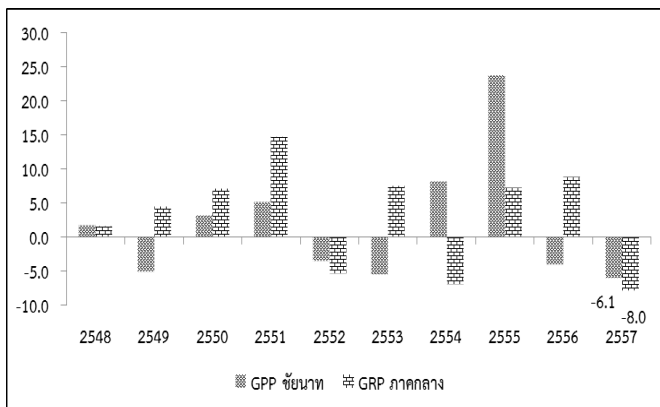
ภาพที่ 9 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดลพบุรี

3.4 เศรษฐกิจจังหวัดชัยนาท

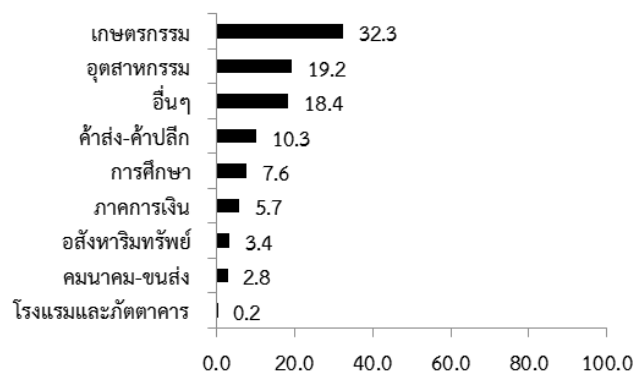
» โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดชัยนาท จากข้อมูลปี 2557 พบว่ามีมูลค่า 31,164 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.2 ของเศรษฐกิจภาคกลาง และมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 4 ของภาคกลาง และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดชัยนาท โดยภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดชัยนาท คือ ภาคเกษตรกรรม ที่มีสัดส่วนร้อยละ 32.3 ของเศรษฐกิจจังหวัดชัยนาท โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รองลงมาคือ ภาคอุตสาหกรรม มีสัดส่วนร้อยละ 19.2 ของเศรษฐกิจจังหวัดชัยนาท และการค้าส่งและค้าปลีก ที่มีสัดส่วนร้อยละ 10.3 ของเศรษฐกิจจังหวัดชัยนาท (ดังภาพที่ 11)

ภาพที่ 10 อัตราการเจริญเติบโตของจังหวัดชัยนาทและภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

ภาพที่ 11 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดชัยนาท

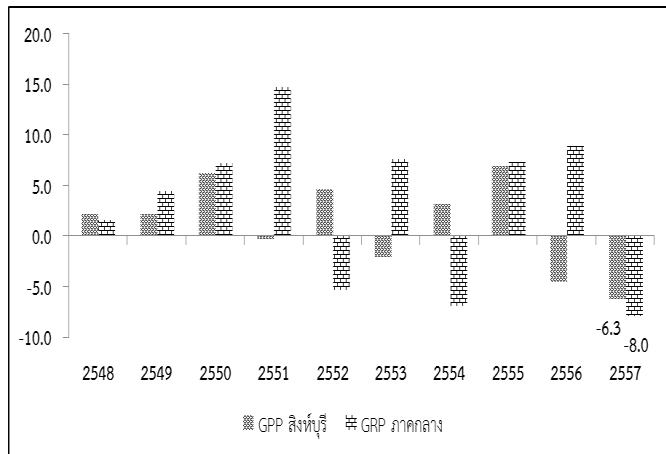

3.5 เศรษฐกิจจังหวัดสิงห์บุรี

» โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสิงห์บุรี จากข้อมูล ปี 2557 พบว่ามีมูลค่า 25,754 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.4 ของเศรษฐกิจภาคกลาง และมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับที่ 5 ของภาคกลาง และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดสิงห์บุรี โดยเศรษฐกิจของจังหวัดสิงห์บุรีจะกระจุกตัวในนอกภาคเกษตรกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 84.4 โดยเฉพาะด้านสาขาการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่สะท้อนได้จาก สัดส่วนด้านอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 31.0 ของเศรษฐกิจจังหวัดสิงห์บุรี โดยเฉพาะอุตสาหกรรมอโลหะ ประกอบด้วย การแปรรูปหินแกรนิตและหินอ่อน เป็นหลัก รองลงมาคือ ภาคการศึกษา ที่มีสัดส่วนร้อยละ 17.8 ของเศรษฐกิจจังหวัดสิงห์บุรี ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมนั้นมีสัดส่วนร้อยละ 15.6 ของเศรษฐกิจจังหวัดสิงห์บุรี โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อย ถั่วลิสง มะม่วง กล้วย (ดังภาพที่ 13)

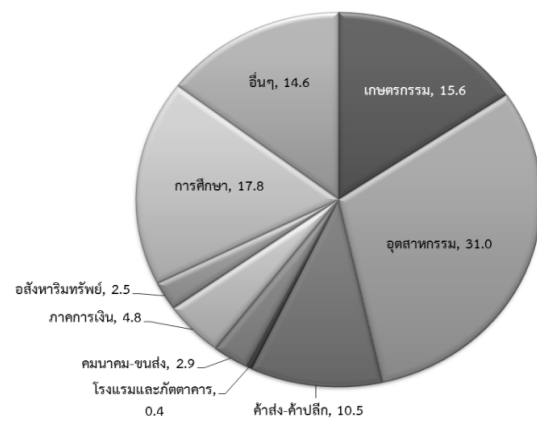
» **ผลิตภาพโดยรวม** จากข้อมูลของสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ปี 2557 ระบุว่า ผลิตภาพรวมของจังหวัดสิงห์บุรี มีค่า 0.03 เท่า ซึ่งถือว่าเป็นระดับของผลิตภาพที่อยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของผลิตภาพรวมของภูมิภาคและทั้งประเทศ ซึ่งอยู่ที่ 0.16 และ 0.19 เท่า ตามลำดับ สำหรับผลิตภาพแรงงานของจังหวัดสิงห์บุรี อยู่ที่ 277,479 บาท/คน ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีผลิตภาพแรงงานในเกณฑ์ดีเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยภูมิภาคที่ 181,078 บาท/คน และค่าเฉลี่ยผลิตภาพแรงงานของประเทศเท่ากับ 261,966 บาท/คน ตามลำดับ (ดังภาพที่ 5)

ภาพที่ 12 อัตราการเจริญเติบโตของจังหวัดสิงห์บุรีและภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

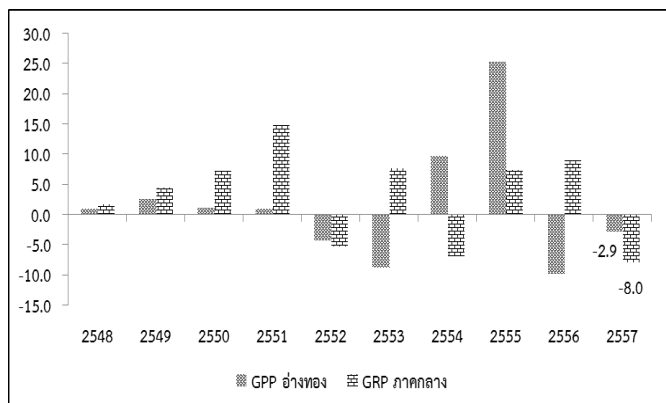
ภาพที่ 13 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดสิงห์บุรี

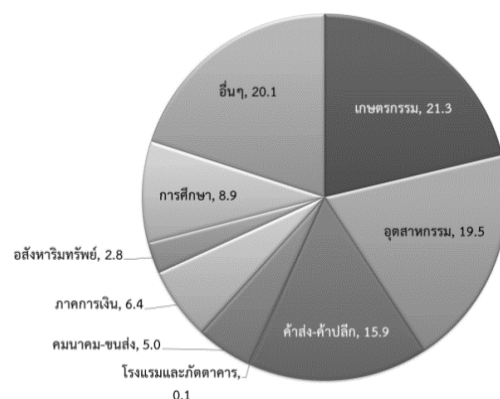
3.6 เศรษฐกิจจังหวัดอ่างทอง

» โครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดอ่างทอง จากข้อมูล ปี 2557 พบว่ามีมูลค่า 24,406 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.3 ของเศรษฐกิจภาคกลาง และมีขนาดเศรษฐกิจเล็กที่สุดในภาคกลาง และหากพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัดอ่างทอง พบว่า ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดอ่างทอง ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม โดยมีสัดส่วนร้อยละ 21.3 โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว มะม่วง ถั่วลิสง กล้วยน้ำว้า สุก รังไข่ไก่ เนื้อหมู และ ปลา สำหรับภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนร้อยละ 19.5 และภาคการค้าส่งและค้าปลีกมีสัดส่วนร้อยละ 15.9 ของเศรษฐกิจจังหวัดอ่างทอง ตามลำดับ (ดังภาพที่ 15)

ภาพที่ 14 อัตราการเจริญเติบโตของจังหวัดอ่างทองและภาคกลาง

ภาพที่ 15 โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดอ่างทอง

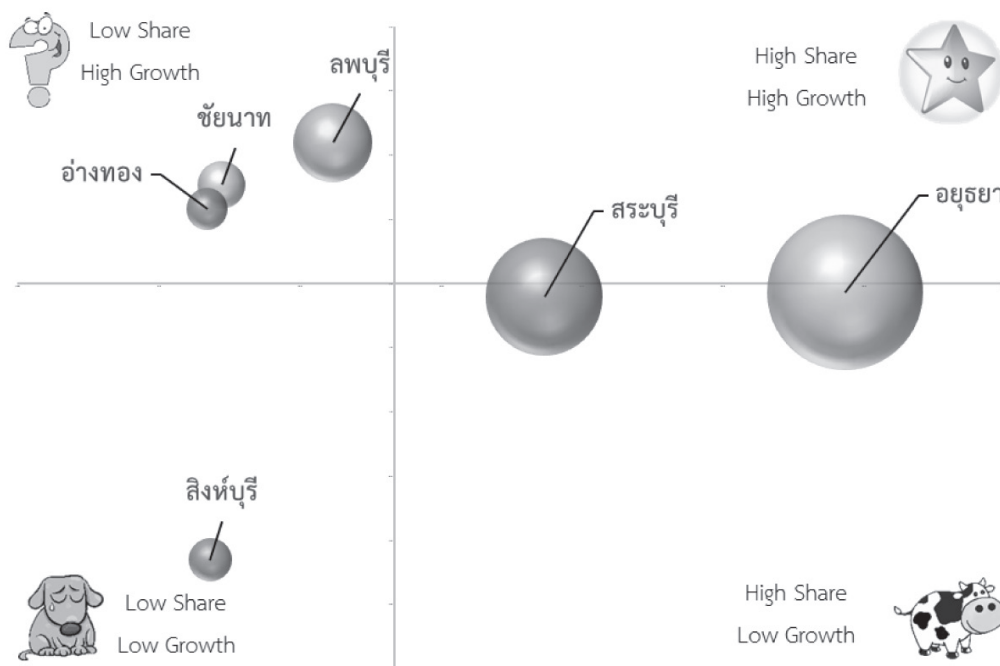
³ BCG Matrix เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพ โดยใช้เกณฑ์ในการพิจารณา 2 เกณฑ์ คือ 1.ขนาดสัดส่วนในตลาดเชิงเปรียบเทียบ (Share) และ 2.อัตราการเจริญเติบโต (Growth) ซึ่ง BCG Matrix แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1.Star 2.Question Marks 3.Cash Cows และ 4.Dogs

4. ไส้ Potential ในภาคกลาง ?

จากการวิเคราะห์ศักยภาพรายจังหวัดโดยใช้กรอบ BCG Matrix พบว่า จังหวัดสระบุรี และจังหวัดอยุธยา ถือเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพ และถูกจัดอยู่ในกลุ่ม Cash Cows เนื่องจากมีสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจในจังหวัดที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยในภูมิภาค ทั้งนี้ 2 จังหวัดดังกล่าวมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 55.3 และ 68.5 ต่อ GPP ของจังหวัด ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม จังหวัดดังกล่าวยังต้องเร่งเพิ่มอัตราการขยายตัวให้มากขึ้น เพื่อสามารถขึ้นไปอยู่ในกลุ่ม Stars หรือกลุ่มที่มีสัดส่วนและอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูง

อีกกลุ่มหนึ่งที่น่าจับตามอง คือ จังหวัดอ่างทอง ชัยนาท และลพบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่แม้ว่าจะมีสัดส่วนขนาดเศรษฐกิจอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาค แต่มีอัตราการเติบโตอยู่ในระดับสูง และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค จึงจัดอยู่ในกลุ่ม Question Marks โดยสาขาการผลิตที่สำคัญที่ทำให้จังหวัดดังกล่าวมีอัตราการเติบโตอยู่ในระดับสูงมาจากภาคบริการ โดยเฉพาะการค้าปลีก - ค้าส่ง ภาคการเงิน โรงแรมและภัตตาคาร และภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการก่อสร้าง เป็นสำคัญ ดังนั้นการขับเคลื่อนศักยภาพของกลุ่มจังหวัดนี้ให้ไปอยู่ในกลุ่ม Stars จำเป็นต้องเพิ่มสัดส่วนของขนาดเศรษฐกิจของจังหวัด และยังคงต้องรักษาอัตราการเติบโตให้อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง สำหรับกลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มจังหวัดที่มีศักยภาพค่อนข้างต่ำกว่าจังหวัดอื่นในภูมิภาค คือ จังหวัดสิงห์บุรี เนื่องจากมีทั้งสัดส่วนและอัตราการเติบโตภายในจังหวัดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของภูมิภาค จึงจัดอยู่ในกลุ่ม Dog (ภาพที่ 16)

ภาพที่ 16 สัดส่วนและอัตราการเติบโตปี ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2555 - 2557 รายจังหวัดในภาคกลาง

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คำนวณ: สศค.

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำหรับการวิเคราะห์ด้านนโยบาย ภาคกลางจำเป็นต้องเร่งเพิ่มศักยภาพขีดความสามารถในการผลิตและเร่งเพิ่มขนาดสัดส่วนของเศรษฐกิจของจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดสิงห์บุรี อ่างทอง ชัยนาท และลพบุรี โดยพิจารณาจากสัดส่วนของโครงสร้างการผลิตภายในจังหวัดเป็นหลัก เช่น จังหวัดสิงห์บุรี มีสัดส่วนภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมโลหะ ที่ประกอบไปด้วย การแปรรูปแกรนิตและหินอ่อน เป็นต้น (อุตสาหกรรมจังหวัดสิงห์บุรี, 2557) ดังนั้น ภาครัฐอาจมีมาตรการหรือนโยบายเพื่อดึงดูดผู้ประกอบการให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมนั้นๆ มากขึ้น ในขณะที่ จังหวัดอ่างทอง มีสัดส่วนภาคเกษตรกรรมที่มากที่สุด (ร้อยละ 21.3) เช่น ข้าว และมะม่วง ซึ่งถือเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก และที่สำคัญยังมีการส่งออกมะม่วง สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัด (สำนักงานจังหวัดอ่างทอง, 2558) ดังนั้น จังหวัดอ่างทอง จึงควรเพิ่มการผลิตที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางด้านสินค้าเกษตรให้มากขึ้น โดยเฉพาะการสนับสนุนหรือเพิ่มมูลค่าเพิ่มกับสินค้ามะม่วงแปรรูป เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มอุตสาหกรรมเดิมของประเทศ (First S-curve) ซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร ซึ่งถือเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ สำหรับจังหวัดชัยนาท ภาคเกษตรกรรมเป็นภาคที่มีสัดส่วนการผลิตที่มากที่สุดเช่นกัน ซึ่งปัจจัยการผลิตหลัก คือ ข้าว ที่ผลิตเพื่อการส่งออกและขายในประเทศ และ จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยสาขาอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ หมวดยานพาหนะและเครื่องยนต์ เช่น การแปรรูปเนื้อสัตว์ หมวดยุทโธปกรณ์และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นสัดส่วนในภาคการผลิตร้อยละ 39.4 และ 16.4 ตามลำดับ (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลพบุรี, 2558) ดังนั้น จังหวัดลพบุรี ควรมีนโยบายหรือมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมดังกล่าวเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากขึ้น

สำหรับจังหวัดที่จำเป็นต้องเร่งสร้างอัตราการเติบโต เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าเพิ่มอย่างก้าวกระโดด คือ จังหวัดสิงห์บุรี สระบุรี และอยุธยา โดยจังหวัดสระบุรี มีสัดส่วนภาคอุตสาหกรรมมากที่สุด โดยอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมโลหะ เช่น ผลิตภัณฑ์คอนกรีต เซรามิกซ์ เป็นต้น และจังหวัดอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดของภาคกลาง แต่อัตราการเติบโตในจังหวัดกลับหดตัว ดังนั้นจะต้องหาแนวทางเพิ่มการเติบโตของจังหวัดให้สูงขึ้น โดยมีมาตรการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ เช่น อาจมีการนำเอาเทคโนโลยีการผลิตเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มอัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม

ดอยเชอแบงค์: ชนวนวิกฤติการเงินโลก ระลอกใหม่?¹

บทสรุปผู้บริหาร

- ๑ ธนาคารดอยเชอแบงค์ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่สุดในเยอรมนี และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งในสหรัฐฯ และเยอรมนี กำลังประสบปัญหาใหญ่ ที่ส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์ตกต่ำสุดในประวัติศาสตร์
- ๑ ปัญหาของดอยเชอแบงค์นั้น อันที่จริงแล้วเป็นปัญหาที่สั่งสมมานานตั้งแต่ก่อนวิกฤติการเงินโลกในปี 2551-2552 ทั้งจากการทำธุรกิจที่ไม่โปร่งใส ตลอดจนจนสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจทั้งในสหรัฐฯ และยุโรปโซนที่ไม่เอื้อแก่อุตสาหกรรมธนาคาร
- ๑ หากดอยเชอแบงค์ล้มละลาย จะส่งผลกระทบต่อภาคการเงินทั่วโลกในระดับสูง อย่างไรก็ตาม ดอยเชอ แบงค์มีกลไกการเพิ่มทุนด้วยตนเอง (Bail-in) ด้วยการออกตราสารประเภท Cocos เพื่อให้สามารถเพิ่มทุนได้ในยามที่เงินทุนชั้นที่ 1 ลดต่ำกว่าระดับที่ธนาคารกลางยุโรปกำหนด
- ๑ ไทยจึงควรจับตาพัฒนาการของสถานการณ์ในภาคการเงินโลกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับดอยเชอแบงค์อย่างใกล้ชิด

1. บทนำ

เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2559 ธนาคารดอยเชอแบงค์ (Deutsche Bank: DB) ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 1 ของเยอรมนี² ถูกกระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ ปรับ จากกรณีการจำหน่ายหลักทรัพย์ที่มีสัญญาจำนองอสังหาริมทรัพย์ค้ำประกัน (Mortgage-Backed Securities: MBS) ซึ่งเป็นต้นเหตุของวิกฤติการเงินโลกในปี 2551 โดยค่าปรับที่กระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ เรียกในเบื้องต้นนั้น สูงถึง 1.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมากกว่าค่าปรับที่ตลาดคาดการณ์ไว้ในเบื้องต้นที่ 2-3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทำให้ราคาหลักทรัพย์ของธนาคารดอยเชอแบงค์ในวันดังกล่าวตกลงมาอยู่ที่ 13.38 ดอลลาร์สหรัฐฯ จากราคา 14.76 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในวันก่อนหน้า หรือลดลงร้อยละ -9.3 จากวันก่อนหน้า ซึ่งสอดคล้องกับราคาของหลักทรัพย์ของดอยเชอแบงค์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แฟรงเฟิร์ต

¹ ผู้เขียน ดร. พิบพันธุ์ หริญกุล เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ และ-น.ส. อภิญา เจนธัญญารักษ์ เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค กองทุนคุณ คุณบุรุษ เพ็ชรตระกูล ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ และคุณวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อแนะนำบทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคลจึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

² จัดอันดับตามมูลค่าของสินทรัพย์

ภาพที่ 1 ราคาหลักทรัพย์ธนาคารดอยเชอแบงค์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก

ที่มา: Yahoo Finance

แม้ว่าผู้บริหารระดับสูงของธนาคารฯ จะออกมาให้ข่าวว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องรับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเยอรมนีในการจ่ายค่าปรับให้แก่กระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ เนื่องจากธนาคารฯ มีสภาพคล่องอยู่ที่ 223 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (หรือ 200 พันล้านยูโร) ซึ่งเพียงพอต่อการจ่ายค่าปรับดังกล่าว แต่ตลาดยังไม่มีเชื่อมั่นเกี่ยวกับสถานการณ์ของธนาคารดอยเชอแบงก์ ทำให้ในวันที่ 26 กันยายน 2559 ราคาหลักทรัพย์ของธนาคารดอยเชอแบงก์ปรับลดลงมาแตะระดับต่ำสุดในประวัติศาสตร์ที่ 11.85 ดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากระดับ 12.75 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในวันทำการก่อนหน้า หรือคิดเป็นการลดลงร้อยละ -7.1 จนทำให้ตลาดการเงินโลกเริ่มมีความวิตกกังวลว่าธนาคารดอยเชอแบงก์อาจจะเป็นชนวนวิกฤติการเงินระลอกใหม่ ดังที่การล้มละลายของเลห์แมน บราเธอร์ส (Lehman Brothers) เคยเป็นต้นตอของวิกฤติเศรษฐกิจและการเงินโลกในปี 2551 มาแล้ว

ภาพที่ 2 ราคาหลักทรัพย์ธนาคารดอยเชอแบงก์ (Deutsche Bank AG) ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แฟรงก์เฟิร์ต

ที่มา: Yahoo Finance

บทความนี้จะเล่าและวิเคราะห์ถึงต้นตอของปัญหาของธนาคารโดยเชอแบงค์ ตลอดจนคาดการณ์ความเป็นไปได้ที่
ปัญหาของธนาคารโดยเชอแบงค์ในครั้งนี้จะกลายกลายเป็นวิกฤติการเงินโลกอีกครั้งหรือไม่อย่างไร

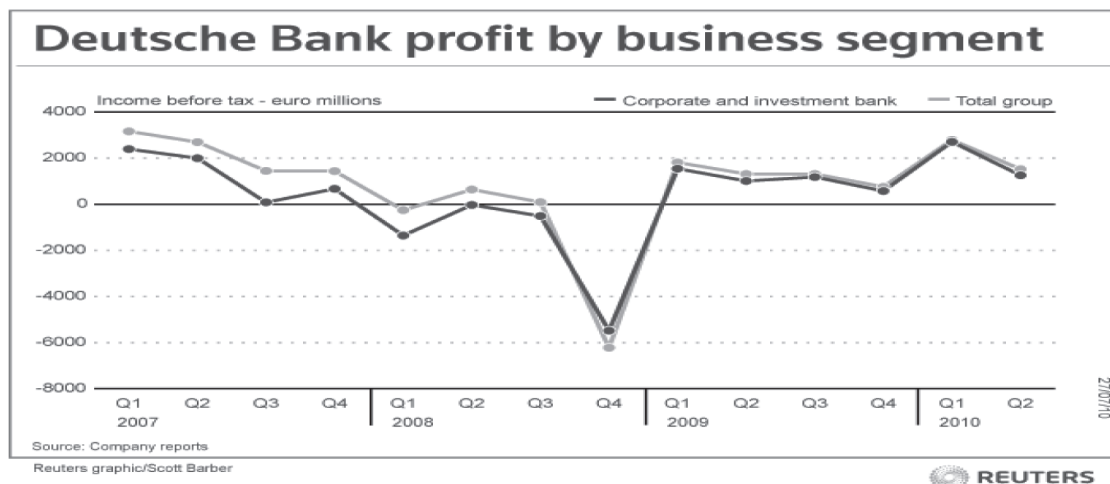
2. รากเหง้าของปัญหา

อันที่จริงแล้ว ปัญหาของธนาคารดอยเชอแบงก์ไม่ได้เกิดขึ้นในช่วงขำคิน หากแต่เป็นปัญหาที่สะสมมาตั้งแต่วิกฤติการเงินโลกเมื่อปี 2551 โดยสรุปได้คร่าว ๆ ดังนี้

» ปี 2551 วิกฤติการเงินโลก ที่มีจุดเริ่มมาจากการล้มละลายของเลห์แมน บราเธอร์ส ได้ส่งผลกระทบต่อธนาคารต่าง ๆ รวมถึงดอยเชอแบงก์ เนื่องจากความเชื่อมโยงทางการเงินที่เข้มข้นของสถาบันการเงินในยุโรปและสหรัฐฯ ส่งผลให้ดอยเชอแบงก์มีผลประกอบการขาดทุนเป็นครั้งแรกในรอบ 50 ปี อย่างไรก็ตาม ดอยเชอแบงก์สามารถผ่านพ้นวิกฤติมาได้ เนื่องจากได้ทำการป้องกันความเสี่ยง (Hedge) พันธบัตรที่เกี่ยวข้องกับ MBS ไว้ด้วย ทำให้ขนาดของความเสียหายไม่สูงมากนัก โดยอยู่ที่ประมาณ 5.7 พันล้านยูโร³

» ปี 2551-2552 วิกฤติการเงินในสหรัฐฯ ได้ส่งผลกระทบมายังยุโรป ทำให้เกิดวิกฤติหนี้สาธารณะ ส่งผลให้ธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank: ECB) ในเวลานั้นจำเป็นต้องรักษาอัตราดอกเบี้ยนโยบายให้อยู่ในระดับต่ำเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยที่ดอกเบี้ยนโยบาย (Refinancing rate) ลดลงจากร้อยละ 4.00 ต่อปีในช่วงต้นปี 2551 มาอยู่ที่ร้อยละ 2.50 ต่อปีในช่วงปลายปี 2551 และลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 1.00 ต่อปีในช่วงปลายปี 2552 ส่งผลให้ดอยเชอแบงก์และธนาคารต่าง ๆ ทำกำไรได้ยากขึ้น

ภาพที่ 3 กำไรสุทธิของดอยเชอแบงก์ ช่วงก่อนและหลังวิกฤติเศรษฐกิจ

ที่มา: REUTERS

» ปี 2553 ดอยเชอแบงก์เพิ่มทุนครั้งแรก 709.1 ล้านยูโร ทำให้ธนาคารดอยเชอแบงก์มีทุนเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 2,379.5 ล้านยูโร⁴ โดยการเพิ่มทุนนี้มีจุดประสงค์เพื่อการซื้อธนาคารดอยเชอโพสท์แบงก์ (Deutsche Postbank) ซึ่งเป็นธนาคารที่เน้นการให้บริการลูกค้ารายย่อย (Retail bank) ที่ใหญ่ที่สุดของเยอรมนี ทั้งนี้ ดอยเชอแบงก์คาดว่าจะการเข้าซื้อธนาคารดอยเชอโพสท์แบงก์จะช่วยให้สามารถลดการพึ่งพารายได้จากธุรกิจพาณิชย์ที่มีความเสี่ยงค่อนข้างสูง นอกจากนี้ยังเป็นโอกาสที่ดอยเชอแบงก์จะสามารถขึ้นมาเป็นหนึ่งในผู้นำที่สำคัญของสหภาพยุโรปในธุรกิจธนาคารที่ให้บริการลูกค้ารายย่อยอีกด้วย⁵

» ปี 2556 ดอยเชอแบงก์เพิ่มทุนอีกครั้งที่มูลค่า 2.96 พันล้านยูโร เพื่อเป็นการเพิ่มความแข็งแกร่งของเงินกองทุนชั้นที่ 1

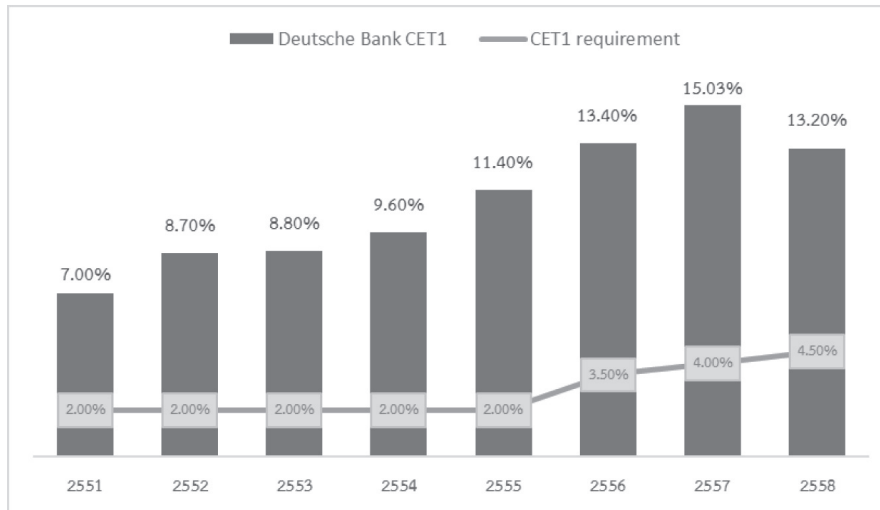
³ "Deutsche makes first loss in 50 years" <https://www.theguardian.com/business/2009/feb/05/deutsche-bank-loss-dividend> (Retrieved on Oct 11, 2016)

⁴ Deutsche Bank Release, https://www.db.com/ir/en/download/IR-Release_2010_10_06.pdf (Retrieved on Oct 18, 2016)

⁵ The Guardian, <https://www.theguardian.com/business/2010/sep/12/deutsche-bank-to-finish-takeover-postbank> (Retrieved on Oct 18, 2016)

» ปี 2557 งบการเงินของดอยเชอแบงก์เริ่มมีปัญหา หลังจากที่ได้ปล่อยกู้และมีตราสารอนุพันธ์ในกลุ่มประเทศ PIIGS (โปรตุเกส ไอร์แลนด์ อิตาลี กรีซ และสเปน) ในระดับสูง โดยเฉพาะกรีซ จึงทำให้ธนาคารดอยเชอแบงก์ต้องเพิ่มทุนครั้งที่ 3 วงเงินจำนวน 8.5 พันล้านยูโร ทำให้ ณ เดือนมิถุนายน 2557 ธนาคารดอยเชอแบงก์มีเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ (Common Equity Tier 1: CET1) ตามเกณฑ์ Basel III อยู่ที่ร้อยละ 12 ต่อดินทรัพย์เสี่ยง เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.5 ในเดือนมีนาคม 2557

ภาพที่ 4 เงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของดอยเชอแบงก์และเกณฑ์ของ BIS ปี 2551 – 2558

ที่มา: ข้อมูล CET1 ณ สิ้นปีนับจาก European Banking Authority (EBA) และข้อมูลเกณฑ์ CET1 จาก Bank For International Settlements (BIS), รวบรวมโดย สศค.

3. นักกองหลังระเบิดเวลาดอยเชอแบงก์

ปี 2558 เป็นปีที่ไม้อ่อนค้อนของดอยเชอแบงก์ เริ่มต้นจากเดือนเมษายน 2558 ดอยเชอแบงก์และธนาคารใหญ่หลายแห่งถูกดำเนินคดีจากการฉ้อฉลอัตราดอกเบี้ย LIBOR ไม่ให้เป็นไปตามกลไกของตลาด (“LIBOR Rigging”) ในช่วงปี 2550-2556 ทำให้ถูกปรับเป็นมูลค่า 2.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่งผลให้ดอยเชอแบงก์มีแผนที่จะลดจำนวนพนักงานลง 9,000 ตำแหน่ง (ร้อยละ 9 ของจำนวนพนักงานทั้งหมด) ลดจำนวนที่ปรึกษาภายนอกลง 6,000 ตำแหน่ง และปิดตัวลงใน 10 ประเทศทั่วโลก

ปลายปี 2558 ดอยเชอแบงก์ถูกปรับอีก 257 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ข้อหาทำธุรกรรมกับประเทศที่สหรัฐฯ ระบุว่าบาตรได้แก่ อิหร่าน (จากปัญหาอาวุธนิวเคลียร์) ลิเบีย ซีเรีย และซูดาน (ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน) โดยดอยเชอแบงก์ทำธุรกรรมกับประเทศเหล่านี้กว่า 27,000 ธุรกรรม เป็นจำนวนเงินกว่า 10.86 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

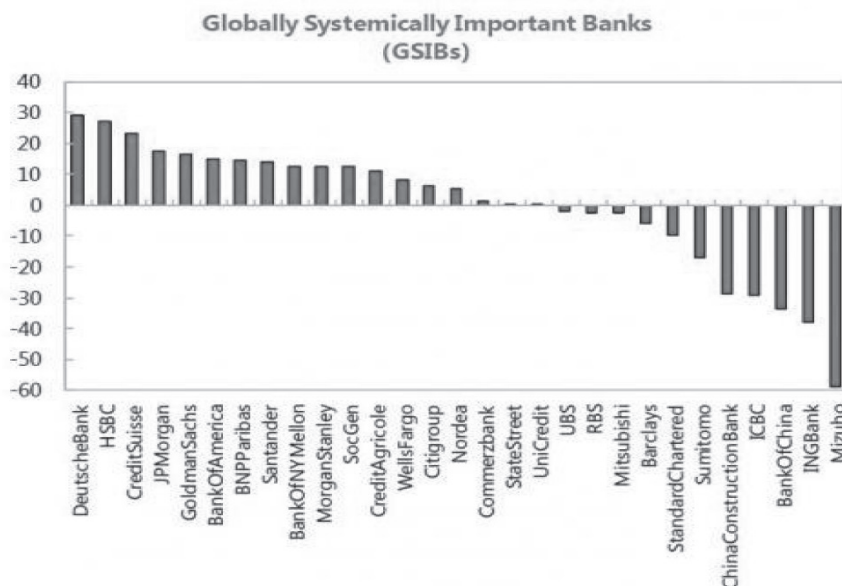
จากปัญหาด้านกฎหมายดังกล่าว ประกอบกับภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำทั่วโลกที่ไม่เอื้อประโยชน์ให้แก่ธุรกิจธนาคาร ส่งผลให้ในปี 2558 ดอยเชอแบงก์ขาดทุนไป 6.1 พันล้านยูโร โดย CFO ของดอยเชอแบงก์คาดว่าธนาคารจะขาดทุนไปจนถึงปี 2560 นอกจากนี้ ในช่วงเดือนมิถุนายน 2558 สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ Standard & Poor's (S&P) ปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือของดอยเชอแบงก์ลงเหลือระดับ BBB+ จากระดับ A ซึ่งนับว่าเป็นการปรับลดลงถึง 2 ขั้น จึงส่งผลให้การระดมทุนของดอยเชอแบงก์มีต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้นอีก

ดอยเชอแบงก์เริ่มต้นปี 2559 อย่างไม้อ่อนค้อน ด้วยท่าทีของตลาดการเงินที่แสดงความกังวลว่า ดอยเชอแบงก์เสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ในตราสารหนี้ Cocos เนื่องจากอาจไม่สามารถจ่ายดอกเบี้ยได้ อย่างไรก็ตาม ดอยเชอแบงก์ยืนยันว่ามีเงินเพียงพอที่จะรับซื้อตราสารหนี้คืน โดยที่ผ่านมอดอยเชอแบงก์ได้ขายตราสารหนี้ Cocos⁶ มูลค่ารวมกว่า 1.75 พันล้านยูโร

⁶ตราสาร Cocos (Contingent Convertibles) เป็นนวัตกรรมหนึ่งของตราสารหนี้ประเภทกึ่งหนี้กึ่งทุน (Hybrid) ที่ออกโดยสถาบันการเงินตั้งแต่ปี 2557 เป็นต้นมา โดยเมื่อแรกจำหน่ายตราสารนี้จะเป็นตราสารหนี้ (Debenture) ทั่วไป แต่เมื่อใดก็ตามที่ CET1 ของสถาบันการเงินผู้ออกลดลงต่ำกว่าจุดที่กำหนดไว้ หรือที่เรียกว่าจุด Trigger ซึ่งโดยมากจะอยู่ที่ร้อยละ 7 และร้อยละ 5.125 ต่อดินทรัพย์เสี่ยง ตราสาร Cocos จะเปลี่ยนรูปแบบกลายเป็นตราสารทุนทันที เพื่อให้สถาบันการเงินผู้ออกตราสารสามารถดำรงเงินกองทุนต่อดินทรัพย์เสี่ยงได้ตามที่ Basel III กำหนด

ต่อมาในเดือนมิถุนายน 2559 ดอยเชอแบงก์ไม่ผ่านการทดสอบ Stress Test ของธนาคารกลางสหรัฐฯ ติดต่อกันเป็นปีที่ 2 เนื่องจากสภาพการเงินและการบริหารที่ย่ำแย่ นอกจากนี้ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ(International Monetary Fund: IMF) ออกรายงานประจำปีเกี่ยวกับความมั่นคงของภาคการเงินเยอรมนี โดยชี้ว่าดอยเชอแบงก์เป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญที่สุดของเสถียรภาพระบบการเงินโลก

ภาพที่ 5 ความเสี่ยงที่สถาบันการเงินต่างๆ มีต่อเสถียรภาพระบบการเงิน (Contribution to systemic risk)

ที่มา: IMF Germany Financial Sector Assessment Program (June 2016)

นอกจากนี้ ผลการทำประชามติของสหราชอาณาจักรที่ต้องการออกจากสหภาพยุโรป หรือ Brexit ส่งผลต่อรายได้ของดอยเชอแบงก์อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากรายได้กว่าร้อยละ 19 ของดอยเชอแบงก์มาจากการดำเนินธุรกิจในสหราชอาณาจักร นอกจากนี้ S&P ยังปรับลดประมาณการแนวโน้มของดอยเชอแบงก์ จากระดับมีเสถียรภาพ (Stable outlook) เป็นแนวโน้มเชิงลบ (Negative outlook) หลังจากที่มีปรับลดอันดับความน่าเชื่อถือในปีก่อนหน้า

ในเดือนกรกฎาคม 2559 ดอยเชอแบงก์ผ่านการทำ Stress Test ขององค์กรกำกับธนาคารแห่งสหภาพยุโรป (European Banking Authority: EBA) โดยมีการประเมินว่า ณ ปี 2561 ในกรณีฐาน ดอยเชอแบงก์จะมีระดับ CET1⁷ อยู่ที่ร้อยละ 12.1 ของสินทรัพย์เสี่ยง และหากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจขั้นรุนแรงจะยังมีระดับ CET1 อยู่ที่ร้อยละ 7.8 ซึ่งตัวเลขดังกล่าวดีกว่าผลการทำ Stress Test ของ EBA ในปี 2557 ที่ดอยเชอแบงก์จะมี CET1 อยู่ที่ร้อยละ 7.0 นอกจากนี้ ดอยเชอแบงก์มีแผนที่จะเพิ่ม CET1 ขึ้นเป็นอย่างต่ำร้อยละ 12.5 ภายในปี 2561 (ปัจจุบัน ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2559 ดอยเชอแบงก์มี CET1 เท่ากับร้อยละ 10.8 ของสินทรัพย์เสี่ยง)

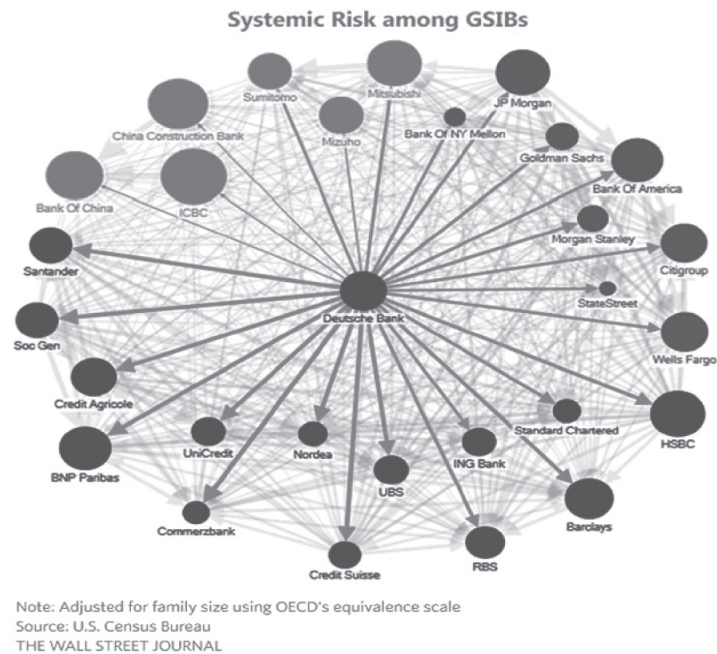
ผลจากการลงมติของกระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2559 ที่จะปรับดอยเชอแบงก์ และธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่หลายแห่งที่เป็นต้นเหตุของวิกฤติการเงินโลกเมื่อปี 2551 จึงเป็นเสมือนการซ้ำเติมดอยเชอแบงก์ที่ถึงแม้จะมีเสถียรภาพพอผ่านเกณฑ์การทำ Stress Test ของ EBA แต่ยังมีสถานะภาพและแนวโน้มผลประกอบการที่ไม่สู้ดีนัก

นอกจากนี้ ดอยเชอแบงก์ยังมีตราสารอนุพันธ์สูงถึง 42 ล้านล้านยูโร หรือ 47 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ⁸ หรือมากกว่า 2 เท่าของ GDP ทั้งสหภาพยุโรปซึ่งกว่าร้อยละ 70 ในนั้นเป็นตราสารอนุพันธ์ด้านอัตราดอกเบี้ย (Interest rate derivatives) ที่อ้างอิงกับอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลซึ่งอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้ มีการประเมินว่าหากตราสารอนุพันธ์ของดอยเชอแบงก์มีปัญหา ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคการเงินโลกจะมีขนาดถึง 1.5 พันล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (1.5 quadrillion US dollar)

⁷ ทั้งนี้ ตาม Basel III ธนาคารพาณิชย์จะต้องดำรง CET1 ที่ร้อยละ 4.5 ของสินทรัพย์เสี่ยง (เริ่มบังคับใช้ปี 2558)

⁸ เป็นจำนวนเงินตามสัญญา (Notional value)

ภาพที่ 6 ความเชื่อมโยงของธนาคารพาณิชย์ที่สำคัญ กับคอยเซอแบงก์

ที่มา: IMF Germany Financial Sector Assessment Program (June 2016)

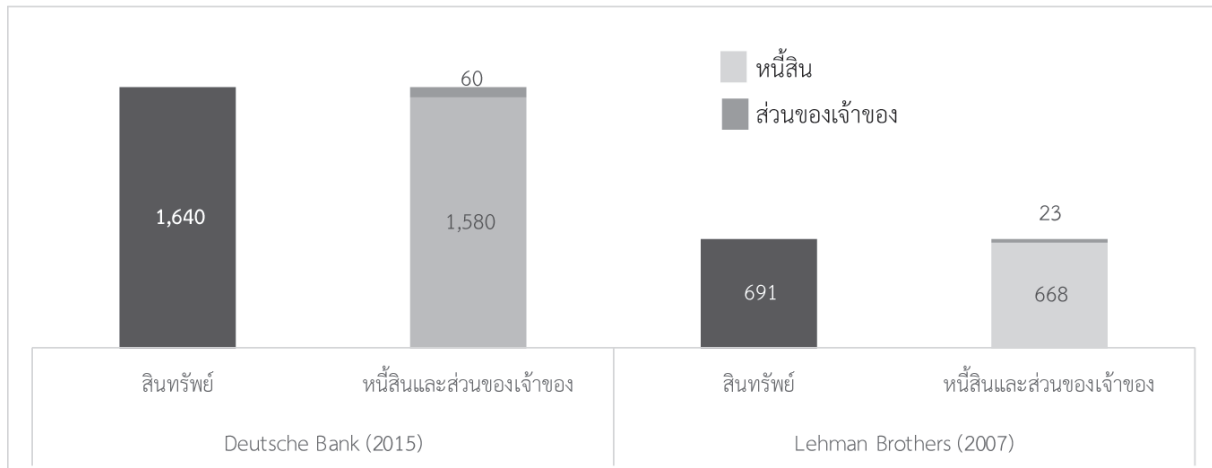
จากปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ราคาหลักทรัพย์คอยเซอแบงก์ตกต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งสะท้อนถึงความไม่มั่นใจของนักลงทุนต่อสถานะภาพของคอยเซอแบงก์ จนทำให้มีความกังวลว่าทางการเยอรมนีอาจต้องเข้ามาช่วยเหลือทางการเงิน (Bail out) แม้ว่าผู้บริหารระดับสูงของธนาคารฯ จะออกมาให้ข่าวว่ายังไม่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเยอรมนีเพื่อจ่ายค่าปรับให้แก่กระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ ที่อาจสูงถึง 14 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจาก ธนาคารฯ มีสภาพคล่องเพียงพอในการจ่ายค่าปรับดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม กระแสข่าวในตลาดการเงินที่ว่าคอยเซอแบงก์อาจจะเจรจาต่อรองขอลดค่าปรับกับกระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ ได้นั้น เป็นข่าวดีที่ทำให้ราคาหลักทรัพย์คอยเซอแบงก์ปรับตัวดีขึ้น โดยล่าสุด กระทรวงยุติธรรมสหรัฐฯ ยังไม่สรุปตัวเลขค่าปรับ แต่จากกระแสข่าวอย่างไม่เป็นทางการคาดว่า ค่าปรับน่าจะอยู่ในหลัก 4-6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ⁹ นอกจากนี้ ผู้บริหารของคอยเซอแบงก์ให้สัมภาษณ์ว่าจะขายบริษัท Abbey Life Assurance Co Ltd ซึ่งเป็นบริษัทประกันชีวิตในสหราชอาณาจักรที่คอยเซอแบงก์ถือหุ้นใหญ่ เพื่อเสริมสภาพคล่องอีกด้วย

นอกจากนี้ ผู้บริหารคอยเซอแบงก์ได้อ้างว่าธนาคารฯ ยังมีเงินทุนจำนวนมากและไม่ได้ถือครองสินทรัพย์ด้อยค่าเหมือนดังในกรณีของเลห์แมน บราเธอร์ส และแบร์สเติร์น (Bear Sterns) ซึ่งล้มละลายในปี 2551 ซึ่งหากเปรียบเทียบฐานะทางการเงินจากงบดุลของคอยเซอแบงก์และ เลห์แมน บราเธอร์สพบว่า ณ ปี 2558 สินทรัพย์ของคอยเซอแบงก์อยู่ที่ 1.64 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และหนี้สินอยู่ที่ 1.58 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่ในปี 2550 เลห์แมน บราเธอร์สมีสินทรัพย์อยู่ที่เพียง 691.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น และมีหนี้สินอยู่ถึง 668.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

⁹ "Deutsche Bank shares spike after report it is near DOJ settlement" <http://www.cnn.com/2016/09/30/deutsche-bank-spike-after-report-it-is-near-doj-settlement.html> (Retrieved on Oct 17, 2016)

ภาพที่ 7 เปรียบเทียบงบดุลของคอยเชอแบงก์ และเลห์แมน บราเธอร์ส (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา: งบดุลของคอยเชอแบงก์ ปี 2558¹⁰ และบัญชีงบดุลของเลห์แมน บราเธอร์ส ปี 2550¹¹, รวบรวมโดย สศค.

นอกจากนี้ คอยเชอแบงก์ยังพยายามที่จะลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจ (Operating costs) ด้วยการลดจำนวนพนักงานลง โดยเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2559 คอยเชอแบงก์ประกาศแผนว่าจะลดจำนวนพนักงานลง 1,000 ตำแหน่งในปีนี้เพื่อลดค่าใช้จ่าย ซึ่งก่อนหน้านี้ ในเดือนมิถุนายน 2559 ทางธนาคารฯ ได้ทำข้อตกลงกับพนักงานไปแล้วว่าจะลดจำนวนตำแหน่งพนักงานประจำลง 3,000 ตำแหน่ง โดยในจำนวนนี้มีพนักงานจำนวน 2,500 ตำแหน่งที่อยู่ในธุรกิจหลักของธนาคารอีกด้วย

4. แนวทางแก้ปัญหา: Bail-out และ Bail-in

ตั้งแต่ตลาดการเงินโลกเริ่มเล็งเห็นว่าคอยเชอแบงก์กำลังประสบปัญหา รัฐบาลเยอรมนีได้แสดงท่าทีแข็งกร้าวว่าจะไม่มีการเข้า “อุ้ม” คอยเชอแบงก์ โดยนางอังกา แมร์เคิล นายกรัฐมนตรีเยอรมนี แสดงท่าทีอย่างชัดเจนว่าจะปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน (หรือการ Bail-out) แก่คอยเชอแบงก์ เนื่องจากก่อนหน้านี้ รัฐบาลเยอรมนีไม่เห็นด้วยกับการเข้าช่วยเหลือธนาคารพาณิชย์ในอิตาลีในระหว่างที่หลายประเทศในกลุ่มยูโรโซนประสบปัญหาวิกฤติหนี้สาธารณะที่กระทบต่อสถาบันการเงิน อย่างไรก็ตาม คอยเชอแบงก์สามารถที่จะเพิ่มทุนด้วยตัวเองหรือ Bail-in ผ่านตราสาร Cocos ของตนเองที่สามารถแปรสภาพกลายเป็นส่วนของผู้ถือหุ้นทันทีเมื่อธนาคารฯ มีเงินทุนชั้นที่ 1 ส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้น (Common Equity Tier 1 Capital: CET1) ลดลงต่ำกว่าระดับวิกฤติหรือระดับที่กำหนดไว้ (Critical level หรือ Trigger point) ทั้งนี้ คอยเชอแบงก์ต้องมีการเฝ้าระวังในส่วนของตราสาร Cocos อย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการผิดนัดชำระหนี้ (default) ในตราสารดังกล่าว ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งในส่วนของผู้ถือหุ้นให้กับคอยเชอแบงก์ในอนาคตต่อไปได้

5. สรุป

ปัญหาของคอยเชอแบงก์นั้น หากพิจารณาให้ดีแล้ว จะพบว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจของธนาคารฯ เองเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะปัญหาการบริหารความเสี่ยง ตลอดจนปัญหาด้านจริยธรรมและธรรมาภิบาลในการทำธุรกิจ ซึ่งค่อนข้างแตกต่างจากสาเหตุการล่มสลายของเลห์แมน บราเธอร์ส

¹⁰ Deutsche Bank Annual Report 2015, https://www.db.com/ir/en/download/Deutsche_Bank_Annual_Report_2015.pdf, pg. 247 (Retrieved on Oct 18, 2016)

¹¹ Lehman Brothers 2007 Annual Report, https://www.zonebourse.com/NB-PRIV-EQ-PARTN-56192/pdf/87896/NB%20PRIV%20EQ%20PARTN_Rapport-annuel.pdf, pg. 78-79 (Retrieved on Oct 18, 2016)

อย่างไรก็ตาม ในยุคที่สถานการณ์เศรษฐกิจและการเงินโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ ธุรกิจที่ดำเนินการโดยขาดความโปร่งใสและจริยธรรม แม้อาจสร้างผลกำไรได้ในระยะสั้น แต่สุดท้ายอาจกลายเป็นประเด็นที่ย้อนกลับมาทำร้ายตัวเอง และยังเป็นชนวนระเบิดเวลาที่สามารถส่งต่อความเสี่ยงให้กับธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งหากดอยเชอแบงค์ยังคงไม่ปรับปรุงแนวทางการดำเนินธุรกิจ เชื่อว่าเราอาจได้เห็นหน่วยงานทางการของประเทศต่างๆ ฟ้องเรียกร้องความเสียหายและค่าปรับจากดอยเชอแบงค์ในประเด็นอื่นๆ อีกต่อไปในอนาคต และอาจทำให้ชื่อของดอยเชอแบงค์ถูกจารึกลงในประวัติศาสตร์ว่าเป็นสถาบันการเงินที่อาจล้มลงเพราะ “ละสุจริตตัวเอง” เนื่องจากการขาดธรรมาภิบาลและการปฏิบัติตามกฎหมายไม่ได้

ทั้งนี้ ผู้เขียนหวังว่าจากการตรวจสอบที่เข้มข้นของผู้กำกับดูแลและการปรับปรุงตัวของดอยเชอแบงค์ซึ่งเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นจะช่วยให้เหตุการณ์ดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นจริงและจะไม่ถูกจารึกลงในประวัติศาสตร์การเงินโลกต่อไปในอนาคต

การยกระดับกองทุนพัฒนา ฝีมือแรงงานของไทย¹

บทสรุปผู้บริหาร

๑ ปัญหาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยที่สำคัญประการหนึ่งคือ ปัญหาการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน จะเห็นได้จากการจัดอันดับผลิตภาพแรงงานของไทย (Labor Productivity) เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ จากรายงานฉบับล่าสุดของ IMD World Competitiveness Yearbook 2016 พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 61 ประเทศทั่วโลก ซึ่งถือว่ายังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำแม้ว่าจะดีขึ้น 1 อันดับจากอันดับที่ 56 ในปี 2015 ก็ตาม ในขณะที่การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในรายงาน WEF Global Competitiveness Report 2016-2017 ประเทศไทยยังมีจุดอ่อนในเรื่องการมีระบบบริการฝึกอบรมแรงงานที่จัดอยู่ในอันดับที่ 93 จาก 138 ประเทศ

๒ กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานของไทยในปัจจุบันกำหนดให้ผู้ประกอบการส่งเงินสมทบเป็นรายปี เข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานในอัตราร้อยละ 1 ของค่าจ้างขั้นต่ำ โดยผู้ประกอบการจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องจ่ายเงินสมทบหากมีการจัดฝึกอบรมฝีมือแรงงานให้กับแรงงานอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของจำนวนแรงงานทั้งหมด และยังสามารถนำค่าใช้จ่ายไปหักเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วย ทั้งนี้ กองทุนฯ จะนำเงินสมทบที่ได้ดังกล่าวไปใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานของผู้ประกอบการกิจการ เช่น การให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือเงินช่วยเหลือ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม อาจมีบางผู้ประกอบการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเพื่อลดภาระการจ่ายเงินสมทบกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานด้วยการจัดฝึกอบรมลูกจ้างในต้นทุนที่ต่ำกว่าเงินที่จะต้องจ่ายสมทบ ทำให้การพัฒนาฝีมือแรงงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๓ แนวคิดหนึ่งในการยกระดับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บเงินสมทบที่ปัจจุบันยกเว้นการจ่ายเงินสมทบให้แก่ผู้ประกอบการที่มีลูกจ้างขั้นต่ำ 100 ราย มาเป็นการบังคับให้ผู้ประกอบการกิจการทุกรายต้องจ่ายเงินสมทบ โดยปรับอัตราเงินสมทบให้อยู่ที่ร้อยละ 0.2 ของค่าจ้างรายเดือน แต่กำหนดฐานค่าจ้างสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท และรัฐบาลอาจจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ อีกจำนวนหนึ่งตามความจำเป็นและเหมาะสมเพื่อให้กองทุนฯ มีเงินสมทบเพียงพอที่จะใช้ในการอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกอบรมแรงงานของผู้ประกอบการกิจการ โดยมีสถาบันการศึกษาช่วยในส่วนของการจัดทำมาตรฐานฝีมือแรงงานและช่วยในการฝึกอบรม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้จะมีส่วนในการช่วยยกระดับผลิตภาพของแรงงานไทยให้สูงขึ้นในระยะยาว ตลอดจนสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงานได้อย่างทั่วถึงและเป็นมาตรฐาน และส่งเสริมให้ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษามีบทบาทนำในการพัฒนาการฝึกอบรมโดยมีภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน

๔ ตัวอย่างหนึ่งของการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในต่างประเทศคือ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีการเก็บเงินสมทบเพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน (Skills Development Levy) โดยกำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบในอัตราร้อยละ 0.25 ของค่าจ้างรายเดือนสำหรับลูกจ้างทุกคน เพื่อนำเงินสมทบดังกล่าวไปเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานผ่านกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น การให้เงินอุดหนุนสำหรับการฝึกอบรมแรงงาน เป็นต้น

¹ ผู้เขียน: นายสมคิด บุญสืบเหลือ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค และนายณรพัทธ์ อัสวาลลภ ศรษฐกรชำนาญการพิเศษ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค กองนโยบายและแผนเศรษฐกิจ ภาควิชาเศรษฐกิจ รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และนายพัลลภ วัชรพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค สำหรับคำแนะนำ อนึ่ง บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

1. บทนำ

จากการที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มตัวในอีก 10 ปีข้างหน้า ซึ่งจะทำให้สัดส่วนผู้สูงอายุต่อประชากรไทยเพิ่มขึ้นในขณะที่สัดส่วนกำลังแรงงานของประเทศลดลงเรื่อย ๆ ผนวกกับปัญหาการที่ประเทศไทยตกอยู่ในกับดักประเทศรายได้ปานกลางมานานกว่า 20 ปี ทำให้จำเป็นต้องมีการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่มุ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในวัยแรงงานให้สูงขึ้นด้วยการเพิ่มผลิตภาพของแรงงาน (Labor Productivity) เพื่อให้แรงงานที่จะมีจำนวนลดลงในอนาคตมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะสามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้นเพื่อดูแลทั้งตนเองและผู้พึ่งพิงทั้งเด็กและคนชราที่จะเพิ่มสัดส่วนมากขึ้นในอนาคต อีกทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

อย่างไรก็ดี หากพิจารณาถึงสถานะของผลิตภาพแรงงานของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ แล้ว จากรายงานฉบับล่าสุดของ IMD World Competitiveness Yearbook 2016 พบว่าประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 61 ประเทศทั่วโลก ซึ่งถือว่ายังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำแม้ว่าจะดีขึ้น 1 อันดับจากอันดับที่ 56 ในปี 2015 ก็ตาม ในขณะที่การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ WEF (World Economic Forum) ในรายงาน Global Competitiveness Report 2016-2017 ประเทศไทยยังมีจุดอ่อนในตัวชี้วัดด้านการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมซึ่งมีตัวชี้วัดย่อยเรื่องการมีระบบบริการฝึกอบรมแรงงานที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 93 จาก 138 ประเทศ ในขณะที่อันดับรวมของไทยอยู่ที่อันดับที่ 34 นอกจากนี้ WEF ยังระบุว่า ปัญหาคุณภาพแรงงานกลายเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญต่อการส่งเสริมการประกอบธุรกิจในประเทศไทยอีกด้วย

ปัจจุบันกลไกหนึ่งของภาครัฐในการช่วยพัฒนาฝีมือแรงงานของไทย คือ การสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานผ่าน “กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน” ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน แต่การดำเนินงานที่ผ่านมาอาจยังไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนให้เกิดการยกระดับผลิตภาพของแรงงานได้อย่างเต็มศักยภาพเท่าที่ควร สาเหตุประการหนึ่งอาจมาจากแนวคิดหรือหลักการเกี่ยวกับการผ่อนผันการสมทบเงินเข้ากองทุนฯ และการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการจัดการจัดฝึกอบรมลูกจ้างอย่างไม่เต็มที่ โดยปัจจุบันกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานซึ่งก่อตั้งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปที่ไม่ได้จัดให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงานหรือจัดให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงานในสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนลูกจ้างทั้งหมดในแต่ละปีปฏิทิน จะต้องส่งเงินสมทบเป็นรายปีเข้ากองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน ในอัตราร้อยละ 1 ของค่าจ้างที่ผู้ประกอบการจ่ายในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการส่งเงินสมทบ โดยคิดจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเป็นอัตราเดียวกันตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน เพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณเงินสมทบ ซึ่งกองทุนฯ จะนำเงินสมทบที่ได้ดังกล่าวไปใช้ในการสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงานของผู้ประกอบการด้วยการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และเงินช่วยเหลือ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่าส่วนใหญ่แล้วผู้ประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปมักจะดำเนินการฝึกอบรมเอง ส่วนหนึ่งเป็นไปเพื่อไม่ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน และอีกส่วนหนึ่งคือการนำค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมและค่าใช้จ่ายในการฝึกเตรียมเข้าทำงานมาหักเงินภาษีเงินได้นิติบุคคลได้เต็มจำนวนที่จ่ายไป ทำให้เงินกองทุนที่ได้รับในแต่ละปีมีจำนวนเฉลี่ยประมาณปีละ 50-60 ล้านบาท โดยมีลูกจ้างที่ผู้ประกอบการดำเนินการฝึกอบรมให้ปีละประมาณ 4 ล้านคน จากจำนวนแรงงานไทยที่มีอยู่ประมาณ 38 ล้านคน ซึ่งการที่ผู้ประกอบการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินสมทบกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน ทำให้ผู้ประกอบการบางรายดำเนินการจัดฝึกอบรมลูกจ้างด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าเงินที่จะต้องจ่ายสมทบต่อปี ซึ่งจากการคำนวณ พบว่า อัตราเงินสมทบที่จัดเก็บร้อยละ 1 ของค่าจ้างขั้นต่ำ จะมีประมาณ 1,080 บาทต่อคนต่อปี ดังนั้น หากจัดอบรมด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าอาจทำให้การพัฒนาฝีมือแรงงานให้แก่ลูกจ้างของตนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๒. บทบาทของภาครัฐในการสนับสนุนการพัฒนาแรงงานในต่างประเทศ

เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานในต่างประเทศ พบว่ามีหลายประเทศที่มีระบบการพัฒนาฝีมือแรงงานที่น่าสนใจ อาทิ

» **1. ประเทศสิงคโปร์** มีกฎหมายการเก็บเงินสมทบเพื่อการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน (Skills Development Levy Act) ซึ่งกำหนดให้นายจ้างต้องจ่ายเงินสมทบในอัตราร้อยละ 0.25 ของค่าจ้างรายเดือนสำหรับลูกจ้างทุกคน (ยกเว้นลูกจ้างที่เป็นคนรับใช้ คนสวน และคนขับรถ) โดยมีการกำหนดอัตราเงินสมทบขั้นต่ำอยู่ที่ระดับคนละ 2 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อเดือน (กรณีได้รับค่าจ้างรายเดือนต่ำกว่า 800 ดอลลาร์สิงคโปร์) และขั้นสูงอยู่ที่คนละ 11.25 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อเดือน (กรณีได้รับค่าจ้างรายเดือนสูงกว่า 4,500 ดอลลาร์สิงคโปร์) เพื่อนำเงินสมทบดังกล่าวไปเป็นค่าใช้จ่ายสนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานผ่านกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน (Skills Development Fund) ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงแรงงาน (Singapore Workforce Development Agency (WDA), Ministry of Manpower) โดยกองทุนจะทำหน้าที่ในการให้เงินอุดหนุนสำหรับการฝึกอบรมแรงงานภายใต้ National Continuing Education and Training System

» **2. ประเทศออสเตรเลีย** จัดตั้งกองทุนทักษะอุตสาหกรรม (Industry Skills Fund) โดย Department of Education and Training เพื่อช่วยเหลือ SMEs ด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการระบุทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบธุรกิจและให้เงินอุดหนุนสำหรับการฝึกอบรม โดยธุรกิจที่สามารถขอรับการสนับสนุนจะต้องเป็นธุรกิจที่อยู่ในระบบภาษีของออสเตรเลียและมีการรายงานผลประกอบการอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปี

» **3. ประเทศสหราชอาณาจักร** มีโครงการ Train to Gain ซึ่งได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลสหราชอาณาจักรเพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ด้านอาชีวศึกษาสำหรับลูกจ้างแรงงานที่ยังมีระดับทักษะไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนด โดยโครงการดังกล่าวไม่เพียงแต่จะมีเงินทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานแล้ว ยังมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นสำหรับแรงงานเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการและหาแหล่งเงินทุนเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมด้วย นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้ง The Skills Enhancement Fund ภายใต้ Skills Funding Agency เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในบางพื้นที่ของสหราชอาณาจักรในส่วนที่อยู่นอกเหนือขอบเขตการดำเนินงานของโครงการ Train to Gain อีกด้วย

» **4. ประเทศมาเลเซีย** จัดตั้ง Skills Development Fund Corporation ภายใต้กระทรวงทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of Human Resources) เพื่อให้สินเชื่อสำหรับบุคคลธรรมดาเพื่อการฝึกอบรมทักษะฝีมือภายใต้หลักสูตรและหน่วยงานจัดการฝึกอบรมที่กำหนด

๓. แนวคิดการยกระดับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานของไทย

สาระสำคัญของแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวคิดเพื่อให้มีการดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2557 หมวด 3 กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน ดังนี้

» **1. กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินสมทบรายปีในอัตราร้อยละ 0.2 ของค่าจ้างรายเดือน โดยกำหนดฐานค่าจ้างสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท เช่นเดียวกับการหักเงินประกันสังคม โดยรัฐบาลอาจจ่ายสมทบเข้ากองทุนฯ ตามความจำเป็นเหมาะสม ทั้งนี้ ประมาณการว่าการเรียกเก็บเงินสมทบดังกล่าวจะทำให้กองทุนฯ มีเงินทุนหมุนเวียนจากการปรับปรุงระบบการเรียกเก็บเงินสมทบดังกล่าว จากผู้ประกอบกิจการประมาณปีละ 2,500 ล้านบาท โดยกองทุนฯ จะนำเงินสมทบที่ได้ไปใช้ในการอุดหนุนค่าใช้จ่ายสำหรับการฝึกอบรมแรงงานให้แก่ผู้ประกอบกิจการ**

» **2. จัดตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนที่มีองค์ประกอบของกรรมการจากผู้ประกอบกิจการภาคเอกชนเป็นหลัก ร่วมด้วยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้บริหารกองทุนฯ จากปัจจุบันที่บริหารโดยหน่วยงานระดับกอง (กองส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน) ภายใต้กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน โดยให้คณะกรรมการบริหาร**

กองทุนฯ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายแก่ผู้ประกอบการที่จัดฝึกอบรมแรงงานตามหลักสูตรการอบรมที่ตรงตามมาตรฐานอาชีพที่คณะกรรมการรับรอง ซึ่งมาตรฐานอาชีพดังกล่าวคณะกรรมการอาจให้เงินสนับสนุนโดยมอบหมายให้สถาบันการศึกษาหรือสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นผู้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานอาชีพให้ครอบคลุมสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังอาจให้การสนับสนุนให้สถาบันการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดฝึกอบรมแรงงานอีกด้วย

ทั้งนี้ สามารถเปรียบเทียบประเด็นรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดการยกระดับกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานกับการดำเนินงานตามกฎหมายของกองทุนในปัจจุบันได้ (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานปัจจุบันกับแนวคิดเพื่อยกระดับกองทุน

ประเด็น	กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือ แรงงาน พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	แนวคิดเพื่อยกระดับ กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน
หลักการในการส่งเสริม การพัฒนาฝีมือแรงงาน	- ให้นายจ้างหรือสถานประกอบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน - ให้จัดตั้งกองทุนฯ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาฝีมือแรงงาน	- ภาคเอกชนเป็นผู้ขับเคลื่อนหลัก - มีมาตรฐานอาชีพที่ภาคเอกชนให้การยอมรับ - ภาครัฐส่งเสริมความร่วมมือกันของภาคเอกชน
วัตถุประสงค์/พันธกิจของกองทุนฯ	- เป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน (มาตรา 27)	- จัดสรรเงินกองทุนเพื่ออุดหนุนการฝึกอบรมแรงงาน - จัดทำและรับรองมาตรฐานอาชีพให้ครอบคลุมและได้มาตรฐาน - สนับสนุนการดำเนินการฝึกอบรม
ที่มาของเงินกองทุน	- กองทุนประกอบด้วย (มาตรา 27) 1. เงินที่โอนมาจากเงินกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน ตามระเบียบกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมว่าด้วยกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2539 2. เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ 3. เงินสมทบที่ผู้ประกอบการส่งเข้ากองทุน 4. เงินและหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้กองทุน 5. ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดจากกองทุน 6. เงินและหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนนอกจาก (1) ถึง (5) ที่กองทุนได้รับไม่ว่ากรณีใด - ทั้งนี้ ปัจจุบันมีเงินสะสมในกองทุนประมาณ 800 ล้านบาท มีรายได้เข้ากองทุนประมาณ 50-60 ล้านบาทต่อปี - อัตราเงินสมทบไม่เกินร้อยละ 1 ของค่าจ้างที่ผู้ประกอบการจ่ายในปีก่อนปีที่ยื่นส่งเงินสมทบ (มาตรา 30) ถ้าไม่จ่ายเงินสมทบหรือจ่ายไม่ครบ ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของเงินสมทบที่ค้างส่ง (มาตรา 31)	- ให้ผู้ประกอบการทุกแห่งที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คน มีหน้าที่จ่ายเงินสมทบกองทุน ฯ ในอัตราร้อยละ 0.2%ของค่าจ้างรายเดือนทั้งหมด แต่กำหนดเพดานค่าจ้างรายเดือนสูงสุดไม่เกินอัตราฐาน 15,000 บาท ซึ่งเท่ากับเพดานตามกองทุนประกันสังคม - รัฐบาลอาจจัดสรรเงินสมทบเข้ากองทุนตามความจำเป็นและเหมาะสม - คาดการณ์เงินสมทบเข้ากองทุนประมาณ 2,500 ล้านบาทต่อปี

ประเด็น	กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือ แรงงาน พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	แนวคิดเพื่อยกระดับ กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน
ผู้ประกอบการที่อยู่ในข่ายบังคับส่ง เงินสมทบเข้ากองทุนฯ	กิจการที่อยู่ในข่าย ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการประเภทอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือธุรกิจอย่างอื่น (รวมถึง สถาบันการเงิน-ประกันภัย) ในทุกท้องที่ที่มี ลูกจ้างตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป กิจการที่ไม่อยู่ในข่าย 1. กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ และ องค์การของรัฐ 2. มูลนิธิ องค์การการกุศล และองค์กรที่จัดตั้งขึ้น ตามกฎหมายที่ไม่แสวงหากำไรทางเศรษฐกิจ 3. ผู้ประกอบกิจการเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ เลี้ยง สัตว์และนาเกลือ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดทั้งปี และไม่มีงานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย 4. ผู้ประกอบกิจการโรงเรียนเอกชนตามกฎหมาย ว่าด้วยโรงเรียนเอกชน 5. ผู้ประกอบกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 6. ผู้ประกอบกิจการที่มีลูกจ้างครบ 100 คน และขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการแล้วปรากฏ ว่าในปีปฏิทินใดเป็นดังนี้ 6.1 ลูกจ้างในแต่ละเดือนทุกเดือนไม่ถึง 100 คน 6.2 ลูกจ้างเฉลี่ยในรอบปีไม่ถึง 100 คน 6.3 หยุดหรือเลิกกิจการ โดยไม่มีสถานภาพ เป็นผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการแล้ว โดยข้อมูลจากกระทรวงแรงงาน ณ เดือน กรกฎาคม 2559 มีจำนวนสถานประกอบ การที่มีลูกจ้างมากกว่า 100 คนขึ้นไป จำนวนประมาณ 14,262 แห่ง มีลูกจ้างรวม 5,120,872 คน	- กิจการที่อยู่ในข่ายและไม่อยู่ในข่ายตามพ.ร.บ. การพัฒนาฝีมือแรงงานที่ใช้ปัจจุบัน ที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป - ประมาณการว่าจะมีสถานประกอบการ (ตามกฎหมายประกันสังคม) ที่เข้าข่ายส่งเงิน สมทบจำนวนประมาณ 134,000 แห่ง ลูกจ้าง ประมาณ 10 ล้านคน
การบริหารกองทุนฯ	- เป็นกองทุนฯ ภายในกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน (มาตรา 27) - การรับเงิน จ่ายเงิน เก็บรักษาเงิน และบริหาร กองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานกำหนดโดย ความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง [ปัจจุบัน โดยกรมบัญชีกลาง] (มาตรา 27) - ให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเก็บรักษาเงินกองทุน และเบิกจ่ายเงินกองทุน (มาตรา 27) - การให้กู้ยืมเงินกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่ คณะกรรมการฯ กำหนดโดยความเห็นชอบของ กระทรวงการคลัง (มาตรา 28)	จัดตั้ง “คณะกรรมการ” ชุดหนึ่งเพื่อบริหาร กองทุนโดยเฉพาะ มีองค์ประกอบคณะ กรรมการประกอบด้วยผู้แทนภาคเอกชนและ ภาครัฐ มีอำนาจหน้าที่หลัก 3 ประการ ได้แก่ 1. อุดหนุนค่าใช้จ่ายการฝึกอบรมทักษะแรงงาน (Subsidy) ให้แก่ ผู้ประกอบการที่ส่งเงิน สมทบในอัตราไม่ต่ำกว่าเงินที่สมทบ 2. จัดทำและรับรองมาตรฐานอาชีพ (Skill/ Occupation standards) โดยร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาและสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) 3. จัดฝึกอบรมและทดสอบวัดสมรรถนะผู้อบรม เพื่อประกันคุณภาพการจัดฝึกอบรม (Quality assurance) โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ให้เป็นผู้จัดทำทดสอบและประเมินผล

ประเด็น	กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือ แรงงาน พ.ศ.2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	แนวคิดเพื่อยกระดับ กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน
องค์ประกอบผู้บริหารกองทุน	เป็นกองทุนฯ ภายในกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน (มาตรา 27) บริหารโดย “กองส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน”	องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหาร กองทุน ประกอบไปด้วย 3 กลุ่ม 1. กลุ่มผู้แทนภาคเอกชน อาทิ สภาหอการค้า แห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย สมาคมธนาคารไทย สภา อุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2. ผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรอาชีพ ผู้แทนฝ่าย นายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง 3. ผู้แทนภาครัฐ อาทิ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
การใช้จ่ายเงินกองทุนฯ	- ใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อกิจการ 1. ให้ผู้รับการฝึกก๊วยม 2. ให้ผู้ดำเนินการฝึก/ผู้ทดสอบมาตรฐานฯ ก๊วยม 3. ช่วยเหลือหรืออุดหนุนกิจการใดๆ 4. ใช้จ่ายในการบริหารกองทุน (มาตรา 28)	เป็นไปตามอำนาจหน้าที่หลัก 3 ประการของ คณะกรรมการฯ ประกอบด้วย 1. อุดหนุนค่าใช้จ่ายฝึกอบรม 2. จัดทำและรับรองมาตรฐานอาชีพ 3. จัดฝึกอบรมและทดสอบวัดสมรรถนะผู้อบรม
การรายงานผลการดำเนินงาน ของกองทุน	ภายใน 6 เดือนนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้ “คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน” เสนอแบบคูลและรายงานการใช้จ่ายเงินของกองทุน ซึ่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ตรวจสอบ แล้ว เสนอต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาทราบต่อไป	สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามกฎหมายปัจจุบัน โดยให้คณะกรรมการบริหารกองทุนเป็นผู้รายงาน ผลการดำเนินงานซึ่ง สตง. ตรวจสอบแล้ว เสนอ ต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทราบต่อไป

ที่มา: จากการคำนวณ

สำหรับประโยชน์ที่ได้จากแนวคิดดังกล่าวนี้ จะมีส่วนในการช่วยยกระดับผลิตภาพของแรงงานไทยให้สูงขึ้นในระยะยาว ตลอดจนสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมฝีมือแรงงานได้อย่างทั่วถึงและเป็นมาตรฐาน และส่งเสริมให้ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษามีบทบาทนำในการพัฒนาการฝึกอบรมโดยมีภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางประชารัฐของรัฐบาลปัจจุบัน โดยสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปซึ่งอยู่ในข่ายที่จะเข้าร่วมและได้รับประโยชน์จากแนวคิดนี้มีจำนวนถึงประมาณร้อยละ 70 ของสถานประกอบการทั้งหมดและครอบคลุมลูกจ้างประมาณร้อยละ 90 ของลูกจ้างในระบบทั้งหมด

การประมาณการเศรษฐกิจไทย

รายไตรมาสด้านการผลิต¹

บทสรุปผู้บริหาร

- ๑) หน่วยงานหลักที่ทำการประมาณการเศรษฐกิจไทยโดยทั่วไปมีการเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดประมาณการเศรษฐกิจไทยด้านการใช้จ่าย หรือด้านอุปสงค์เป็นหลัก และไม่มีการเปิดเผยการประมาณเศรษฐกิจด้านการผลิตด้วยข้อจำกัดหลาย ๆ อย่าง ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจด้านการผลิตอย่างแพร่หลาย
- ๒) เพื่อให้การประมาณการเศรษฐกิจมีความแม่นยำมากขึ้นในระดับ “ขนาด” ของการเปลี่ยนแปลง ไม่เพียงแค่วัด “ทิศทาง” ของการเคลื่อนไหวที่ได้จากการติดตามเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจด้านอุปทานในสาขาต่าง ๆ ที่มีการดำเนินการเป็นปกติเท่านั้น และเพื่อเป็นการใช้ข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่ได้ทำการติดตามโดยปกติอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์ในการพิจารณาควบคู่ไปกับแบบจำลองในการประมาณการเศรษฐกิจด้านการใช้จ่าย จึงได้ทำการพัฒนาแบบจำลองด้านการผลิตขึ้น โดยใช้ข้อมูลรายไตรมาส
- ๓) การสร้างแบบจำลองในบทความนี้สามารถแสดงผลการประมาณการผลิตทั้งหมดรวมในประเทศ (GDP) ในแต่ละสาขาการผลิตในไตรมาสล่าสุด คือไตรมาสที่ 3 ปี 2559 โดยเป็นการใช้ข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ 2 เดือนแรกของไตรมาสดังกล่าว (ก.ค. และ ส.ค.)

1. บทนำ

โดยทั่วไปข้อมูลตัวเลขประมาณการการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ประกาศออกมาอย่างเป็นทางการจาก สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จะเป็นการประมาณการทางด้านการใช้จ่ายเป็นหลัก เนื่องจากข้อมูลเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจทางด้านการใช้จ่ายนี้มีการพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลมาอย่างต่อเนื่องจนทำให้สามารถประมาณการได้อย่างสะดวก และแม่นยำ ทั้งในสาขาการบริโภค การลงทุน การใช้จ่ายภาครัฐ และการส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ

อย่างไรก็ตาม โดยปกติในระบบเศรษฐกิจมักจะอยู่ในดุลยภาพ หรือปริมาณอุปสงค์จะมีค่าเท่ากับปริมาณอุปทานในทำนองเดียวกัน ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศทางด้านอุปสงค์หรือด้านการใช้จ่ายจะต้องมีค่าเท่ากับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross domestic Product: GDP) ที่วัดทางด้านอุปทานหรือด้านการผลิต ดังนั้น ในการประกาศตัวเลขการประมาณการในแต่ละไตรมาส จะต้องพิจารณาถึงทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานเพื่อเป็นการยืนยันให้ผลการประมาณมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การประมาณการ GDP ทางด้านอุปทานจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีการติดตามและพัฒนาขึ้น

ทั้งนี้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านอุปทานหรือด้านการผลิต สามารถแยกเป็นหมวดสาขาต่าง ๆ ได้ดังที่แสดงในตารางที่ 1.1

¹ ผู้เขียน: นายจักร์ พิศาลพุกษ์ เศรษฐกรปฏิบัติการ กองข้อมูล นางวิภากรัตน์ ปันเปี่ยมรัชฎ์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง ดร.พัลลภ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค และนายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำหรับข้อแนะนำ โดยบทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ตารางที่ 1.1 โครงสร้างของ GDP ด้านการผลิต มูลค่าที่แท้จริง ในปี 2558

สาขา	สัดส่วนร้อยละในปี 2558
ภาคเกษตรกรรม	6.8%
การเกษตร การล่าสัตว์ และการป่าไม้	5.2%
การประมง	1.4%
นอกภาคเกษตรกรรม	93.8%
การทำเหมืองแร่ และการเหมืองหิน	2.5%
การทำอุตสาหกรรมอื่น	28.1%
การก่อสร้าง	3.3%
การไฟฟ้า ก๊าซ และการจ่ายน้ำ	2.8%
การขายส่ง ขายปลีก การซ่อมแซมรถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องใช้ส่วนบุคคล และเครื่องใช้ภายในบ้าน	14.6%
โรงแรม และภัตตาคาร	5.2%
การขนส่ง การเก็บรักษา การสื่อสาร	10.2%
การเป็นตัวแทนทางการเงิน	6.9%
การค้าอสังหาริมทรัพย์ การเช่า และการทำธุรกิจ	8.3%
การปกครอง การป้องกันประเทศ การประกันสังคมแบบบังคับ	5.2%
การศึกษา	3.3%
การบริการทางด้านสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์	1.8%
การบริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	2.0%
ลูกจ้างที่ทำงานบ้านส่วนบุคคล	0.2%
Gross Domestic Product (CVM)	100.0%

ที่มา: สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

2. การติดตามเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ

ในปี 2556 ที่ผ่านมา สศช. ได้พัฒนา และปรับปรุงระบบข้อมูลบัญชีประชาชาติรายไตรมาส ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนปีฐานให้เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยใช้วิธีปริมาณลูกโซ่ (Chain Volume Measure: CVM) ดังนั้น เพื่อให้เป็นการนำเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจทางด้านการผลิตมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเป็นการสร้างแบบจำลองในการประมาณการเศรษฐกิจไทยด้านการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนไปใช้วิธีการวัดแบบ CVM จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา และปรับปรุงแบบจำลองด้านการผลิต และสามารถสะท้อนภาพสถานการณ์เศรษฐกิจไทยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

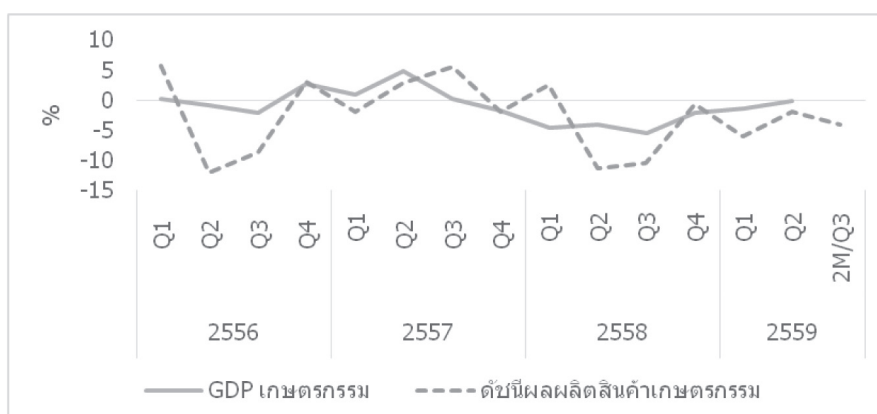
ทั้งนี้ เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่สามารถใช้ติดตามภาวะเศรษฐกิจด้านอุปทานในสาขาต่างๆ มีมากมาย อาทิ ดัชนีผลผลิตเกษตรกรรม ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ รวมไปถึง ข้อมูลยอดขายจากการออกแบบฟอร์มภาษี ภ.พ. 30 ที่สามารถแยกเป็นสาขาการผลิตต่างๆ ซึ่งสามารถบอกถึงทิศทางของ GDP ด้านการผลิตในสาขานั้นๆ ได้โดยตารางที่ 2.1 2.2 และ 2.3 แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงของเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจในสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร เปรียบเทียบกับอัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP สาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร ตามลำดับ และภาพที่ 2.1 2.2 และ 2.3 ซึ่งแสดงการเคลื่อนไหวของเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ กับ GDP ของสาขาเศรษฐกิจนั้นๆ

ตารางที่ 2.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงของเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจ และ GDP ในสาขาเกษตรกรรม

อัตราการขยายตัว % YoY (สัดส่วน)	2557	2558	2559						
			Q1	Q2	2M/Q3	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	YTD
GDP สาขาเกษตรกรรม มูลค่าที่แท้จริง (6.8%)	0.7	-3.8	-1.4	-0.1	-	-	-	-	-0.8
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรกรรม	0.4	-4.2	-6.0	-1.9	-4.1	-2.7	0.9	-8.3	-4.2

ที่มา: สศช. และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ภาพที่ 2.1 กราฟแสดงการเคลื่อนไหวของอัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP สาขาเกษตรกรรม และดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรกรรม

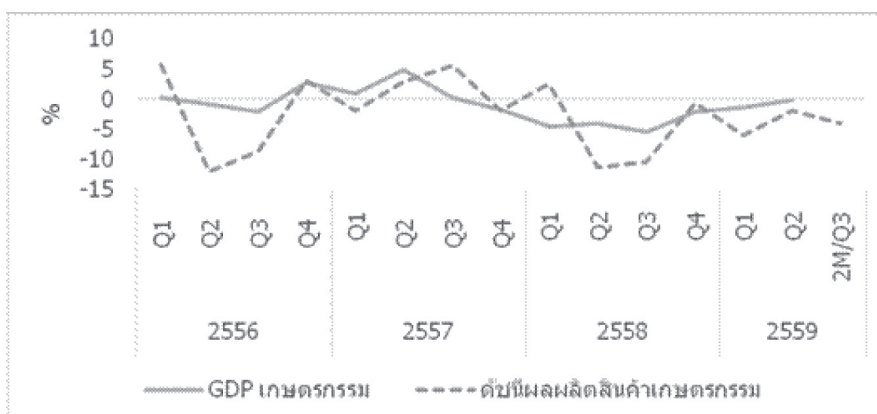
ที่มา: สศช. และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ตารางที่ 2.2 อัตราการเปลี่ยนแปลงของเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจ และ GDP ในสาขาอุตสาหกรรม

อัตราการขยายตัว % YoY (สัดส่วน)	2557	2558	2559						
			Q1	Q2	2M/Q3	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	YTD
GDP สาขาอุตสาหกรรม มูลค่าที่แท้จริง (28.1%)	-0.2	0.9	-0.2	2.0	-	-	-	-	0.9
ดัชนีผลผลิตสินค้าอุตสาหกรรม	-5.2	0.3	-0.9	1.7	-1.0	1.4	-5.0	3.1	0.0

ที่มา: สศช. และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ภาพที่ 2.2 กราฟแสดงการเคลื่อนไหวของอัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP สาขาอุตสาหกรรม และดัชนีผลผลิตสินค้าอุตสาหกรรม

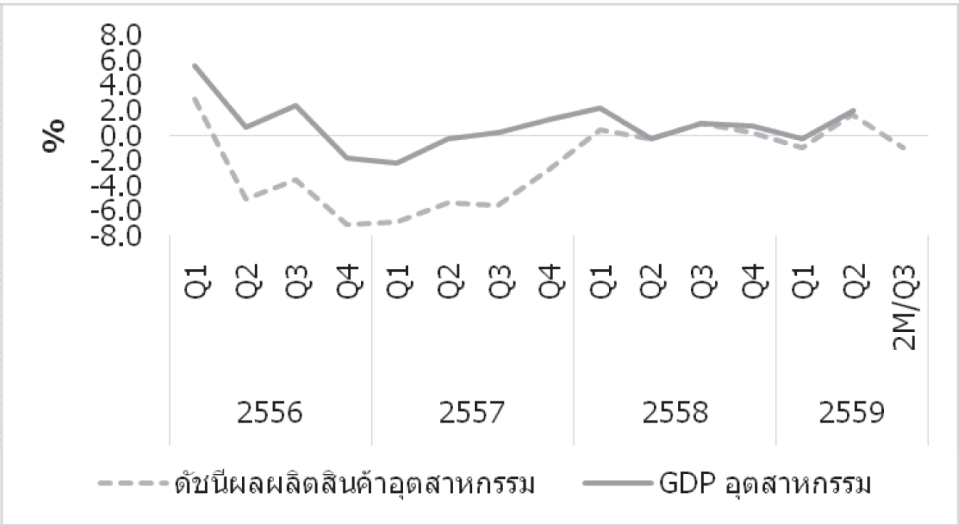
ที่มา: สศช. และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ตารางที่ 2.3 อัตราการเปลี่ยนแปลงของเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจ และ GDP ในสาขาที่พักแรมและบริการทางด้านการอาหาร

อัตราการขยายตัว % YoY (สัดส่วน)	2557	2558	2559						
			Q1	Q2	2M/Q3	ม.ย.	ก.ค.	ส.ค.	YTD
GDP สาขาที่พักแรมและบริการทางด้านการอาหารมูลค่าที่แท้จริง (5.2%)	2.4	14.0	15.8	12.7	-	-	-	-	14.3
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ	-6.5	20.4	15.5	8.2	10.9	7.2	10.8	11.0	11.8

ที่มา: สศช. และกรมการท่องเที่ยว รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

ภาพที่ 2.3 กราฟแสดงการเคลื่อนไหวของอัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP สาขาที่พักแรมและบริการด้านการอาหาร และจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ที่มา: สศช. และสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

จะเห็นได้ว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ มีทิศทางที่สอดคล้องกับอัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP ในสาขานั้น ๆ กล่าวคือ หากเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจในสาขาใดสาขาหนึ่งมีการเติบโตดีขึ้น GDP ของสาขาการผลิตนั้น ๆ จะมีการเติบโตเพิ่มขึ้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม การติดตามเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจ อาจบ่งชี้ได้แค่ “ทิศทาง” ของการขยายตัวของ GDP ในสาขานั้น ๆ ในขณะที่ “ขนาด” ของการขยายตัวอาจจะไม่สามารถบ่งชี้ได้ ดังนั้น การสร้างแบบจำลองเพื่อเป็นการวัดขนาดของการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วยการติดตามเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจในสาขาต่าง ๆ ด้านอุปทานจึงมีความสำคัญ อีกทั้ง ยังสามารถนำไปใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องควบคู่ไปกับแบบจำลองด้านอุปสงค์ที่ใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบันได้อีกด้วย

3. การสร้างแบบจำลอง

บทความฉบับนี้แสดง สมการเชื่อมด้านการผลิต ระหว่างเครื่องใช้ภาวะเศรษฐกิจ กับ GDP ในเศรษฐกิจสาขานั้น ๆ เพื่อให้สามารถคาดการณ์ขนาดของการขยายตัวของ GDP ได้โดยได้สร้างสมการเชื่อม จำนวน 10 สาขาเศรษฐกิจ ได้แก่ (1) เกษตรกรรม (2) อุตสาหกรรม (3) การไฟฟ้า ก๊าซ และการจ่ายน้ำ (4) การก่อสร้าง (5) การค้าส่งค้าปลีก (6) โรงแรมและบริการทางด้านการอาหาร (7) การขนส่งและคมนาคม (8) ตัวกลางทางการเงิน (9) อสังหาริมทรัพย์ และ (10) สาขาบริการอื่น ๆ

โดยที่สมการเชื่อมที่ได้เป็นสมการเส้นตรงในรูปแบบฟังก์ชันแบบ log-log เพื่อให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้สามารถบอกถึงความยืดหยุ่นของ GDP ต่อเครื่องจักรภาวะเศรษฐกิจในสาขานั้น ๆ ซึ่งรูปแบบสมการทั้ง 10 สาขา แสดงได้ดังนี้

$$\text{LOG(AGRI_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(API_SA)} \quad \dots(1)$$

โดยที่ AGRI คือ GDP สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้

API คือ ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรกรรม โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 1 เดือน

$$\text{LOG(MANU_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(MPI_SA)} \quad \dots(2)$$

โดยที่ MANU คือ GDP สาขาอุตสาหกรรม

MPI คือ ดัชนีผลผลิตสินค้าอุตสาหกรรม โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 1 เดือน

$$\text{LOG(ELEC_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(RINC_VAT_ELEC_SA)} + \text{C(3)*LOG(MPI_SA)} + \text{C(4)*@TREND} \quad \dots(3)$$

โดยที่ ELEC คือ GDP สาขาไฟฟ้า ก๊าซ และการจ่ายน้ำ

RINC_VAT_ELEC คือ ยอดขายจากการกรอกแบบฟอร์มภาษีมูลค่าเพิ่มในสาขาไฟฟ้า ก๊าซ และการจ่ายน้ำโดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 2 เดือน

@TREND คือ แนวโน้ม

$$\text{LOG(CONS_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(EMP_CONS_SA)} + \text{C(3)*LOG(RINC_VAT_CONS_SA)} \quad \dots(4)$$

โดยที่ CONS คือ GDP สาขาการก่อสร้าง

EMP_CONS คือ จำนวนการจ้างงานภาคการก่อสร้าง โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 1 เดือน

RINC_VAT_CONS คือ ยอดขายจากการกรอกแบบฟอร์มภาษีมูลค่าเพิ่มในสาขาการก่อสร้าง โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือนและมีการประกาศล่าช้า 2 เดือน

$$\text{LOG(TRADE_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(RINC_VAT_TRADE_SA)} + \text{C(3)*@TREND} \quad \dots(5)$$

โดยที่ TRADE คือ GDP การค้าส่งค้าปลีก

RINC_VAT_TRADE คือ ยอดขายจากการกรอกแบบฟอร์มภาษีมูลค่าเพิ่มในสาขาการค้าส่งค้าปลีก โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 2 เดือน

$$\text{LOG(HOTEL_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(TOURIST_SA)} + \text{C(3)*LOG(RINC_VAT_HOTEL_SA)} \quad \dots(6)$$

โดยที่ HOTEL คือ GDP สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร

TOURIST คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 1 เดือน

RINC_VAT_HOTEL คือ ยอดขายจากการกรอกแบบฟอร์มภาษีมูลค่าเพิ่มในสาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหาร โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 2 เดือน

$$\text{LOG(TRANSPORT_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(RINC_VAT_TRANS_SA)} + \text{C(3)*LOG(PASS_CAR_SA)} + \text{C(4)*LOG(TOURIST_SA)} + \text{C(5)*LOG(RINC_VAT_COMM_SA)} \quad \dots(7)$$

โดยที่ TRANSPORT คือ GDP สาขาการขนส่งและคมนาคม

RINC_VAT_TRANS คือ ยอดขายจากการกรอกแบบฟอร์มภาษีมูลค่าเพิ่มในสาขาการขนส่ง โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 2 เดือน

PASS_CAR คือ ปริมาณการจำหน่ายรถยนต์นั่ง โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 1 เดือน

RINC_VAT_COMM คือ ยอดขายจากการกรอกแบบฟอร์มภาษีมูลค่าเพิ่มในสาขาคมนาคม โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือนและมีการประกาศล่าช้า 1 เดือน

$$\text{LOG}(\text{FINAN_SA}) = C(1) + C(2)*\text{LOG}(\text{RCREDIT_SA}) + C(3)*\text{@TREND} \quad \dots(8)$$

โดยที่ FINAN คือ GDP สาขาตัวกลางทางการเงิน

RCREDIT คือ สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 2 เดือน

$$\text{LOG(ESTATE_SA)} = C(1) + C(2)*\text{LOG(RREGIS_FEE_SA)} + C(3)*\text{LOG(MPI_SA)} + C(4)*@TREND \quad \dots(9)$$

โดยที่ ESTATE คือ GDP สาขาการอสังหาริมทรัพย์

RREGIS_FEE คือ ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมอสังหาริมทรัพย์ โดยข้อมูลดังกล่าวมีการจัดเก็บเป็นรายเดือน และมีการประกาศล่าช้า 2 เดือน

$$\text{LOG(OTH_SA)} = \text{C(1)} + \text{C(2)*LOG(MANU_SA)} + \text{C(3)*FLOOD} \quad \dots(10)$$

โดยที่ OTH คือ GDP สาขาการบริการอื่นๆ

FLOOD คือ ตัวแปรหุ่นสำหรับอุทกภัยในไตรมาสที่ 4 ปี 2554

หมายเหตุ: ชื่อตัวแปร _SA หมายถึง การปรับผลทางฤดูกาล

4. ผลการประมาณการค่าสมการเชื่อมด้านการผลิต

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้จากการประมาณการสมการเชื่อมในทั้ง 10 สาขาเศรษฐกิจ (ดังที่ปรากฏในสมการที่ (1) ถึง (10)) คำนวณโดยใช้ข้อมูลรายไตรมาสตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี 2548 ถึงไตรมาสที่ 2 ปี 2559 และแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการเชื่อมต่อการผลิต

สาขาการผลิต	ค่าสัมประสิทธิ์				
	C(1)	C(2)	C(3)	C(4)	C(5)
เกษตรกรรมฯ	9.319427	0.552325			
	(46.86601)***	(13.22001)***			
อุตสาหกรรม	9.462731	0.834299			
	(36.29194)***	(14.85891)***			
ไฟฟ้า ก๊าซ และการจ่ายน้ำ อุตสาหกรรม	9.462731	0.834299	0.178976	0.009301	
	(3.835948)***	(0.105369)	(2.604430)**	(7.771883)***	
การก่อสร้าง	-0.995227	0.242278	0.386364		
	(-0.730296)	(1.496290)	(9.551465)***		
การขายส่ง ขายปลีกฯ	7.181042	0.182322	0.003590		
	(6.655986)***	(4.712971)***	(6.060015)***		
ที่พักแรม และบริการด้านอาหาร	-5.783979	0.576093	0.332931		
	(-3.982762)***	(8.910913)***	(3.461259)***		

สาขาการผลิต	ค่าสัมประสิทธิ์				
	C(1)	C(2)	C(3)	C(4)	C(5)
การขนส่ง การสื่อสาร และ คมนาคม	3.603839	0.016753	0.013371	0.363037	0.095220
	(2.151993)**	(0.227538)	(0.806845)	(7.418583)***	(2.167964)**
ตัวกลางทางการเงิน	2.783408	0.516784	0.009671		
	(0.670139)	(1.829465)*	(1.772058)*		
อสังหาริมทรัพย์	10.28180	0.088014	0.139011	0.006304	
	(28.25236)***	(4.710857)***	(1.601176)	(10.67522)***	
การบริการอื่นๆ	-2.042618	1.103909	0.187144		
	(-1.830247)*	(13.19586)***	(4.676037)***		

ที่มา: สศช. และกรมการท่องเที่ยว รวบรวมและคำนวณโดยผู้เขียน

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง ค่า t-statistic

*, ** และ *** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1, 0.05 และ 0.001 ตามลำดับ

5. ค่าพยากรณ์ GDP มูลค่าที่แท้จริง โดยใช้แบบจำลองด้านการผลิต

ตารางที่ 5.1 แสดงให้เห็นผลการประมาณการค่าพยากรณ์ GDP ไตรมาสที่ 3 ปี 2559 ด้วยข้อมูลเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2559 พบว่า เศรษฐกิจไทยที่ประมาณการจากแบบจำลองเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจด้านการผลิตคาดว่าเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 3 ปี 2559 จะสามารถขยายตัวที่ร้อยละ 3.2 ต่อเนื่องจากไตรมาสที่ 2 และเป็นการขยายตัวได้ในทุกสาขา โดยเฉพาะสาขาที่พักรวมและบริการทางด้านอาหารขยายตัวร้อยละ 15.8 ซึ่งสอดคล้องกับเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจที่ใช้ติดตาม คือ จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ที่มีการขยายตัวได้ดีในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 3 ที่ร้อยละ 10.9 ในขณะที่สาขาเกษตรกรรมหดตัว สอดคล้องกับดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรกรรมในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 3 ที่ส่งผลให้สัญญาณหดตัวแรงขึ้นกว่าไตรมาสก่อนหน้ามาอยู่ที่ร้อยละ -1.5

ตารางที่ 4.1 ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการเชื่อมด้านการผลิต

สาขา (%YoY)	สัดส่วนปี 2558	2559q1	2559q2	2559q3_f
เกษตรกรรมฯ	6.8%	-1.4	-0.1	-1.5
อุตสาหกรรม	28.1%	-0.2	2.0	0.0
ไฟฟ้า ก๊าซ และการจ่ายน้ำ อุตสาหกรรม	3.3%	7.7	6.9	4.4
การก่อสร้าง	2.8%	11.2	7.5	7.5
การขายส่ง ขายปลีก	14.6%	5.0	5.4	3.6
ที่พักแรม และบริการด้านอาหาร	5.2%	15.8	12.7	15.8
การขนส่ง การสื่อสาร และคมนาคม	10.2%	5.6	4.2	5.3
ตัวกลางทางการเงิน	6.9%	4.3	4.5	5.2
อสังหาริมทรัพย์	8.3%	3.3	2.3	3.0
การบริการอื่นๆ	13.9%	3.9	2.6	3.1
GDP	100%	3.2	3.5	3.2

ที่มา: จากการคำนวณ

6. บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแบบจำลองประมาณการเศรษฐกิจด้านการผลิต โดยใช้ข้อมูล GDP มูลค่าที่แท้จริง ที่มีการปรับผลทางฤดูกาล มาสร้างระบบสมการเชื่อมกับเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจด้านการผลิต ทำให้สามารถพยากรณ์อัตราการขยายตัวของ GDP ได้ อย่างไรก็ตาม ค่าพยากรณ์ GDP ดังกล่าว เป็นเพียงผลจากแบบจำลองประมาณการด้านการผลิตที่พัฒนาขึ้นมาในระยะเริ่มต้นเท่านั้น ยังคงต้องมีการพัฒนาแบบจำลองให้มีความแม่นยำเพิ่มมากขึ้นไปอีก อาทิ การเพิ่มจำนวนตัวแปรหรือเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจให้มากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาสมการเชื่อมในสาขาการผลิตภาคบริการอื่นๆ ที่ยังคงหาตัวแปรมาอธิบายได้ยาก แต่มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 13.9 ซึ่งมีส่วนทำให้ผลการประมาณการ GDP คลาดเคลื่อนไปได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจได้อย่างทันการณ์และแม่นยำต่อไป

5

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ

Thailand's Key Economic Indicators

ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)

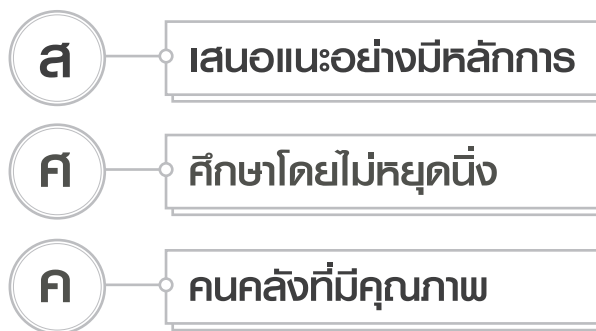
	ปี 2558	ปี 2559						
		Q1	Q2	Q3	ก.ค. 59	ส.ค. 59	ก.ย. 59	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก								
- ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) /7	51.0	30.4	43.2	43.2	42.6	43.5	43.4	38.9
- อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50	0.25-0.50
ภาคการผลิต								
- รายได้สุทธิรัฐบาล (หลังหักจัดสรรให้อปท.) (พันล้านบาท) /1	2,045.3	492.6	717.3	598.0	177.3	208.6	212.0	1,80.7.8
(%y-o-y) /1	7.3	4.8	9.9	2.5	-59.4	-65.7	-59.7	6.0
- รายได้รวมจาก 3 กรมจัดเก็บภาษี (พันล้านบาท) /12	2,133.2	525.1	699.9	645.8	162.8	230.1	252.9	1,870.8
(%y-o-y) /14	3.7	2.8	3.5	5.1	-65.8	-65.2	-57.5	3.8
- รายได้ภาษีฐานรายได้ (พันล้านบาท) /1	818.2	166.8	301.4	298.1	50.7	112.9	134.6	766.4
(%y-o-y) /1	3.3	4.6	9.4	5.8	-65.4	-58.5	-50.9	6.9
- รายได้ภาษีฐานการบริโภค (พันล้านบาท) /1	648.0	177.4	182.8	176.7	57.8	57.6	61.3	536.9
(%y-o-y) /1	-0.7	-0.7	3.2	1.0	-67.6	-67.3	-65.8	1.2
- รายจ่ายรวม (พันล้านบาท) /1	2,364.4	680.0	677.8	558.7	184.2	158.7	215.9	1,916.5
(%y-o-y) /1	7.4	10.1	19.0	-2.0	-66.7	-69.2	-61.5	9.1
- รายจ่ายงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	2,180.3	604.2	638.8	528.3	176.1	149.2	202.9	1,771.2
(%y-o-y) /14	8.4	8.3	20.7	0.7	-63.5	-68.7	-61.4	9.9
- รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท) /1	1,915.0	509.1	537.3	428.1	153.9	118.8	155.4	1,474.5
(%y-o-y) /1	5.2	5.8	18.8	-4.5	-65.7	-71.6	-65.6	6.7
- รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท) /1	265.3	95.1	101.5	100.1	22.2	30.5	47.5	296.8
(%y-o-y) /1	38.8	24.0	31.7	31.0	-35.4	-47.7	-36.6	28.9
- รายจ่ายเหลือปี (พันล้านบาท) /1	184.1	75.8	39.0	30.4	8.1	9.4	12.9	145.2
(%y-o-y) /14	-3.8	26.5	-2.8	-33.2	-88.6	-75.2	-62.9	-0.3
- ดุลเงินงบประมาณ (พันล้านบาท) /1	-326.4	-203.9	70.8	44.1	-28.6	24.3	48.4	-88.9
ด้านอุปทาน: ภาคการเกษตร								
- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-3.8	-7.4	-2.5	-0.5	1.6	-7.2	4.0	-3.9
- ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%y-o-y) /6	-5.9	-5.4	4.9	13.1	16.1	15.1	8.0	4.1
- รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%y-o-y) /14	-8.8	-12.5	0.8	11.0	16.8	5.7	11.3	-1.7
- การจ้างงานภาคเกษตร (%y-o-y) /3	-3.6	-2.8	-6.2	-1.7	2.5	-4.4	-4.7	-3.7
ด้านอุปทาน: ภาคอุตสาหกรรม								
- ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%y-o-y) /10	0.3	-0.9	1.5	na	-5.0	3.2	na	0.2
- มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-6.3	-15.7	-2.7	1.5	-13.1	3.9	6.4	-6.8
- ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-8.9	-12.5	-1.5	-3.3	-14.1	2.0	4.0	-5.9
- อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	64.7	68.8	64.6	na	62.3	64.4	na	66.6
- การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%y-o-y) /3	0.7	0.03	0.7	-1.3	-4.6	1.8	0.0	-0.1
- ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	85.8	86.0	85.6	84.3	84.7	83.3	84.8	85.3
ด้านอุปทาน: ภาคบริการ								
- จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	29.9	9.0	7.6	8.2	3.0	2.9	2.4	24.8
(%y-o-y) /14	20.4	15.5	8.2	12.8	10.8	11.0	17.7	12.4
- การจ้างงานภาคบริการ (%y-o-y) /3	2.0	2.2	1.7	1.8	2.5	2.5	1.0	1.9
ด้านอุปสงค์: การบริโภคภาคเอกชน								
- ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ราคาคงที่ (%y-o-y) /1	1.0	0.1	3.7	1.2	0.8	-0.5	3.2	1.7
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	2.2	3.6	3.4	1.5	3.0	5.3	-3.7	2.9
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%y-o-y) /14	-19.1	-26.6	4.9	10.6	9.6	8.7	13.6	-4.9
- ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียน (%y-o-y) /13	-0.2	-3.3	7.9	14.1	7.4	21.0	13.4	5.7
- ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	64.7	63.4	61.1	62.3	61.4	62.2	63.4	62.3
ด้านอุปสงค์: การลงทุนภาคเอกชน								
- ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐ (%y-o-y) /1	-2.2	-1.0	-11.6	-0.3	-0.7	-5.6	6.1	-4.4
- ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%y-o-y) /14	-2.6	4.0	13.6	-3.4	-6.1	-0.9	-3.3	4.3
- ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ (%y-o-y) /1	8.7	6.6	13.2	-5.7	-23.4	7.1	-0.5	4.6
- ยอดขายปูนซีเมนต์ (%y-o-y) /2	-0.4	3.1	-1.6	-6.0	-4.0	-5.5	-8.6	-1.4
ด้านอุปสงค์: การค้าระหว่างประเทศ								
- มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ): ระบบศุลกากร (%y-o-y) /4	214.4	53.8	51.3	55.3	17.0	18.8	19.5	160.5
- ราคาสินค้าส่งออก (%y-o-y) /4	-5.8	0.9	-4.1	1.2	-6.4	6.5	3.4	-0.7
- ราคาสินค้าส่งออก (%y-o-y) /4	-2.3	-2.4	-0.8	0.8	0.3	0.7	1.3	-0.8
- ปริมาณการส่งออก (%y-o-y) /14	-3.6	3.4	3.3	0.4	-6.7	5.8	2.1	0.2
- มูลค่าการนำเข้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ): ระบบศุลกากร (%y-o-y) /4	202.8	45.6	47.1	49.8	16.2	16.7	16.9	142.5
- ราคาสินค้านำเข้า (%y-o-y) /4	-11.0	-12.0	-8.4	-1.2	-7.2	-1.5	5.6	-7.3
- ราคาสินค้านำเข้า (%y-o-y) /4	-10.8	-7.7	-5.0	-0.9	-3.4	-0.6	1.2	-4.6
- ปริมาณการนำเข้า (%y-o-y) /14	-0.2	-4.7	-3.7	-0.2	-3.9	-0.9	4.3	-2.9
- ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ): ระบบศุลกากร /4	11.7	8.2	4.2	5.5	0.8	2.1	2.5	17.9
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ								
- อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐ) /2	34.4	35.6	35.3	34.7	34.9	34.6	34.7	35.2
- ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	32.1	17.9	8.0	na	3.6	3.8	na	33.2
- หนี้สาธารณะ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) /2	156.5	175.1	178.7	180.5	180.2	180.8	180.5	180.5
- ฐานะเงินตราต่างประเทศสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	11.7	13.9	15.7	20.2	16.9	19.1	20.2	22.8
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ								
- อัตราการว่างงาน (%) /3	0.9	0.9	1.1	0.9	1.0	0.9	0.9	1.0
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (%y-o-y) /4	-4.1	-2.0	-1.5	-0.6	-0.8	-0.4	-0.7	-1.6
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%y-o-y) /4	-0.9	-0.5	0.3	0.3	0.1	0.3	0.4	0.0
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%y-o-y) /4	1.1	0.7	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.7
- หนี้สาธารณะ GDP (%) /1	44.4	44.1	43.4	na	42.9	42.6	na	42.6

1/ ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง
2/ ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
3/ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ
4/ ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์
5/ ข้อมูลจากภาววิทยาสหกรณ์การเกษตร
ข้อมูลเบื้องต้น

6/ ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
7/ ข้อมูลจากReuters
8/ ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
9/ ข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
10/ ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

11/ ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
12/ กรมจัดเก็บประกอบด้วยกรมสรรพากร กรมสรรพสามิต และกรมศุลกากร
13/ ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
14/ คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง FISCAL POLICY OFFICE

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

วุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล : louis@mof.go.th

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหภาค

ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ : pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ

วิภารัตน์ ปั่นเปี่ยมรัมย์ : wiparat@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค

นายสมคิด บุญล้ำเหลือ : dageyang@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ

ดร.นรพรพร เพ็ชรตระกูล : noraputt@gmail.com

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์ต่างประเทศ

-

ผู้รับผิดชอบรายภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

ดร.นรพจน์ อัครวัลลภ : norabajra@mof.go.th
คงขวัญ คีลา : nu_nub@yahoo.com
วรพล คหิฐา : worpol1@yahoo.com
ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com
ณัฐธิดา จันทักดี : fongnutdee@hotmail.com

ภาคการกระจายรายได้

วรพล คหิฐา : worpol1@yahoo.com
อรุณรัตน์ นานอก : aobcy2000@hotmail.com

ตลาดน้ำมัน

พนันดร อรุณีนิรมาน : panandom.a@gmail.com

เศรษฐกิจต่างประเทศ

อรกัญญา เตชะไพบูลย์ : aurakunya.t@gmail.com
พีรพรรณ สุวรรณรัตน์ : peerapan.ps@gmail.com
ภัทราพร คุ่มสะอาด : phattraporn088@gmail.com

ภาคการเงินการคลัง

อภิญา เจนนัญญารักษ์ : apinya.psed8@gmail.com

อัตราการแลกเปลี่ยน

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกุล : pim.hirankasi@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

ดร.ปฐมดนัย พลจันทร์ : pathomdanai@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

จักรี พิศาลพฤษ : jakree.fpo@gmail.com

ภาคการท่องเที่ยว

คงขวัญ คีลา : nu_nub@yahoo.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ดร.กุสุมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com

ด้านเสถียรภาพ

อรุณรัตน์ นานอก : aobcy2000@hotmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

ดร.กุลกัลยา พระยาราช : kulkunya@mof.go.th
กาญจนา จันทรัตน์ : kulmb6@yahoo.com
อรอุมา หนูช่วย : onuma.fpo@gmail.com

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

website : <http://www.fpo.go.th>